

آرشیو ملی ایران
(معاونت اسناد)

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

اسناد قطعنامه

اسناد منتشر نشده از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ و پایان جنگ

▲ تیم مذاکره کننده ایرانی در دومین دور مذاکرات قطعنامه ۵۹۸، مقر سازمان ملل متحد در ژنو، شهریور ۱۳۶۷
عکس از صفحه اینستاگرام دکتر حسن روحانی

۲۷ تیر ۱۳۶۷ انتشار خبر پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی جمهوری اسلامی ایران در خبر نیمروزی رادیو، همه را شگفت‌زده و غافلگیر کرد؛ قطعنامه‌ای که ۲۹ تیر ۱۳۶۶

به تصویب اعضای شورای امنیت سازمان ملل متحد رسیده و بلافاصله از سوی عراق پذیرفته شد. اما ایران در آستانه سالگرد تصویب، آن را پذیرفت. در قطعنامه ۵۹۸ که به اتفاق آرا تصویب شد، سعی شده بود تا با رعایت خواسته‌های طرفین، بخصوص ایران، این کشور را متقاعد به پذیرش صلح و آتش‌بس کند. این قطعنامه، با توجه به ویژگی‌های مثبتی که نسبت به قطعنامه‌های پیشین داشت، هرگز از طرف ایران رد نشد. جمهوری اسلامی ایران، اگرچه ایراداتی به آن داشت و جابه‌جایی‌هایی را در بندهای آن پیشنهاد کرده بود، اما هرگز به شکل رسمی آن را رد نکرد. از عناصر مثبت این قطعنامه، می‌توان به مواردی چون درخواست آتش‌بس فوری، بازگشت به مرزهای تعیین‌شده بین‌المللی، استرداد اسرا، کمک به بازسازی مناطق جنگی و... اشاره کرد. شورای امنیت با پذیرش خواسته‌های ایران، در نهایت توانست رضایت تهران را به دست آورد، به گونه‌ای که این قطعنامه به طور رسمی در تیرماه ۱۳۶۷ توسط ایران پذیرفته شد. (سیره عملی امام خمینی در اداره امور کشور، فرهاد درویشی)

در پی اعلام قبول قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران، امام خمینی در پیامی به تشریح سیاست جدید جمهوری اسلامی و دلایل پذیرش قطعنامه پرداختند. در این پیام آمده است: «اما در مورد قبول قطعنامه که حقیقتاً مسئله بسیار تلخ و ناگواری برای همه و خصوصاً برای من بود، این است که من تا چند روز قبل معتقد به همان شیوه دفاع و مواضع اعلام شده در جنگ بودم و مصلحت نظام و کشور و انقلاب

را در اجرای آن می‌دیدم؛ ولی به واسطه حوادث و عواملی که از ذکر آن فعلاً خودداری می‌کنم، و به امید خداوند در آینده روشن خواهد شد و با توجه به نظر تمامی کارشناسان سیاسی و نظامی سطح بالای کشور، که من به تعهد و دلسوزی و صداقت آنان اعتماد دارم، با قبول قطعنامه و آتش‌بس موافقت نمودم؛ و در مقطع کنونی آن را به مصلحت انقلاب و نظام می‌دانم. و خدا می‌داند که اگر نبود انگیزه‌ای که همه ما و عزت و اعتبار ما باید در مسیر مصلحت اسلام و مسلمین قربانی شود، هرگز راضی به این عمل نمی‌بودم و مرگ و شهادت برایم گوارتر بود. اما چاره چیست که همه باید به رضایت حق تعالی گردن نهیم. و مسلم ملت قهرمان و دلاور ایران نیز چنین بوده و خواهد بود. من در اینجا از همه فرزندان عزیزم در جبهه‌های آتش و خون که از اول جنگ تا امروز به نحوی در ارتباط با جنگ تلاش و کوشش نموده‌اند، تشکر و قدردانی می‌کنم. و همه ملت ایران را به هوشیاری و صبر و مقاومت دعوت می‌کنم...» (صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۹۲)

آرشیو ملی ایران (سازمان اسناد و کتابخانه ملی) ۳۳ سال پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸، اسناد منتشرنشده‌ای از مکاتبات مسئولان وقت و دفاتر نمایندگی‌های ایران در سازمان ملل در نیویورک و ژنو، گزارش‌هایی درباره نقض آتش‌بس از سوی عراق در ماه‌های پس از پایان جنگ و گزارش دبیرکل سازمان ملل درباره گروه نظامی ناظر بر آتش‌بس ایران و عراق و اجرای قطعنامه ۵۹۸ منتشر می‌کند. به پیوست کامل‌ترین گزارش عملیات‌های نظامی ایران علیه دشمن بعثی از آغاز تا پایان جنگ نیز منتشر شده است. خاویر پرز دکوئیار، دبیرکل وقت سازمان ملل در ۱۸ آذر ۱۳۷۰ در گزارشی رسماً عراق را به عنوان آغازگر جنگ ۸ ساله معرفی کرد.

گزارش‌های قطعه‌نامه

متن کامل قطع نامه ۵۹۸

شورای امنیت :

- قطع نامه ۵۸۲ (۱۹۸۶) خود را مجدداً تایید مینماید :

- نسبت به اینکه علیرغم درخواستهای شورای امنیت برای آتش بس، درگیری بین ایران و عراق با تلفات شدید انسانی و انهدام مادی همچنان ادامه دارد اظهار نگرانی عمیق مینماید.

- از شروع و ادامه درگیری ابراز تاسف مینماید.

- از بمباران مراکز صرفاً مسکونی، حمله به کشتیرانی بیطرف یا هواپیماهای غیرنظامی، نقض قوانین بین المللی انسانی و دیگر قوانین ناظر بر درگیری مسلحانه و بویژه استفاده از سلاحهای شیمیایی

برخلاف الزامات پروتکل ۱۹۲۵ ژنو، ابراز تاسف مینماید.

- نسبت به احتمال تشدید و گسترش هرچه بیشتر درگیری، اظهار نگرانی عمیق مینماید.

- مصمم به خاتمه دادن به تمامی حملات نظامی بین ایران و عراق میباشد

- متقاعد است که میباید یک راه حل جامع، عادلانه، شرافتمندانه و پایدار بین ایران و عراق بدست آید.

- مفاد منشور ملل متحد، بویژه متعهدگیه دول عضو مبني بر اینکه اختلافات بین المللی خود را از

طریق صلح آمیز به گونه ای حل و فصل نمایند که صلح و امنیت بین المللی و عدالت به مخاطره نیافتد

رایاآوری مینماید.

- حکم میکند که در رابطه با درگیری بین ایران و عراق نقض صلح حادث شده است.

- با اقدام بر اساس مواد ۳۹ و ۴۰ منشور ملل متحد :

ماده ۱ - خواستار آن است که به عنوان اولین اقدام جهت حل و فصل مناقشه از طریق مذاکره، ایران و

عراق یک آتش بس فوری را رعایت کرده و به تمامی عملیات نظامی در زمین و دریا و هوا خاتمه داده و -

تمام نیروهای خود را بدون تاخیر به مرزهای شناخته شده بین المللی بازگردانند.

ماده ۲ - از دبیرکل درخواست میکند که یک تیم ناظر سازمان ملل را برای بررسی تأیید و نظارت بر

آتش بس و عقب نشینی نیروها اعزام نماید و همچنین از دبیرکل درخواست مینماید با مشورت طرفین

درگیر، تدابیر لازم را اتخاذ نموده و گزارش آنرا به شورای امنیت ارائه دهد.

ماده ۳ - مصرانه درخواست میکند اسرای جنگی آزاد شده و پس از قطع مخاصمات عملی کنونی، منطبق

با کنوانسیون سوم ژنو مورخ ۱۲ اوت ۱۹۴۹ بدون تاخیر به کشور خویش بازگردانده شوند.

ماده ۴ - از ایران و عراق میخواهد با دبیرکل در اجرای این قطع نامه و تلاشهای میانجیگرانه برای

رسیدن به یک راه حل جامع، عادلانه، شرافتمندانه مورد قبول دوطرف در مورد تمام موضوعات عمده

منطبق با اصول مندرج در مورد قبول دوطرف در مورد تمام موضوعات عمده منطبق با اصول مندرج در -

منشور ملل متحدهمکاری نمایند.

ماده ۵ - از تمامی دیگر کشورها میخواهد که بیشترین خویشتنداری را میبذول داشته و از هرگونه اقدامی که ممکن است به تشدید و گسترش هر چه بیشتر درگیری منجر شود، احتراز نموده و بدین ترتیب اجرای قطعنامه فعلی را تسهیل نمایند.

ماده ۶ - از دبیرکل درخواست مینماید که بامشورت ایران و عراق موضوع یک هیات بیطرف به منظور تحقیق پیرامون مسئولیت درگیری را بررسی نموده و در اسرع وقت به شورای امنیت گزارش دهد.

ماده ۷ - بادرک میزان خسارات وارده در خلال درگیری و بادرک نیاز به کوششهای بازسازی با کمکهای مناسب بین المللی پس از خاتمه درگیری، از دبیرکل درخواست میکند که هیاتی کارشناسی را برای مطالعه موضوع بازسازی و گزارش به شورای امنیت تعیین نماید.

ماده ۸ - از دبیرکل درخواست میکند که بامشورت ایران و عراق و دیگر کشورهای منطقه برای افزایش امنیت و ثبات در منطقه را مورد بررسی قرار دهد.

ماده ۹ - از دبیرکل درخواست میکند که شورای امنیت را در مورد اجرای این قطعنامه مطلع نماید.

ماده ۱۰ - مصمم است در صورت لزوم برای در نظر گرفتن اقدامات بیشتر برای پای بندی به این قطعنامه، بار دیگر تشکیل جلسه دهد.

*****

شماره ۱۱۶۸/۳ - ۵۹۸/۳
تاریخ ۲۴/۴/۶۸
پست ۶۸۸

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور خارجه

۱۱-۲۰۰

دبیرخانه سیاسی جنگ تحمیلی

" بسمه تعالی "

بسمه تعالی

جناب آقای دکتر روحانی

ریاست محترم کمیته آتش بس و مرزها

باسلام،

بپیوست تصویر اسناد شورای امنیت سازمان ملل از سالهای ۱۹۸۹ تا ۱۹۸۹ که در آنجا از نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در نیویورک به شرح ذیل ایفاد میگردد.

۱- S/20660 مورخ ۳۰ مه ۱۹۸۹

نامه مورخ ۳۰ مه ۱۹۸۹ کاردار جمهوری اسلامی ایران، متضمن موارد نقض آتش بس توسط عراق از فقره ۱۵۷۷ تا ۱۶۴۶.

۲- S/20629 مورخ ۱۵ مه ۱۹۸۹

نامه مورخ ۱۴ مه ۱۹۸۹ نماینده دائم عراق حاوی ۵۶ مورد ادعای عراق مبنی بر نقض آتش بس توسط جمهوری اسلامی ایران.

۳- S/20632 مورخ ۱۶ مه ۱۹۸۹

نامه مورخ ۱۵ مه ۱۹۸۹ کاردار جمهوری اسلامی ایران حاوی موارد نقض آتش بس توسط عراق از فقره ۱۴۵۴ تا ۱۵۲۰.

۴- S/20639 مورخ ۱۷ مه ۱۹۸۹

نامه مورخ ۱۷ مه ۱۹۸۹ کاردار جمهوری اسلامی ایران حاوی موارد نقض آتش بس توسط عراق از فقره ۱۵۲۱ تا ۱۵۷۶.

۵- S/20648 مورخ ۲۲ مه ۱۹۸۹

نامه مورخ ۲۰ مه ۱۹۸۹ نماینده دائم عراق حاوی ۵۱ مورد ادعای عراق مبنی بر نقض آتش بس توسط جمهوری اسلامی ایران.

شماره
تاریخ
پرست

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور خارجه

دبیرخانه سیاسی جنگ تحمیلی

(۲)

۶- S/20692 مورخ ۱۵ ژوئن ۱۹۸۹

نامه مورخ ۱۵ ژوئن ۱۹۸۹. کاردار جمهوری اسلامی ایران متضمن موارد نقض آتش بس توسط عراق از
فقره ۱۶۴۷ تا ۰۱۷۱۵.

۷- S/20694 مورخ ۱۵ ژوئن ۱۹۸۹

نامه مورخ ۱۵ ژوئن نماینده دائم عراق متضمن ۷۲ مورد ادعای عراق مبنی بر نقض آتش بس توسط
جمهوری اسلامی ایران.

۸- S/20695 مورخ ۲۰ ژوئن ۱۹۸۹

نامه مورخ ۲۰ ژوئن ۱۹۸۹ نماینده عراق متضمن ۶۳ مورد ادعای عراق مبنی بر نقض آتش بس
توسط جمهوری اسلامی ایران.

دبیرخانه سیاسی جنگ تحمیلی

و قطعنامه ۵۹۸

رونوشت : ۱- برادر رشید جانشین محترم معاونت عملیات و اطلاعات ستاد فرماندهی کل قوا

۲- تیمسار سرتیپ جمالی جانشین محترم فرماندهی نزا

۳- سازمان نظامی اجرای قطعنامه ۵۹۸

جمهوری اسلامی ایران

فرماندهی کل قوا

ستاد نظامی ۵۹۸

بسمه تعالی

شماره: ۱۰۸۲۵-۲-۵۱۶۵

تاریخ: ۶۸/۶/۲۷

پرست

از: سازمان نظامی اجرای قطعنامه ۵۹۸ - (معاونت عملیات و اطلاعات - اطلاعات)

به: یونیمک

موضوع: اعتراض

سازمان نظامی اجرای قطعنامه ۵۹۸ ضمن ابلاغ دروهای خود به یونیمک به اطلاع میرساند نیروهای دشمن در ماه آگوست از ساعت ۲۱۰۰ لغایت ۲۴۰۰ از مختصات $N\ E 975675$ الی $N\ E 978685$ بطور منظم گشت شبانه انجام میدهند. ضمن اعتراض به اینگونه حرکات دشمن که نقض کننده آتش بس می باشد مقتضی است اقدامات بازدارنده در این مورد را بعمل آورده و نتیجه را به این سازمان منعکس نمایند. ۰٪ع

رئیس ستاد سازمان نظامی اجرای قطعنامه ۵۹۸

علیرضا اکبری

ستاد قطعنامه ۵۹۸

شماره: ۵۵۵۹

تاریخ: ۶۸/۶/۲۸

گیرندگان:

- ۱- مجلس شورای اسلامی (کمیته آتش بس و مرزها) جهت استحضار .
- ۲- وزارت امور خارجه - (دبیرخانه سیاسی جنگ تحمیلی) جهت اطلاع و اقدام .
- ۳- ستاد منطقه ای سقز بازگشت بشماره $۶۸/۶/۲۷$ / س / ۱۱ / س جهت اطلاع .

۶۸/۶/۲

انالله و انا الیه راجعون

9

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور خارجه

اواره - ستاد بحران خلیج فارس - شماره ۵۹۸/۴۱۴۸-۲/۴۱۴۸ - تاریخ ۱۳۷۰/۱۱/۱۴ - ضمیمه

" بسمه تعالی "

" یادداشت "

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با اظهار تعارفات بدینوسیله اشعار میدارد:

پیرو یادداشت شماره ۵۹۸/۴۱۴۲ مورخ ۱۳۷۰/۱۰/۱۲ مبني بر تعرض نیروهای نظامی از داخل خاک عراق به مرزهای جمهوری اسلامی ایران اینک اعلام میشود توپخانه ارتش عراق روز گذشته (۱۳ / ۱۱ / ۱۳۷۰) بطور مستمر قصر شیرین را مورد هدف آتش خود قرار داده و بر اساس گزارشات اولیه حداقل سه نفر از نیروهای مرزی جمهوری اسلامی ایران تا دیروز ظهر کشته شده اند .
وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران توجه دولت جمهوری عراق را به آثار ناشی از اینگونه اعمال خصمانه در روابط دو کشور جلب نموده و خواستار توقف آنها میگردد .
وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران فرصت را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارد .

به امید پیروزی مستضعفین بر مستکبرین *

ناشر: ۱-۱-۱۱
محرر: دکتر کورنی
سرپرست: دکتر بلخانی
ادب: دکتر کورنی
تاریخ: ۱۳۷۰/۱۱/۱۴

سفارت جمهوری عراق - تهران

شماره ۸۶۷۵۶۶۲ دفتر: دکتر کورنی

تاریخ: ۱۳۷۰/۱۱/۱۴

شماره ۴۴۶۴ / ۴۰۰ / ۵۹۸
تاریخ ۱۳۷۰ / ۱ / ۲۶
پویمت

جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور خارجه

ساده بحران حسینج فارس

بسمه تعالی

" یادداشت "

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با اظهار تعارفات بدینوسیله اشعار میدارد :
پیرو تخلفات متعدد نیروهای نظامی عراق طی سه هفته گذشته از مفاد آتش‌بس بین دو-
کشور و توافقات دو جانبه فیما بین منجمله ، گلوله‌باران نقاطی از خاک جمهوری اسلامی
ایران ، تجمع نیروهای نظامی در پشت مرزهای بین‌المللی ، انجام حرکات ایذائی و نیز
اقدام نظامی واحدهایی از عناصر مورد حمایت دولت عراق که جزئیات برخی از آنها در
یادداشت‌های پیشین این وزارت به آن سفارت اعلام شده است و پیش‌بینی میشد ایمن-
اقدامات زمینه‌سازی تجاوز مجدد به خاک جمهوری اسلامی ایران باشد ،
در تاریخ ۷۰/۱/۲۵ نیروهای ارتش عراق به استعداد یک تیپ با عبور از مرزهای بین-
المللی دو کشور در منطقه شمال قصر شیرین در تنگ هوان " پاسگاه سرتنگ " روبروی
تازه‌آباد ، اقدام به تعرض نظامی علیه جمهوری اسلامی ایران نموده و منطقه‌ای به عمق
سه کیلومتر از خاک جمهوری اسلامی ایران را اشغال کردند .
جمهوری اسلامی ایران با اعتراض شدید نسبت به این عمل خصمانه دولت جمهوری عراق
خواستار خروج بلافاصله و بی قید و شرط کلیه نیروهای عراقی از خاک جمهوری اسلامی
ایران بوده و مسئولیت کلیه تلفات و خسارات و عواقب‌خطیر ناشی از این اقدام
تجاوزکارانه را کاملاً متوجه دولت عراق میدانند .
وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران فرصت را برای تجدید احترامات فاشقه مغتنم
میشمارد .
بامید پیروزی مستضعفین بر مستکبرین

سفارت جمهوری عراق - تهران

شماره ۴۹۸۶ / ۹۸۸
تاریخ ۲۲ / ۵ / ۸۸
پیوست

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور خارجه

به سردارک فارس گزیده
همه آید انظره از سر
تا دبحران خلیج فارس

" بسمه تعالی "

" یسار داشت "

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با اظهار تعارفات به سفارت جمهوری عراق در تهران و پیرو یاد داشت های قبلی در خصوص تخلفات متعدد نیروهای نظامی عراق از مفاد آتش بس بین دو کشور و توافقات دوجانبه فیما بین، که آخرین آن یاد داشت شماره ۵۹۸/۴۲۲۶ مورخ ۱۳۷۰/۱/۲۶ میباشد، توجه آن سفارت را به موارد دیگری از این گونه تخلفات بشرح مندرج در ضمیمه پیوست جلب مینماید.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ضمن جلب توجه دولت جمهوری عراق به آثار سوء ناشی از اینگونه تخلفات در ایجاد تنش در روابط دو کشور، خواستار توقف آنها میباشد.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران فرصت را برای تجدید احترامات فائقه مختتم می شمارد.

به امید پیروزی مستضعفین بر مستکبرین

سفارت جمهوری عراق - تهران

شماره _____
تاریخ _____
پوست _____

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور خارجه

ساده گران تبلیغ فارس

" ضمیمه "

- ۱- ✓ در ۱۴۰۰ مورخه ۶۹/۱۲/۲۰ تعدادی از نظامیان عراقی تا عمق ۷۰۰ متری در حوالی مختصات (۵۵ - ۴۲) ن بیس بخاک جمهوری اسلامی ایران تجاوز و بانیروهای ایرانی درگیر که در نتیجه دو نفر از نیروهای ایرانی شهید گردیدند.
- ۲- ✓ در ۰۸۳۰ مورخه ۶۹/۱۲/۲۱ دوفروند هلیکوپتر عراقی وارد حریم جمهوری اسلامی ایران شده و تادهانه تنگه گنجانچم (کله قندی) اقدام به شناسائی نمودند.
- ۳- ✓ در ۰۹۴۵ مورخه ۶۹/۱۲/۲۱ تعدادی از نیروهای عراقی در منطقه قلاویزان جنوب مهران پس از عبور از مرز بین المللی اقدام به تیراندازی به سمت یک دستگاه خودرو و نیروهای ایران نموده که ۴ نفر شهید و ۲ نفر مجروح گردیدند.
- ۴- ✓ نیروهای عراقی در ساعت ۱۲۴۰ مورخه ۶۹/۱۲/۲۴ ابتداء بادوفروند هلی کوپتر مسلح در محور جزابه تافکه اجرای آتش نمودند و سپس در ساعت ۱۸۴۵ همان روز (۶۹/۱۲/۲۴) بایک گردان پیاده و پشتیبانی ۱۵ دستگاه تانک و خودرو در محور جزابه از مرز جمهوری اسلامی ایران عبور و در خاک جمهوری اسلامی ایران ضمن اجرای آتش پشتیبانی بانیروهای ایرانی درگیر و در اثر مقاومت نیروهای ایرانی، مجبور به عقب نشینی شدند.
در این درگیری ۳ نفر از نیروهای ایرانی مجروح و یک نفر شهید گردیدند، و مقادیری سلاح مهمات و ۲ دستگاه خودرو و نیز ۲ نفر مجروح از نیروهای عراقی در محل بجا ماندند.
- ۵- ✓ در ۰۰۳۰ مورخه ۶۹/۱۲/۲۶ تعدادی از نیروهای عراقی در منطقه بهرام آباد (غرب مهران) ضمن تجاوز بخاک جمهوری اسلامی ایران اقدام به مجروح نمودن یک نفر از نگهبانان مرزی نمودند.
- ۶- ✓ در مورخه ۷۰/۱/۶ نیروهای عراقی با استعداد یک تیپ زرهی از محور جاده طلائیة نشوه با اجرای آتش تانک، نفر بروخپاره انداز از مرز عبور نموده و حدود ۵۰۰ متر داخل خاک

شماره _____
تاریخ _____
پوست _____

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور خارجه

ساده بجران حسینعلی فارس

(۲)

جمهوری اسلامی ایران شدند که باعکس العمل نیروهای ایرانی مجبور به عقب نشینی شدند. در این تجاوز مرزی از نیروهای ایرانی ۵ نفر شهید و ۵ نفر مجروح گردیدند. نیروهای عراقی در ساعت ۲۲۳۰ مورخه ۷۰/۱/۷ به استعداد حدود یک گروهان با استفاده از آتش پشتیبانی اقدام به نفوذ به منطقه رودخانه میمه نمودند که پس از نفوذ به داخل خاک جمهوری اسلامی ایران بانبروهای ایرانی درگیر و پس از نیم ساعت درگیری، نیروهای عراقی مجبور به عقب نشینی شدند. از نیروهای ایرانی ۳ نفر شهید و یک نفر زخمی گردیدند.

۷ ✓

در ۲۲۳۰ مورخه ۷۰/۱/۸ پایگاههای ۱ و ۲ حدفاصل محور شرفانی (۸۰۶ - ۳۱۵) و (۸۰۱ - ۳۱۶) نهر عنبر زیر آتش نیروهای عراقی قرار گرفته و پایگاه شماره ۱۱ در مجبور بجلیه (۷۵۴ - ۲۶۶) نهر عنبر توسط نیروهای نظامی عراق که از مرزهای شناخته شده بین المللی عبور نموده بودند درگیر و یک سنگر را با آرمی جی ۷ مورد اصابت قرار دادند که در نتیجه ۳ نفر از نیروهای ایرانی مجروح شدند.

۸ ✓

در تاریخ ۱۳۷۰/۱/۱۵ یکفر وند هلیکوپتر ۲۱۴ ایرانی در منطقه فکه، بعلت شرایط بدجوی اشتباهها " در حوالی پاسگاه مرزی عراق مبادرت به فرود مینماید و یک نفر خدمه آن بنام استواریکم علی اصغر محمودی که جهت بررسی منطقه از هلیکوپتر پیاده شده بود با چند نفر مسلح عراقی مواجه و به اسارت آنان درمیآید. هلیکوپتر مذکور متوجه اشتباه خود شده و مبادرت به بازگشت مینماید.

۹ ✓

در ساعت ۱۷۰۰ مورخه ۷۰/۱/۲۲ لشکر ۱۱ پیاده عراق با استفاده از تیپهای ۲۳ و ۴۵ و گردان ۵۱ تانک از محور جاده شلمچه و جاده کانال پرورش ماهی با اجرای آتش توپخانه سنگین و پشتیبانی آتش توپخانه و خمپاره بطرف خاک جمهوری اسلامی ایران حرکت که بعلت تاریک شدن هوا پیشروی آنان متوقف و صبح روز بعد (۷۰/۱/۲۳) با اجرای آتش و حرکت بداخل خاک جمهوری اسلامی ایران نفوذ که با مقاومت نیروهای ایرانی مواجهه و مجبور به عقب نشینی شدند.

۱۰ ✓

تلفات نیروهای ایرانی در این عملیات ۸۰ نفر مجروح و ۴ نفر نیز به اسارت برده شده اند.

شماره _____
تاریخ _____
پرست _____

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور خارجه

تاد بجران حسینعلی فارس

(۳)

- ۱۱- در ۱۰۳۰ مورخه ۷۰/۲/۱ یکنفر افسر، یکنفر درجه دار ودونفر سرباز ایرانی درحوالی مختصات (۵۶۷۰۰ - ۴۵۸۰۰) ن نفت شهر توسط نیروهای عراقی که ازمرز عبور نموده بودند ربوده شدند.
- ۱۲- در ساعت ۲۳۰۰ مورخه ۷۰/۲/۱ پایگاه شهید برزگری (جنوب نفت شهر) زیرآتش سلاحهای سبک ونیمه سنگین نیروهای عراقی قرار گرفته وتعدادی نظامی عراقی (حدود ۴۰ نفر) قصد نزدیک شدن به پایگاه راداشته اند که باعکس العمل نیروهای ایرانی مواجه ومبادرت به فرار نمودند* درنتیجه یکنفر ازنیروهای عراقی اسیر و ۳ نفر ازنیرو های ایرانی مجروح گردیدند.
- X ۱۳- در تاریخ ۱۳۷۰/۲/۵ درمختصات ۷۵۲ - ۱۴۸ TP ن خرمشهر در منطقه عمومی خرمشهر، نیروهای عراقی به استعداد یک گردان زرهی و ۲ گردان پیاده از شرق بصره حد فاصل شلمچه تا کانال ادب بست خط مرزی پیشروی کرده و ۳۵ گلوله تانک ، ۱۵ گلوله توپ وچندین گلوله خمپاره به خاک جمهوری اسلامی ایران شلیک نمودند.
- X ۱۴- در تاریخ ۱۳۷۰/۲/۷ درمختصات ۹۴۸ - ۷۰۸ ND ن قصر شیرین منطقه عمومی سرپل ذهاب تعداد ۶ نفر نظامی عراقی جمعی تیپ ۴۴۳ پیاده که به داخل خاک جمهوری اسلامی ایران نفوذ نموده بودند توسط نیروهای پلیس مرزی جمهوری اسلامی ایران دستگیر شدند.
- X ۱۵- در ساعت ۱۵۰۰ مورخ ۱۳۷۰/۲/۱۳ نیروهای عراقی باتوپ ۲۳ میلیمتری بسوی خاک جمهوری اسلامی ایران شلیک نمودند که گلوله های شلیک شده مختصات ۸۷۳ - ۳۹۳ NE منطقه سردشت را مورد اصابت قرار داد.

شماره _____
تاریخ _____
پوست _____

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور خارجه

ساده بحران حسینعلی قاری

(۴)

- ۱۶- در ساعت ۰۱۳۰ مورخ ۱۳۷۰/۲/۱۴ نیروهای عراقی اقدام به شلیک چند گلوله خمپاره
م ۶۰ به منطقه قصر شیرین با مختصات ۲۲۶ - ۷۵۴۲۴ نمودند.
- ۱۷- در تاریخ ۱۳۷۰/۲/۱۵ نیروهای عراقی مبادرت به استقرار حدود ۸۰ تا ۹۰ نفر در
مختصات ۲۱۴ - ۷۷۷ ۷۵ نقشه قصر شیرین (در منطقه حائل) نمودند.

استاد بزرگوار

شماره ۵۹۸ / ۵۲۱۰
تاریخ ۴ / ۳ / ۷۰
پست

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور خارجه

ستاد بزرگوار مسیح فارس

"بسمه تعالی"

اداره کل تشریفات

باسلام

پیرو تلاشهای سیاسی جمهوری اسلامی ایران قرار است هیئتی از طرف سازمان ملل به سرپرستی آقای عبدالرحیم- ابي - فرح معاون سابق دبیرکل سازمان ملل برای بررسی وقایع گزارشی از خسارات وارده ناشی از جنگ تحمیلی بر جمهوری اسلامی ایران براساس بند ۷ قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت صبح جمعه ۷۰/۳/۱۰ ساعت ۳/۲۵ با پرواز شماره ۳۶۶ سوئیس ایر وارد تهران شوند، این هیئت به مدت دو هفته در تهران با مقامات مسئول جمهوری اسلامی ایران ملاقات و از مناطق پیشنهادی ارگانهای مربوطه به مناطق جنگی بازدید خواهند کرد.

میزبان هیئت وزارت امور خارجه (ستاد قطعنامه ۵۹۸) خواهد بود و اسامی هیئت به قرار زیر است :

- ۱- آقای عبدالرحیم ابي فرح رئیس هیئت لسه پاسه شماره ۴۳۵۵۶۶ تابعیت سومالی
- ۲- " ایک ناسیو-آرمیلان کارشناس مسکن و شهرسازی " ۳۹۸۲۲۸ " مکزیکي
- ۳- " جفری کرنر " حمل و نقل و ارتباطات " ۸۴۹۰۰۸ " انگلیسی
- ۴- " لوئیسین-ورمرین " کشاورزی و آبیاری " ۹۴۲۳۰ " بلژیکی
- ۵- " ایدن - شئنی " نیرو و مخابرات گذرنامه " ۹۵۶۷۱۳ " ایرلندی
- ۶- " ویلیام-اچ-کرو " نفت، گاز، پتروشیمی " ۲۴۰۲۲۰ " کانادایی
- ۷- " صادق عید " تولیدات صنعتی " کانادایی
- ۸- " جان شولیک " " ۶۳۰۸۵۳ " ایرلندی
- ۹- " اداستیسیا-ولندا " " ۲۲۵۵۴۲ " آمریکائی
- ۱۰- " ولری - وایت " " ۳۹۴۴۸۸ " انگلیسی
- ۱۱- " جان ایساق " " ۴۷۰۸۵۰ " هندی

نماینده دانی جمهوری اسلامی ایران

در سازمان ملل متحد

بسمه تعالی

تاریخ ۷۰/۵/۲
شماره ۴۵۲-۲/۲۵۲۲
پیوست

وزارت امور خارجه - ستاد بحران خلیج فارس

عطف به فاکس شماره ۵۹۸/۵۹۴۴ مورخ ۱۳۷۰/۴/۲۲ اشعار میدارد: توافق جمهوری اسلامی ایران و عراق با سازمان ملل در خصوص وضعیت حقوقی یونیمگک بصورت مستقل سند شورای امنیت نشده اند ولی دبیرکل سازمان ملل در گزارشهای خود که در مورد یونیمگک به شورای امنیت تسلیم نموده است به این توافقها اشاره کرده است.

پاراگراف ۲۶ گزارش دبیرکل که به شماره S/20862 مورخ ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۹ منتشر شده است به توافق ۲۸ مارس ۱۹۸۹ جمهوری اسلامی ایران با سازمان ملل در مورد وضع حقوقی یونیمگک اشاره دارد. همچنین پاراگراف ۲۰ گزارش دبیرکل که به شماره S/20442 مورخ ۲ فوریه ۱۹۸۹ منتشر شده است به توافق ۵ نوامبر ۱۹۸۸ عراق با سازمان ملل در مورد وضع حقوقی یونیمگک اشاره دارد. یک نسخه از دو گزارش فوق الاشعار جهت ضبط در سوابق به پیوست ارسال میگردد.

سفیر و نماینده دائم - کمال خرازی

دبیرخانه اسناد
۲۰۰۱
۲۲ ژانویه ۱۳۷۲

نماینده‌ی دائمی جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور خارجه

بسمه تعالی

جناب آقای دکتر ولایتی

وزیر محترم امور خارجه

ذیلاً نکاتی پیرامون گزارش آقای ابی فرح، معاون دبیرکل و سرپرست تیم سازمان ملل متحد برای تعیین خسارات جنگی احتمالی جهت استحضار تقدیم میگردد. متن کامل گزارش که قراست تا پایان هفته آینده به عنوان سند شورای امنیت منتشر خواهد شد با پست ارسال خواهد شد.

۱ - برآورد دولت از خسارات جنگی و فعالیتهای انجام شده برای

بازسازی خسارات

۲ - یافته های تیم سازمان ملل متحد

۳ - توصیه ها و نتیجه گیری

نکات قابل توجه گزارش به قرار ذیل میباشد:

۱ - گزارش در مجموع مثبت بوده و آثار جنگی احتمالی را از دیدگاههای مختلف بررسی نموده

است.

۲ - مشکلات اقتصادی ناشی از جنگ بصورت مجموعه ای بهم پیوسته بحث شده است. به

عبارت دقیق تر علاوه بر بررسی خسارات وارده، تأثیر آن را بر فرآیند بازسازی نیز بحث کرده است. در این

رابطه میتوان به نظرات تیم اعزامی پیرامون تأثیرات منفی تخریب زیرساخت های اقتصادی از جمله

در پرونده کو خداداد امیرالایوب
در پرونده کو خداداد امیرالایوب
با پیوسته

نماینده‌ی دائمی جمهوری اسلامی ایران

در سازمان ملل متحد

شماره
پیوست

نیروگاههای برق و بنادر بر سرعت بازسازی اشاره نمود.

۳- در گزارش چندین بار از عزم راسخ جمهوری اسلامی ایران به بازسازی تأسیسات و مناطق آسیب دیده در طول جنگ و پس از آتش بس تمجید بعمل آمده است.

۴- همچنین با توجه به کمبود امکانات و وسایل یدکی جهت بازسازی بر ضرورت تسهیل کسب قطعات یدکی مورد نیاز تصریح شده است.

۵- گزارش تیم های بازرسی بخش نفت و گاز، کشاورزی، صنعت، برق و ارتباطات، رادیو و تلویزیون و بنادر و فرودگاهها بسیار مثبت بوده و مطالب ارائه شده از سوی دولت ج.ا.ا. در مورد خسارات را تأیید مینماید.

در خصوص اماکن مسکونی و جاده ها، تیم های بازرسی ضمن تأیید بخشی از تخریب مناطق بازدید شده بر اثر عملیات جنگی، به تخریب بخشی دیگر بر اثر رهاسازی و عدم تعمیر و نگهداری اشاره دارد.

۶- این گزارش به خسارات وارده به بخش های آموزش و پرورش، بهداشت و میراث فرهنگی نیز اشاره داشته و بررسی دقیقتری را در این ارتباط پیشنهاد مینماید.

۷- در پایان گزارش نتیجه گیری شده است که بازسازی زیرساخت های اقتصادی آسیب دیده در طول جنگ فرآیند پرهزینه و طولانی خواهد بود زیرا جنگ عمدتاً در خاک ایران صورت گرفته است. با توجه به آسیب دیدن بخش های صنعت، کشاورزی و نفت منابع ملی جوابگوی نیازهای موجود نبوده و همچنین خسارات وارده بر زیرساختهای اقتصادی کشور محدودیتهای جدی را بر ظرفیت صادراتی

نماینده‌ی دائمی جمهوری اسلامی ایران
در سازمان ملل متحد

کاپی
شماره
پرست

کشور تحمیل نموده است. علاوه بر مشکلات مالی، کشور جهت بازسازی ظرفیت تولیدی خود نیاز به دسترسی به وسایل و تکنولوژی خارجی دارد. علی‌رغم اینکه فعالیتهای چشمگیر زیادی برای بازسازی صورت پذیرفته است، تنها بخش ناچیزی از خسارات وارده مرمت شده است. ج.ا.ا. از ظرفیت و تجربه فنی - تخصصی خوبی در زمینه بازسازی برخوردار بوده و قسمت قابل توجهی از بودجه ملی را نیز به این امر اختصاص داده است. ولیکن نیاز به منابع مالی، امکانات و تکنولوژی خارجی بمنظور مرمت خسارات در مدت زمان قابل قبول کاملاً مشهود می‌باشد.

سفیر و نماینده دائم - کمال خرازی

رونوشت: معاونت محترم امور بین الملل

ستاد بحران خلیج فارس

اس / ۲۳۲۷۳
۹ دسامبر ۱۹۹۱

گزارش دبیر کل سازمان ملل در باره اجرای قطعنامه ۵۹۸

۱ - در بند ۶ قطعنامه ۵۹۸ که در تاریخ ۲۰ ژوئیه ۱۹۷۸ تصویب شد، شورای امنیت از دبیر کل درخواست کرد در مشورت با ایران و عراق موضوع احاله بررسی مسئولیت مخاصمه رابه گروهی بیطرف پیگیری کرده و در اولین فرصت ممکن در جهت اجرای این درخواست به شورای امنیت گزارش دهد.

۲ - در طول مذاکرات سه سال گذشته فرصتهای متعددی برای مشورت با طرفین در باره بند شش داشته ام. این مذاکرات مرا قادر ساخت تا برداشتی از دیدگاههای متفاوت دو طرف داشته باشم، اما به مرحله ای که به تسلیم گزارشی معنادار به شورای امنیت بیانجامد، نرسید.

۳ - به دنبال تکمیل اجرای پاراگرافهای یک و دو قطعنامه ۵۹۸ تلاشی جدید برای تحقق دیگر مفاد قطعنامه با هدف تضمین برقراری مجدد صلح میان ایران و عراق بر مبنای طرح جامع صلحی که توسط قطعنامه ۵۹۸ ارائه شده بود، لازم بنظر رسید تا از این طریق به تامین نیازهای جاری صلح و امنیت در منطقه کمک اساسی شود.

بسیاری از اقداماتی که من برای تشدید تلاشها در جهت اجرای قطعنامه ۵۹۸ اتخاذ کردم در گزارش من در این رابطه به شورای امنیت منعکس شده است. (حتند شماره ۲۳۲۴۶ / اس).

۴ - در باره پاراگراف شش، عناصری از مواضع طرفین پیرامون این پاراگراف برای من مشخص بود. با این وجود من از دولتین ایران و عراق در نامه هایی مشابه بتاريخ ۱۴ آگوست ۱۹۹۱ خواستم تا در جامعترین شکل ممکن جزئیات مواضع خود را در باره موضوع مورد بحث این پاراگراف، بمن تسلیم کنند. در همان زمان بمنظور دستیابی به کاملترین درک از این موضوع، تصمیم گرفتم تا بطور جداگانه با تعدادی از کارشناسان مستقل مشورت کنم.

هر دو طرف در موارد متعددی هیاتهای کارشناسی را برای تحقیق در باره موارد نقضی مانند استفاده از تسلیحات شیمیایی، حملات به مناطق غیر نظامی و بد رفتاری با اسرای جنگی به صحنه نبرد اعزام کردم. نتیجه این تحقیقات جملگی به شورای امنیت گزارش شده و به عنوان سند این شورا انتشار یافته اند. این گزارشها با کمال تأسف، حاکی از وجود شواهدی از موارد نقض جدی حقوق انسانی است. در يك مورد من موظف بودم با تأسف عمیق این یافته کارشناسان را متذکر گردم که "سلاحهای شیمیایی علیه غیر نظامیان ایرانی در منطقه ای در نزدیکی يك مرکز شهری عاری از هر گونه حفاظت در برابر این حملات بکار رفته است". (سند شماره ۲۰۱۳۴ / اس).

شورا ناخشنودی خود از این مساله و محکومیت آنرا در قطعنامه ۶۲۰ مصوب ۲۶ آگوست ۱۹۸۸ اعلام کرد.

۹ - رویدادهای جنگ ایران و عراق که برای سالیان طولانی در صدر اخبار وسایل ارتباط جمعی دنیا قرار داشت، برای جامعه بین المللی کاملاً شناخته شده است. همچنین مواضع طرفین که در موارد بسیاری از اسناد رسمی منعکس شده و انتشار یافته بر همگان واضح است. از دید من، بنظر نمی رسد تعقیب پاراگراف شش قطعنامه ۵۹۸ هدف مفیدی را در بر داشته باشد. در جهت صلح و اجرای قطعنامه ۵۹۸ به عنوان يك طرح صلح جامع اکنون لازم است روند حل و فصل دنبال شود. در واقع پرداختن به بنای دقیق روابط صلح آمیز بین دو طرف و همچنین صلح و امنیت در کل منطقه ضرورت فوری دارد.

شورای امنیت در سال ۱۹۸۷ در پاراگراف ۸ قطعنامه ۵۹۸ روش صحیحی را توصیه کرد، که اگر بموقع اجرا شده بود، می توانست منطقه را از فاجعه بعدی که رخ داد، برهاند.

يك نظام روابط حسن همجواری مبتنی بر احترام به حقوق بین الملل، آنگونه که توسط شورای امنیت پیش بینی شده، برای تضمین صلح و ثبات آینده منطقه ضروری است. امید است این ندای شورا مورد عنایت قرار گیرد.

تاریخ ۷۰۹۲۸
شماره ۴۸۰۷۴۸۶۸
پیوست ۱

نماینده‌گی وائی جمهوری اسلامی ایران

در سازمان ملل متحد
بسمه تعالی

به: نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در

باسلام

به پیوست گزارش مورخ ۱۸ آذر ماه ۱۳۷۰ دبیرکل سازمان ملل متحد در مورد بند ششم قطعنامه ۵۹۸ ارسال میگردد. بند ششم قطعنامه فوق که در تاریخ ۲۰ ژوئیه ۱۹۸۷ به تصویب شورای امنیت رسید از دبیرکل خواسته بود که در مورد تعیین مسؤلیت جنگ عراق با ایران اقدام نماید.

در گزارش دبیرکل تصریح شده است که دولت عراق مسؤل آغاز جنگ علیه ایران است و علاوه در طول جنگ اقدامات غیرقانونی دیگری نظیر حمله شیمیائی علیه شهرهای ایران مرتکب شده است.

نظر به اهمیت این گزارش توصیه می شود که يك نسخه از آن در اختیار رسانه‌های محلی و مراجعی که اطلاعشان از این واقعه بنحوی مفید به فایده خواهد بود، ارسال گردد و بطریق مقتضی در ملاقات‌های سیاسی از آن بهره برداری گردد.

سفیر و نماینده دائم - کمال خرازی

تقصیر آتش بس

شماره: ۵۹۸،۲۰۰ - ۱، ۴۶.

تاریخ: ۶۷،۹،۱۵

شم کتبی

جناب آقای رابطی ریاست محترم واحد مردوز سردار و سیما

با سلام

بر اساس گزارش سازمان نظام مهندسی ۵۹۸ مورخ ۶۷،۹،۱۵، موارد نقض

آتش بس توسط نیروهای عراقی از تاریخ ۶۷،۸،۲۰ لغایت ۶۷،۹،۸ شرح زیر ارسال می گردد

در خانه مری حیدر محمدی

ساعت ۹:۴۵ صبح ۹۱۹

حکایت

۱- ۶۷،۸،۲۳ : نیروهای عراقی در منطقه مریوا بمختصاً ۰۶۳-۰۳۰ PE ن تی کانی بطول ۳ متر احداث نموده اند که مورد تأیید ناظرین UN قرار گرفته است.

۲- ۶۷،۸،۲۰ : ساعت ۹:۳۰ دشمن در حوالی مخ ۷۴۵-۱۳۸ PB ن مهران در ساحل رودخانه کبکان چم مبارزت با احداث سنگر دیده بانی نموده است.

۳- ۶۷،۸،۲۰ : ساعت ۱۱:۳۰ دشمن در حوالی مخ ۴۹۶-۵۵۵ NC ن سومار اقدام به تقویت نیروهای خود با استعداد ۲ نفر نموده است.

۴- ۶۷،۸،۲۱ : ساعت ۱۲:۰۰ دشمن در حوالی مخ ۲۱۷-۱۴۹ NC ن حلاله مبارزت با احداث یک سنگر اجتماعی نموده است.

۵- ۶۷،۸،۲۱ : ادوات مهندسی دشمن در حوالی مخ ۷۰-۴۵ و ۷۹-۴۰ QA ن عین خوش و مخ ۶۹-۴۵ و ۷۰-۴۶ QA ن بیس مشغول ترمیم جاده و خاکریز و احداث سنگر بودند.

۶- ۶۷،۸،۲۱ : ساعت ۹:۲۰ نفزات مهندسی دشمن در حوالی مخ ۱۷۰-۳۸۱ QA ن نهر عنبر اقدام با احداث یک دیدگاه نمودند.

۷- ۶۷،۸،۲۱ : ساعت ۱۳:۰۰ الی ۱۴:۰۰ صدای تانکهای عراقی در حوالی مخ ۱۶۲-۰۱۴ QA ن دره لوان بگوشش میرسید.

- ۸ - ۶۷، ۸، ۲۳ : ساعت ۸۰۰. دشمن در حوالی مخ ۹۹۷-۲۴۷ و ۹۹۷-۲۴۴ QA در هلال اقدام با حداث سنگر و نصب تیرباران کرده است
- ۹ - ۶۷، ۸، ۲۲ : ساعت ۱۳۱۵ یک دستگاه کفی دشمن در حال پیاده نمودن تانک در حوالی مخ ۶۲-۷۵ QA ن عین خوش مشاهده گردید.
- ۱۰ - ۶۷، ۸، ۲۳ : ساعت ۱۴۰۰ دشمن در حوالی مخ ۸۷۷-۳۲۸ QA ن عین خوش اقدام با حداث ۲۰۰ متر خاکریز نموده است.
- ۱۱ - ۶۷، ۸، ۲۵ : ساعت ۱۸۳۰ دشمن در مخ PA ۹۸-۹۹ ن کوه تپه حدود ۷۰ گلوله منور برنگهای زرد و قرمز بطرف مواضع نیروهای خودی پرتاب نمود.
- ۱۲ - ۶۷-۸، ۲۲ : دشمن در حوالی مخ ۳۳۵-۱۴۹ TQ ن حسینیه اقدام به پرتاب ۲ ای ۲۵ گلوله منور نمود.
- ۱۳ - ۶۷، ۸، ۲۳ : ساعت ۱۵۰۰ در حوالی مخ ۸۲-۳۷ QV ن غرب جعفر دشمن جوی خطوط خودک مبارزه به پرتاب ۱۲ گلوله خمپاره ۱۲۰مم نمود.
- ۱۴ - ۶۷، ۸، ۲۳ : ساعت ۱۹۱۵ دشمن در حوالی مخ ۲۸-۲۳ QV ن تپه های حدادیه اقدام به پرتاب ۲ گلوله منور نمود.
- ۱۵ - ۶۷، ۸، ۲۱ : از ساعت ۱۸۲۰ ای ۱۹۲۰ دشمن با پرتاب گلوله های منور در عین منطقه کوشک و طلائی اقدام به تحرکات و جایجائی نیرد نموده است.
- ۱۶ - ۶۷، ۸، ۲۰ : نیردهای عراقی در مخ ۲۱۳-۹۱۹ PB ن کوه تپه ۲۱۳-۱۹۰ QB ن هلال اقدام با حداث تعدادی سنگر نموده است.
- ۱۷ - ۶۷، ۸، ۲۱ : ساعت ۱۲۰۰ دشمن در حوالی مخ ۲۱۲-۸۴۹ NC ن حلاله اقدام با حداث سنگر اجتماعی نموده است.
- ۱۸ - ۶۷، ۸، ۲۳ : عناصر دشمن در مخ ۷۱-۸۲ ای ۷۰-۸۲ NHD از گله تحرکات و پیشروی جدید داشته و مبارزه به حفر سنگر اجتماعی نموده که مراتب به رویت ناظرین UN نیز رسیده است.

۱۹ - ۶۷,۸,۲۳۳ : نبردهای دشمن در فتح ۰۶-۰۳ PE ن کانی
بطول ۲۰ متر احداث نموده اند.

۲۰ - ۶۷,۸,۲۲۴ : نفزات دشمن ۲ عدد پرچم خود را در مختصات
۳۴۶-۹۰۰ NE ن پیچون نصب نموده اند.

۲۱ - ۶۷,۸,۲۲۴ : ساعت ۱۱:۳۰ یک فروند هواپیمای دشمن با سقف پرواز
بالا از سمت شرق به غرب در منطقه شمال غربی مندی و سومار در خاک
عراق در حال پرواز شناسایی دیده شد.

۲۲ - ۶۷,۸,۲۲۵ : اخیراً دشمن نیروهای خود را در ارتفاع ۳۴۳ در حوالی
مخ ۴۶-۵۶ NC ن سومار افزایش داده است.

۲۳ - ۶۷,۸,۲۲۵ : ساعت ۱۱:۰۰ یک فروند هواپیمای دشمن بر فراز آسمان
مندلی تپه بازرگان واقع در مخ ۲۷-۶۵ NC ن کانی بین میدان سنگ و ارتفاع
۵۰-۵۰ NC ن سومار در حال پرواز مشاهده گردید.

۲۴ - ۶۷,۸,۲۲۵ : در ساعت‌های ۱۱:۰۰ و ۱۲:۰۰ دشمن در حوالی مخ ۲۳-۸۲
و ۲۲-۸۴ NC ن حلاله اقدام با حمله ۵ سنگر دیده بانی نموده است.

۲۵ - ۶۷,۸,۲۲۵ : ساعت ۱۲:۳۰ تعداد ۲ فروند هواپیمای دشمن در آسمان
مندلی بین مخ ۳۴-۵۱ NC ن سومار در کانی بین سر حال مانور و پرواز بودند.

۲۶ - ۶۷,۸,۲۲۵ : ساعت ۱۸:۳۰ دشمن در مختصات ۹۹-۹۸ OPA ن
کوه تپه حدود ۷۰ گلوله منور برنگینای زرد در قشر بیلوف مواضع نیروهای خودی پرتاب نمودند.

۲۷ - ۶۷,۸,۲۲۵ : از ساعت ۱۸:۳۰ ای ۲۴۰ نیروهای دشمن در حدناصل
چراغ تا شمال فله متناوباً اقدام به پرتاب ۲۲۵ گلوله منور نمودند.

۲۸ - ۶۷,۸,۲۲۵ : ساعت ۱۹:۰۰ تعداد ۱۲ گلوله منور در حوالی مختصات
۳۸-۶۷ OPA ن جعفر (نقطه ۱) توسط دشمن پرتاب گردید.

۲۹ - ۶۷,۸,۲۲۵ : نبردهای دشمن در مخ ۰۲۷-۱۵۷ TQ ن نیم ایستگاه
نود بوسیده ۴ دستگاه اسکریپر ۲ دستگاه گردبر ۲ دستگاه کوبی و دستگاه
بولدوزر اقدام به فعالیت مهندسی نمودند.

۳۰- ۶۷, ۸, ۲۶ : دشمن در مخ ۳۴۰ - ۱۵۸ TQ ۵۴۵۲ قطعه ۳
برسیده در نگاه اسکریپت ۲ در نگاه بلوروز ۲ در نگاه لودر ۲ در نگاه کمپرسی و دیگر نگاه
تاکتیک مبارزه به فعالیت مهندسی واحداث در جدید در جلوی خط آتش پس نموده است
۳۱- ۶۷, ۸, ۲۶ : نیردهای دشمن در مخ ۳۴۶ - ۴۸۴ QV ۵۷۷ غرب جفر
اقدام با احداث یک کیمین جدید بر روی آب نموده اند.

۳۲- ۶۷, ۸, ۲۶ : ساعت ۰۶۰۰ نیردهای عراقی پرچم خود را در
مختصات ۴۵ - NE ۸۴ ن بان حدود ۱۰۰ متری پرچم ایران نصب نموده
۳۳- ۶۷, ۸, ۲۸ : دشمن در مخ ۱۳۰ - ۴۶ NE ن گریاب اقدام با بیچار
یک موقعیت جدید در مخ ۱۳۰ - ۴۶۵ NE ن گنگ مبارزه به تقویت نیرو
نموده است که مورد باز دید ناظرین UN نیز قرار گرفته است.

۳۴- ۶۷, ۸, ۲۸ : صدای گندن زمین بر سیده عراقی در مخ ۱۲۰ - ۵۳۳
NE ن گریاب شنیده شد.

۳۵- ۶۷, ۸, ۲۸ : یک موقعیت جدید در مخ ۱۳۰ - ۴۴ NE ن گنگ توسط
دشمن احداث گردیده است.

۳۶- ۶۷, ۸, ۲۸ : نیردهای عراقی در مخ ۳۲۵ - ۸۹۷ ن پیچین اقدام
با احداث یک سنگر پیش ساخته نموده اند

۳۷- ۶۷, ۸, ۲۸ : یک پل کوچک در مختصات ۳۳۳ - ۱۸۸ NE ن پیچین
جهت تردد پرسنل بر سیده دشمن احداث گردیده است.

۳۸- ۶۷, ۸, ۲۹ : نیردهای دشمن در مخ ۹۷ - ۲۲ NE ن سرشت شماره
۵۰۶۲ قطعه ۳ مبارزه با احداث ۲ سنگر آهنی و نصب پرچم خود نموده اند.

۳۹- ۶۷, ۸, ۲۶ : ساعت ۱۶۳۰ در روز دهم کلیر دشمن در حال پرواز از سمت
جنوب به شمال مشاهده که در حالی مخ ۳۳ - ۱۷ TQ ۱۷ حسینیه نورد آورده
و پس از نیابت بطرف جنوب غربی پرواز نمود.

۴۰- ۶۷, ۸, ۲۷ : دشمن در مخ ۳۱۸ - ۱۸۳ TQ ۱۸۳ ن خومان اقدام به غرق
۸ نفر از نیردهای خود به جلوی خط مقدم نموده و مسئول فعالیت مهندسی برادر.

۴۱- ۶۷, ۸, ۲۷ : تعداد ۳ نفر از افراد دشمن در مخ ۳۳۲ - ۱۵۵ TQ ۱۵۵
نیم ایستگاه خومان به جلوی خط مقدم آورده و مسئول فعالیت نامشخص شدند.

۴۲ - ۶۷, ۸, ۲۸ : ساعت ۱۰:۱۵ الی ۱۲:۰۰ تعداد ۳ نفر از افراد رهنمون در
منطقه ۲۱۶ - ۶۹۱ NO ن تلمه و مخ ۲۵۳ - ۶۲۹ NO ن قدرترین در حال
سنگری سازی مشاهده شدند.

۴۳ - ۶۷, ۸, ۲۸ : ساعت ۱۵:۲۰ حدود ۱۵ نفر از افراد رهنمون در حوالی
مخ ۱۴ - ۷۴ PB ن مهران سفول تخلیه تهاات از کیدر سقاا ایفا دیده شدند

۴۴ - ۶۷, ۸, ۲۸ : رهنمون در حوالی مخ ۷۹۰ - ۱۴۵ PB ن مهران مبارزت
با حصار سنگریزی دیدگاه نمود.

۴۵ - ۶۷, ۸, ۲۹ : ساعت ۱۰:۳۰ کینفریند هلاکت رهنمون در محضات

۷۱ - ۵۳ و ۷۱ - ۵۳ NO ن از گله در پشت کوه های مسلمانه و مجور دیده شد

۴۶ - ۶۷, ۸, ۳۰ : توپخانه رهنمون بین ساعت ۵:۰۰ الی ۱۰:۳۰

مخ قبلی ۷۱ - ۵۳ و ۷۱ - ۵۳ از گله (فعال بوده است)

۴۷ - ۶۷, ۸, ۳۱ : در حوالی مخ ۶۲۵ - ۱۳۵ PB ن مهران

یک عدد کله خمپاره از طرف رهنمون پرتاب شده است

۴۸ - ۶۷, ۹, ۱ : ساعت ۹:۳۲ مجدد افراد رهنمون در مخ ۹:۵ - ۱۰:۵

PB ن مهران اقدام به تشکیل خمپاره نمودند

۴۹ - ۶۷, ۹, ۱ : ساعت ۱۰:۰۰ تعدادی از نیردهای رهنمون از مخ

۷۳ - ۵۷ NO ن از گله در ارتفاعات بلو به منطقه شمال از گله به محضات

۵۷۲ - ۲۵۵ مبارزت به پرتاب شده عدد نارنگی و تی ویرانندازی حدود

۲۰ تیر سنگ کل شیکلف نموده و پس منزای دستبند که این تیرانازها

مربوب شوت کینفر و مجروح شدن ۳ نفر از پرتاب نمودند

۵۰ - ۶۷, ۸, ۳۱ : نیردهای رهنمون در مخ ۱۳ - ۳۵ QV ن خوب جعفر

قطعه ای در تپه های حصار به مبارزت به تشکیل یک کله تریب به سمت نیردهای

ایران (در ساعت ۱۰:۴۵) نموده اند

۵۱ - ۳۱/۸/۶۷: در ارتفاع جرنقیل دشمن در مخ ۳۲۹ - ۷۵۰ QV ۷۵۰

تپه های حصارچه و غرب جعفر قطعه ۱ سفول فعالیت بوده اند.

۵۲ - ۳۱/۸/۶۷: یکدکته جرنقیل دشمن در جلوی خط مقدم به عمق

۳۳۲ - ۷۸۴۴ QV ۷۸۴۴ غرب جعفر قطعه ۱ و تپه های حصارچه سفول فعالیت
بوده است.

۵۳ در روز ۲۷/۹/۶۷ در خلال ابراهیم نیرزای عراق در طول دوره در روزی

ارتفع ۱۸۱۰ متر سازی داشته و در روستای نوردانه عراق هر روز چند نفر به این
کردی دیده می شوند.

۵۴ - در روز ۲۷/۹/۶۷ عراقی ها در مخ ۶۳۳ - ۱۸۸۵ در بروج دو سنگ به نام

۳۵ متری یکدکته احداث نموده اند و مس صنین عراقی در مخ ۹۶۵ - ۱۸۸۲ در بروج MF

یکدکته و یک کانال شرقی غربی به طول ۳۰ متر احداث نموده اند و در مخ ۹۵۳ MF ۱۸۷۸
در بروج دو غار طبیعی وجود دارد که مورد استفاده نیرزای عراقی قرار گرفته است.

۵۵ - در روز ۲۷/۹/۶۷ عراقی در مخ ۹۵۸ - ۷۹۴ NE سردست اقدام به تقویت

نیرزای خود کرده بودند با مشاهده آنها UN مورد اعتراض آنها واقع شد و بنا
شد که بررسی شود.

۵۶ - در روز ۲۷/۹/۶۷ عراقی ها در مخ ۶۳۳ - ۱۸۸۵ در بروج دو سنگ به نام MF

۳۵ متری یکدکته احداث نموده اند و مس صنین عراقی در مخ ۹۶۵ - ۱۸۸۲ در بروج MF

یکدکته و یک کانال شرقی غربی به طول ۳۰ متر احداث نموده اند و در مخ ۹۵۳ MF ۱۸۷۸
در بروج دو غار طبیعی وجود دارد که مورد استفاده نیرزای عراقی قرار گرفته است.

۵۷ - در روز ۲۷/۹/۶۷ عراقی در مخ ۹۵۸ - ۷۹۴ NE سردست اقدام به تقویت

نیرزای خود کرده بودند با مشاهده آنها UN مورد اعتراض آنها واقع شد و بنا
شد که بررسی شود.

۵۸- ۶۷, ۹, ۳: در منطقه تیم سایه بان در محور یعنی یک به مخ
۶۷۲- ۸۷۳- NE - ن بان، نبروهای UN ایران شاهد
احداث کانال توسط نبروهای دشمن در مخ ۶۵۰- ۸۴۹- NE
ن بان بود بد که به عنوان نقص اسس بس تا می شد.

۵۹- ۶۷, ۹, ۳: برابر گزارش تیم سایه بر سنل UN در ساعت ۱۱, ۱۵
از منطقه عمومی طالبان بازدید به عمل آورده که سیرانگیزی روسکا و
آرپی جی ۷ به روستای هرزینه ایران در مختصات ۸۴- ۳۰- NE
ن سردست مورد نا بند قرار گرفت. همچنین در همان مختصات دشمن
لجستی اقدام به تقویت سنگرهای خود و نصب پرچم کرده است.

۶۰- ۶۷, ۹, ۳: برابر گزارش تیم سایه بان در محور نزل به مخ ۸۴۲-
۵۰۸- NE ن گرما ب و برسیو، نبروهای UN در ساعت ۹, ۲۲
شاهد شنیدن جین رگبار بودند که از منطقه استخفا نبروشت بسینه می شد.

۶۱- ۶۷, ۹, ۳: در منطقه تیم سایه بان در محور یعنی یک به مخ
۶۷۲- ۸۷۳- NE - ن بان، نبروهای UN ایران شاهد
احداث کانال توسط نبروهای دشمن در مخ ۶۵۰- ۸۴۹- NE
ن بان بود بد که به عنوان نقص اسس بس تا می شد.

۶۲- ۶۷, ۹, ۳: برابر گزارش تیم سایه بر سنل UN در ساعت ۱۱, ۱۵
از منطقه عمومی طالبان بازدید به عمل آورده که سیرانگیزی روسکا و
آرپی جی ۷ به روستای هرزینه ایران در مختصات ۸۴- ۳۰- NE
ن سردست مورد نا بند قرار گرفت. همچنین در همان مختصات دشمن
لجستی اقدام به تقویت سنگرهای خود و نصب پرچم کرده است.

۶۳ = ۶۷, ۹, ۳ : برابر گزارش تیم سایه بان در محور زلی به مخ ۸۴۲ -
۵۰۸ - NE ن گرما ب و برسیو، نبروهای UN در ساعت ۰۹,۳۲
شاهد شنیدن جیدن رنگبار بودند که از منطقه استغالی سرشت سینه می شد

۶۴ = ۶۷, ۹, ۱ : در منطقه بان در محور حومان به مخ ۵۲۸ - NE
ن گرما ب نبروهای خوری شاهد شکل ۳ کلره رسام در ساعت ۲۱,۰۰
بودند که از ناحیه نبروهای دسمن شکل شده بوده است و در محور
صالح به مخ ۸۴۲ - NE ن گرما ب و برسیو نیز نبروهای خوری
همین امر را تأیید کردند و افزودند که هر چند سبب یکبار این عمل نگار می شود.
۶۵ = ۶۷, ۹, ۴ : در تیم سایه ۳ بان یک سنگر جدید عراقی در مخ ۷۹۶ -
۶۵۸ - NE ن گرما ب مورد تأیید UN واقع شد.

۶۶ = ۶۷, ۹, ۴ : در تیم سایه ۴ مریان در مخ ۹۸۴ - NE
ن ن یک پناهگاه با ابعاد ۳ در ۱ متر و دو موضع انفرادی و ۱ سنگر
انفرادی عراقی حدود ۵ روز پیش ساخته شده است که تأیید می گردد.

۶۷ = ۶۷, ۹, ۴ : سیران شهر تیم سایه ۱، نبروهای عراقی از ارتفاعات
بزرگ سیر درون سیران شهر عقب نشینی نموده در حوالی کاخ ملا درن
سیران شهر استقرار یافتند و نیز در ساعات ۱۰ تا ۱۲ مورخه فوق
صدای تیراندازی های گراکنده از زامنه ارتفاعات شرقی کوه ما منگام
و در اطراف دهات محراق و سونا درن علاوان بوش می رسید.

۶۸ - ۶۷, ۱, ۲۴ : بین ساعات ۱۰۰۰ و ۱۰۴۵ یک کربن در یک بولدورز
در حال کار کردن در مغ ۲۷۰۵۱۹ - NF، ن سردست دیده شد که
احتمالاً در حال بهسازی جاره بوده است.

۶۹ - ۶۷, ۹, ۲۴ : ۱۱ تقریباً بموقع واقع در مغ ۶۷۵ - ۶۶۰ - NF
ن کرماب آورده شد که تا شنیدن گردد.

۷۰ - ۶۷, ۸, ۲۴ : صدای انفجار از سطح کوه سور کوه شنیده شد
که تا شنیدن نگردد.

۷۱ - ۶۷, ۸, ۲۹ : ۵ الی ۱ انفجار در ساعت ۱۵۰۰، از منطقه
سوره کوه شنیده شد که تا شنیدن نگردد.

۷۲ - ۶۷, ۹, ۲ : در مصور کانی ماسیک سنگ دیده بانی دشن از
مغ ۶۹۶ - ۶۵۸ - NF، ن بانه برای اولین بار دیده شد.

۷۳ - ۶۷, ۹, ۲ : چند روز قبل نیروهای عملیات از مناطق حسی آباده
بیغ ۳۶۴ - ۹۰۴ - NF، ن بیجون و ولیاوه بیغ ۴۴۹ - ۹۰۵
NF، ن بیجون و ساوجی بیغ ۵۰۴ - ۹۷۸ - NF، ن بریان خارج
و فقط برهم خرد را در آن منطقه بر جای گزارده اند.

۷۴ - ۶۷, ۸, ۲۹ : برابر گزارش واصله در حوالی مغ ۶۸ - ۵۸ - PB، ن
دشن اقدام به اعداد خاکریز نموده و روی آن لاسیم خاردار کشیده است.

۷۵ - ۶۷, ۸, ۳۰ : تعداد ۲۵ تراز غنایم دشن در حوالی مغ ۲۱۷ - ۶۷۲ -
ND، ن قصه سیرین و در مغ ۲۱۹ - ۶۹۱ - ND، ن قلعه و تعداد ۵ تقر
در حوالی مغ ۹۰ - ۲۷۰ - ND، ن خرابیها اقدام به اعداد سنگ نموده اند.

- ۷۶ - ۶۷, ۹, ۳: رُسم در حوالی مغ ۵۸-۵۱-۵۱ NC سوار اقدام
به احداث دیدگاه نموده است.
- ۷۷ - ۶۷, ۹, ۱: یکدستگاه کود در رُسم در حوالی مغ ۶۶-۰۷ PB
نهبان در حال احداث خاکریز مشاهده گردیدند.
- ۸۶ - ۶۷, ۹, ۱: تعداد ۵ تیر از عناصر رُسم در حوالی مغ ۲۱۹-
۶۹۱-ND ن قلمه در حال احداث سنگر مشاهده گردیدند
- ۷۸ - ۶۷, ۹, ۱: تعداد ۵ تیر از عناصر رُسم در مغ ۱۱۲-۶۹۱-ND
ن قلمه در حال احداث سنگر مشاهده گردید.

۷۹ - ۶۷, ۹, ۱: تعداد ۵ تیر از تیرات رُسم در مغ ۹۸۸-۵۲۷-NC
ن خرابیها در حال احداث سنگر بودند.

۸۰ - ۶۷, ۹, ۴: در حوالی مغ ۶۱-۶۱-۶۱ QA ن پیمایش تیرتیا
تعداد ۲۰ تا ۲۵ دستگاه خودرود رُسم از جنوب به شمال در حرکت بوده.

۸۱ - ۶۷, ۹, ۲: در مختصات ۵۲۰-۱۵۷۰-۱۵۷۰ TA نقشه نیم استیگاه
نود تعداد ۲ دستگاه جرثقیل در حال فعالیت مهندسی در جلوی در و در دست
دری که تازه احداث کرده است مشاهده شده اند.

۸۲ - ۶۷, ۹, ۲: در مغ ۲۰۰-۱۵۷۰-۱۵۷۰ TA نقشه نیم استیگاه نود
تعداد ۲ دستگاه غلطک مشغول فعالیت مهندسی در جلوی خط البره است.

۸۳ - ۶۷, ۹, ۲: در مغ ۵۶۰-۱۵۱۰-۱۵۱۰ TA نقشه نیم استیگاه نود
تعداد ۱ دستگاه اسکرینر، ۲ دستگاه بلدوزر، ۳ دستگاه کودر و ۵ دستگاه
کمپرسور مشغول احداث در جدیدی در جلوی در قدیم خود می باشند.

۸۴ - ۶۷, ۹, ۳ : تعداد ۱۵ الی ۲۰ تراز عناصر دشمن در مغ ۴۳۶ - ۴۱۵

۹۷ ن مغرب جنین در حال سنگر سازی بودند.

۸۵ - ۶۷, ۹, ۲ : دشمن مبارکت به بر تاپ یک کلونه خیاره در مغ ۳۹۵ -

۸۶ - ۹۷ ن مغرب جنین بودند.

۸۶ - ۶۷, ۸, ۳ : تعداد یک فروند هلی کوپتر دشمن از مغ ۹۴ - ۲۵ NE ن

سردشت بطرف قلعه دز در حال پرواز مشاهده گردید.

۸۷ - ۶۷, ۸, ۳ : تعداد ۲ فروند هلی کوپتر دشمن در سمت ارتفاع اخلاق در شمال

شرق کوه لک لک به مغ ۹۳ - ۳۶ NE ن سردشت و در حال پرواز مشاهده گردید.

۸۸ - ۶۷, ۸, ۳ : نیروهای دشمن اقدام به احداث یک سنگر در مغ ۵۳۲ - ۹۷۵ NE

ن مریوان در کنگلان را نموده است.

۸۹ - ۶۷, ۸, ۳ : دشمن بعضی در سمت راست ارتفاع ۸۷۳، بفع ۹۷ -

NE, ۲۹ ن سردشت یک دیدگاه و سنگر اجماعی احداث نموده است.

۹۰ - ۶۷, ۸, ۳ : دشمن در ارتفاع کرده اش به مغ ۷۹ - ۳۳ NE ن

ماورق، نیروهای خود را تقویت نموده است.

۹۱ - ۶۷, ۹, ۶ : دشمن مبارکت به احداث یک سنگر جدید در روی ارتفاع

۱۵۰۰ در مغ ۵۲۸ - ۵۱۰ PE ن مریوان در حال باطلان نمود.

۹۲ - ۶۷, ۹, ۶ : دشمن در مغ ۴۸۸ - ۹۱۲ NE ن مریوان اقدام به

احداث ۲ سنگر نمود.

۹۳- ۶۷, ۹, ۶: دشمن در مفع ۳۲۹ - ۹۰۵ - NE. ن. بیخوبین در شرق
توسمان کوره اقدام به احداث ۲ سنگر اجتماعی نمود.

۹۴- ۶۷, ۹, ۶: دشمن در مفع ۶۵ - ۷۱ - NE. ن. بانه در محور شاخ اسکوت
اقدام به تقویت نبرد نمود.

۹۵- ۶۷, ۹, ۶: دشمن یکی نسبت دیده بانی جدید در مفع ۸۱ - ۳۸ - NE
ن. ماموت احداث نموده است.

۹۶- ۶۷, ۹, ۱: دشمن در مفع ۶۵ - ۸۴ - NE. ن. بانه اقدام به احداث
کانال نموده است.

۹۷- ۶۷, ۹, ۲: یکی سنگر دیده بانی دشمن در مفع ۶۹ - ۶۵ - NE. ن. کرباب
مشاهده گردیده است.

۹۸- ۶۷, ۹, ۵: دشمن در مفع ۵۸ - ۵۴ - NF. و ۵۹ - ۰۳ - NF.
ن. سیرانشهر در حال زدن خاکریز بودند.

۹۹- ۶۷, ۹, ۵: برابر گزارش پرسنل UN در منطقه تیم سایت سرشت
یکی نسبت دیده بانی عراق در مفع ۸۱۷ - ۳۸۷ - NE. ن. گنگ
احداث گردیده است.

۱۰۰- ۶۷, ۹, ۵: در منطقه تیم سایت بانه در محور کله کم اسفال یکی بر تعداد
متر و که توسط نیروهای دشمن در مفع ۶۲۸ - ۹۳۶ - NE. ن. شوره
واحداث ۲ سنگر اجتماعی جدید در آنجا مشاهده گردید ولی هنوز نامش
نگردیده است.

۱۰۱ - ۶۷, ۹, ۵ : در منطقه نیم سایت بانه دشن درمخ ۶۵۴ - ۷۱۶

NE. ن بانه اقدام به تقویت موقعیت خود نموده است.

۱۰۲ - ۶۷, ۹, ۵ : در منطقه نیم سایت بانه تردد نیروهای دشن در ارتفاع

۲۰۰۰ ن بانه در ساعات آخر روز مشاهده گردید.

۱۰۳ - ۶۷, ۹, ۵ : در منطقه نیم سایت بانه تردد نیروهای دشن در ارتفاع

عمیق درمخ ۶۴ - NE. ۷۰ ن بانه در محور شاخ اشکوت هنوز

اراحه دارد.

۱۰۴ - ۶۷, ۹, ۷ : برای گزارش بر سنبل ۱۱۱ سردست، عراقی ها درمخ

۵۴۱ - ۲۹۲ ن سردست یک سبک دیده بانی اعداد نموده اند.

۱۰۵ - ۶۷, ۹, ۷ : در محور رتی شکل دو خمپاره سبک گذشته در ساعت یک

از ناحیه ۷۶ - ۲۸ NE. ن کرمان، نیم سایت ۲ گزارش گردید.

و نیز فرود خمپاره در منطقه جومان بمخ ۸۲ - ۵۱ NE. ن کرمان گزارش

گردیده که محل فرود دیده نشده ولی تأیید گردیده است.

۱۰۶ - ۶۷, ۸, ۳ : دشن درمخ ۷۰ - ۷۱ - PB. ن مهران در

در مهران. تعداد پنج ردیف خاکی در اجتماع برپا نموده است.

۱۰۷ - ۶۷, ۸, ۳ : دشن درمخ ۵۸ - ۵۱ NC. ن سوار اقدام به اعداد

دیدگاه نموده است.

۱۰۸ - ۶۷, ۸, ۳ : تعداد ۵ نفر از تفرات دشن درمخ ۲۱۷ - ۶۷۲ ND.

ن قفسه سینه و مخ ۲۱۹ - ۶۹۱ ND. ن تلمه در حال اعداد

سنگ مشاهده گردیدند.

۱۰۹ - ۶۷, ۸, ۳۰ : تعداد ۵ تیراز عنا سر دشن در مرغ ۰۹ - ۴۷۰ - ND

ن خرابوها در حال اعداد سنگر مشاهده گردیده است

۱۱۰ - ۶۷, ۸, ۲۹ : دشن در مرغ ۰۸ - ۶۸ - PB. ن مهران در شمال مرغ

آبار اقدام به اعداد خاکریز و سیم خاردار حلقوی و سنگر نمودند.

۱۱۱ - ۶۷, ۸, ۳۰ : دشن در مرغ ۰۵۱۶ - ۴۸۷ - NC. ن سوار در جیل

کشته رکن ۱ سنگر آتش در مرغهای ۰۴۸۱ - ۵۷۰ - ۴۸۹ - ۵۶۵ - ۴۸۱ -

۰۵۶۶ - NC. ن سوار اعداد نموده است.

۱۱۲ - ۶۷, ۸, ۳۰ : دشن در مرغ ۰۴۸۵ - ۵۶۲ - NC. ن سوار اقدام به

صفر کمان بطول ۵۰ متر نموده است.

۱۱۳ - ۶۷, ۹, ۵ : دشن در مرغ ۰۷۶ - ۱۴ - PB. ن مهران روی ارتفاع

بکله قدری اقدام به اعداد سنگر بدقتی نمود. (شمال خاکآبار).

۱۱۴ - ۶۷, ۹, ۵ : تعداد ۷ تیراز عنا سر دشن در مرغ ۰۶۹۵ - ۵۱۵ - NC. ن

سزیده در حال اعداد سنگر مشاهده گردیدند.

۱۱۵ - ۶۷, ۹, ۵ : در ساعت ۰۸۳۰ نبردهای عراقی مبادرت به شلیک با عدد

خمساره در مرغ ۰۵۱۶ - ۰۵۱۶ - PB. در شمال غرب جیل همبرن و مرغ ۰۶۴۲ -

۰۱۱۴ - PB. در جنوب شرق هرز آبار مهران نموده اند که اولین دست نزدیک

به خط جابل بین در نبره تمام اروت شود ولی نقطه دوم مورد بازرم و سیم

نابینا قرار گرفت.

۱۱۶- ۶۷, ۹, ۵: در منطقه جنوب کوه نعل، زمین به اوزان چهاره مبارکت به -

احداث دو خاکریز نموده است. که این خاکریزها در مختصات ۶۵-۶۰-۶۵ و ۴۸۴-۷۰-۰ و ۲۴۵-۷۲-۰ و نیز ۶۸۸-۱۸۷-۰ مابینند.

۱۱۷- ۶۷, ۹, ۶: در مفتح ۵۱۸-۷۲۱-۰ ن. سبزه، زمین اقدام به

احداث سنگر نموده است که پس از حضور در محل مستفس گردیده، زمین علاوه

بر احداث سنگر اقدام به کشیدن سیم خاردار در کوبیدن میل در اطراف آن
نموده است.

۱۱۸- ۶۷, ۹, ۶: در مفتح ۵-۷۱-۰ م. مهران در شمال شرق در مهران، زمین

اقدام به انتراسیون تعدادی حایر کرده نموده است. و همچنین سیم‌های

محرقت اقدام به انتراسیون در سنبل خود در این منطقه اقدام نموده اند.

۱۱۹- ۶۷, ۹, ۶: در مفتح ۶۵۴-۵۵۴-۰ م. شمال فیروز آباد، م. مهران

زمین مبارکت به احداث یک سیست دیده بان دور بین دار نموده است.

۱۲۰- ۶۷, ۹, ۵: توسط زمین یک طول به چهاره مشور در حوالی مفتح ۶۵۴-

۵۱۹-۰ ن. سبزه حدود ۱۰۰ متر مابین دو حایر عمودی دست راست

تیب ۱۲۰ م. کتاب گردید که مراتب مورد نامید UN قرار گرفت.

۱۲۱- ۶۷, ۹, ۶: زمین در مفتح ۴۸۷-۵۳۱-۰ ن. سومار در جنوب شرقی

سبزه علی ۲۰ سنگر آتش در مفتح ۴۸۲-۵۷۰-۰ ن. یک سنگر آتش،

و در مفتح های ۴۸۵-۵۶۷-۰ ن. و ۴۸۱-۵۶۴-۰ ن. همان نقطه.

جمعاً ۱ سنگر احداث و در مفتح ۴۸۵-۵۶۲-۰ ن. اقدام به حفرت کانال به طول

۵۰ متر نموده است.

۱۳۲- ۶۷، ۹، ۷ : در ساعت ۱۴۲۰، تعداد ۳ ترازغنا منگوش در ضمن در حوالی
مغ ۶۶۲-۰۷۵، PB، ۵ مهران در جنوب فرخ آبار، وارد منطقه شده
که پس از امانت نگهبان ستواری شده و همزمان با تراز، تعداد ۲ کلره اعلام
جذب سبز رنگ در حوالی مغ ۶۵-۰۵، PB، از طریق در ضمن شلیک گردید.

۱۳۳- ۶۷، ۹، ۸ : تعداد ۱ ترازغنا منگوش در حوالی مغ ۹۲۱-۱۶۵۴۱
در فراطها در حال اعداد سنگر مشاهده شدند.

۱۳۴- ۶۷، ۹، ۵ : در حوالی مغ ۷۶-۱۴، PB، ۵ مهران در شمال رهنما آبار
در ضمن روی ارتفاع کله قندی اعلام به اعداد سنگر به اقدی نموده است.

۱۳۵- ۶۷، ۹، ۵ : تعداد ۱ تراز از افراد در ضمن در مغ ۵۶-۵۳، QA،
در پایین در حال سنگر سازی بودند.

۱۳۶- ۶۷، ۸، ۳۰ : در ضمن در مغ ۲۴-۶۶، QA، ۵ جزایه اقدام به بر تراز

۲ کلره منور نمود.

۱۳۷- ۶۷، ۸، ۳۰ : تکایز برای در ضمن که قبلاً در حوالی حومه باسگاه جیل آبر
مستقر بودند، اکنون روی تپه های شمال باسگاه مزبور مستقر شده اند و

۱۳۶- ۶۷, ۹, ۵ : درمغ ۵۵۰۰ - ۱۶۰۰, TQ, نقشه نیم استگاه لود
تعداد ۵ دستگاه اسکرینر و سه دستگاه گریدر و دو دستگاه لودر و دو
دستگاه تاکنر آب. مستعمل اعداد درج بوده اند.

۱۳۷- ۶۷, ۹, ۶ : تعداد ۲ فروزنر حمل کوبنده دشمن از جنوب غربی به غرب
بین جاده اول و دوم البجار در حال پرواز مشاهده گردید.

۱۳۸- ۶۷, ۹, ۵ : تعداد ۲ فروزنر ناوچه و دو فروزنر ناوچه جنگی از سمت خور
عبدالله به سمت خلیج و در جهت عکس. تعداد یک فروزنر ناوچه در حال حرکت -
مشاهده گردید.

۱۳۹- ۶۷, ۸, ۳ : دشمن درمغ ۳۰ - ۱۵, TQ, حمله اقدام به
در تاج ۱ گلرله نموده است.

گزارش دبیرکل

سند
\$ 20862
22 Sep 89

۱ - ۲۰۰

گزارش ویژه دبیرکل در مورد گروه نظامی ناظر بر آتش بس ایران و عراق

(یونیماک) از سوم فوریه تا ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۹

مقدمه :

- ۱ - یونیماک توسط شورای امنیت و در قالب قطعنامه ۶۱۹ آن شور مورخ ۹ اوت ۱۹۸۸، ابتدا به مدت ۶ ماه ایجاد گردید، شورای امنیت به توسط همان قطعنامه از دبیرکل خواستار گردید شور را در کاملاً "جریان پیشرفت های بعدی بگذارد، در گزارش خود، مورخ ۲۵ اکتبر ۱۹۸۸ (S/20222) شرحی مقدماتی از فعالیت های ده هفته اول یونیماک را به شورا تسلیم کردم. گزارش بعدی مورخ دوم فوریه ۱۹۸۹ (S/20442) فعالیت های ۹ اوت ۱۹۸۸ تا ۲ فوریه ۱۹۸۹ را شامل میشد، در سوم فوریه ۱۹۸۹، شورا قطعنامه ۶۳۱ (۱۹۸۹) صادر نمود که در آن ماموریت یونیماک تا ۳۰ سپتامبر ۱۹۸۹ تجدید شده بود و از دبیرکل تقاضا شده بود، تا آن تاریخ، گزارشی در مورد پیشرفتهای اوضاع و اقدامات انجام شده در جهت اجرای قطعنامه ۵۹۸ (۱۹۸۷) شورای امنیت ارائه نماید.
- ۲ - از این رو گزارش حاضر، سوم فوریه تا ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۹ را شامل شده و با هدف ارائه گزارشی جامع از نحوه انجام ماموریت یونیماک در طی آن دوره و تلاشهای اینجانب برای اجرای کامل قطعنامه ۵۹۸ (۱۹۸۷) به شورای امنیت تسلیم میگردد.

ماموریت و شرایط رجوع

- ۳ - ماموریت یونیماک که در پاراگراف ۳ گزارش مورخ ۱۷ اوت ۱۹۸۸ (S/20093) اینجانب تعریف شده و در پاراگراف اول قطعنامه ۶۱۹ (۱۹۸۸) شورای امنیت مورخ ۹ اوت ۱۹۸۸، نیز به تصویب رسیده است به قرار زیر است:
الف) ایجاد خطوط آتش بس با توافق طرفین بر اساس مواضع دفاعی مقدم که در روز " ز " در اشغال طرفین بوده است البته بر اساس توافق، هرگاه تشخیص داده شود این مواضع به گونه ایی خطرناک نزدیک یکدیگر هستند در آن تغییراتی داده خواهد شد.

ب) نظارت بر رعایت آتش بس *

ج) تحقیق در مورد ادعای (هریک از طرفین) در مورد تخلف از آتش بس وعادی نمودن اوضاع در صورت بروز تخلف *

د) جلوگیری از هرگونه تغییر در وضعیت موجود تا (زمان) عقب نشینی تمام نیروها به مرزهای شناخته شده، بین المللی، از طریق مذاکره *

ه) نظارت، رسیدگی و تأیید عقب نشینی، تمام نیروها به مرزهای شناخته شده، بین المللی *
و) نظارت بر آتش بس در مرزهای شناخته شده، بین المللی، تحقیق و رسیدگی در مورد ادعای طرفین در مورد تخلف از آتش بس، جلوگیری از هرگونه تغییر در وضعیت موجود تا زمان مذاکرات جامع صلح، از طریق مذاکره *

ح) کسب موافقت طرفین در مورد سایر توافقات که تا زمان انجام مذاکرات جامع صلح می تواند به کاهش تشنج و ایجاد اطمینان بین دو طرف کمک کند، مانند ایجاد مناطق جدائی نیروها در دو طرف مرزهای بین المللی، محدود نمودن تعداد دوکالیبر سلاحی در مناطق نزدیک مرزهای بین المللی فرستاده میشود و گشت پرسنل دریائی سازمان ملل در مناطق حساس بخصوصی در نزدیکی شط العرب :

۴ - یونیماک مطابق با حکم خویر خطوط آتش بس مورخ ۲۰ اوت ۱۹۸۸ نظارت می نماید، یونیماک در مناطقی که به خطوط آتش بس دسترسی نداشته است، چه به سبب محدودیتی که طرفین برای تحرک آن قائل شده اند و چه به خاطر غیر قابل دسترسی بودن ناحیه، نظارت خود را از طریق استحکامات جناحی و یا از هوا اعمال کرده است *

۵ - همانگونه که در گزارش حاضر منعکس شده است، یونیماک بطور موفقیت آمیز به نظارت خود بر رعایت آتش بس ادامه میدهد، تمام موارد ادعای تخلف مور دبررسی قرار گرفته است و در اکثر موارد یونیماک توانسته است پس از مشاهده، تخلف از طریق مذاکره در سطح تیمهای حوزه های استحقاقی بخش و یا مقرهای فرماندهی، اوضاع را به حالت عادی بازگرداند، در عین حال مواردی از تغییر در وضعیت موجود مشاهده شده است، به استثنای مواردی که در این گزارش و گزارشات قبلی ذکر شده ولی همگی ماهیتاً " جزئی بوده اند از آنجائیکه بازگشت نیروها به مرزهای شناخته شده، بین المللی تاکنون محقق نشده است، این بخش از ماموریت یونیماک انجام نشده است *

۶ - همانطور که در پاراگراف ۲۶ ذیل گزارش شده، توافقاتی با دولت های جمهوری اسلامی ایران و عراق در ارتباط با وضعیت یونیماک انجام شده است، این توافق مامتضمن اصول منشور سازمان

ملل و اصول کنوانسیون در مورد امتیازات و مصونیت های سازمان ملل متحد و نیز شامل تجارب نیروهای پیشین حافظ صلح سازمان ملل می باشد تا بدین طریق یونیمک بتواند مستقلاً " فعالیت کرده و به ویژه آزادی عمل و ایجاد ارتباط برخوردار شود و همچنین کلیه تسهیلاتی که جهت انجام وظایف محوله ضروری می باشد در افرام آورد .

تشکیلات ، فرماندهی و استقرار

- ۷- فرماندهی یونیمکد بعهدہ ، ناظر نظامی ارشد (سرلشکر اسلاو (کلجودیک) (از یوگسلاوی) است . معاونت ناظر نظامی ارشد (ایران را سرتیپ ج . کلی (از ایرلند) تا ۹ سپتامبر ۱۹۸۹ بعهدہ داشت .
- معاون فعلی ناظر نظامی ارشد در ایران ، سرتیپ ت . کالستروم (از سوئد) است که در همان تاریخ به این سمت منصوب شد، سرتیپ وی . ام پاتیل (از هند) معاون ناظر نظامی ارشد عراق می باشد .
- ۸- از سپتامبر ۱۹۸۹ نیروی یونیمکد منجمله کادر مراکز فرماندهی در بغداد و تهران ، بشرح زیر بود :

ناظران نظامی سازمان ملل متحد

۱۰	آرژانتین
۱۵	استرالیا
۶	اتریش
۱۵	بنگلادش
۱۵	کانادا
۱۵	دانمارک
۱۵	فنلاند
۱۵	غنا
۱۵	مجارستان
۱۵	هندوستان (شامل)

۱۵	اندونزی
۱۴	ایرلند
۱۵	ایتالیا
۱۵	کنیا
۱۵	مالزی
۱۰	زلاند نو
۱۶	نیجریه
۱۵	نروژ
۷	پرو
۱۵	لهستان
۱۵	سنگال
۱۶	سوئد (شامل)
۱۵	ترکیه
۱۲	اروگوئه
۱۱	یوگسلاوی
۹	زامبیا
<hr/>	
۳۵۱	

یگانهای هوایی

۱۷	زلاند نو
----	----------

واحدهای نظامی پلیس

۳۶	ایرلند
----	--------

بخش پزشکی

۴	اتریش
<hr/>	
۴۸	کل

ع

۶ - پس از اعزام یخانه‌های هوایی یونیماد، نیروهای نظامی آن افزایش خواهد یافت *

نظر من هنوز بر این است که طبق پاراگراف فرعی ( ) حکم یونیماد، پس از حصول توافق بین طرفین، یک واحد کوچک دریایی بمنظور پاسداری از شط العرب و آب‌های مجاور در خلیج به سایر نیروها نیز افزوده شود *

۱۰ - ۱۰۵ کادر بین‌المللی و ۹۳ کادر غیر نظامی محل در حال حاضر در محل مأموریت هستند که تعداد آنها از تعداد پست‌های مجاز کمتر است، مشکلات عمده در استخدام متخصصان کادر بین‌المللی است که تخصص آنان مورد نیاز سایر هیئت‌های جدید حافظ صلح سازمان ملل متحد نیست. میشود، موانع استخدامی در ایران باعث ایجاد مشکلاتی در امر استخدام کادر محلی شده است * ایران به لحاظ نتایج مثبت حاصله از مذاکرات در مورد اعزام هلیکوپترهای عملیاتی یونیماد و استقرار یک واحد دریایی، تعدادی از کادر پیشینانی استخدام نشدند، بطور کلی، یونیماد سیاست بسیار محتاطانه‌ای را در قبال استخدام دنبال می‌کند تا بدین طریق، تنها، پست‌هایی که بعلت نیاز فوری ایجاد می‌شوند، اشغال گردند *

۱۱ - اعزام یونیماد از سپتامبر ۱۹۸۹ در نقشه پیوست این گزارش نشان داده شده است، لازم به یادآوری است که حتی کوچکترین اشتباه در نقشه قبلی اصلاح گردیده و نواحی مرزی جدید عراق نشان داده شده‌اند *

۱۲ - همانطور که در فوریه ۱۹۸۹ گزارش کردم، فعالیت‌های یونیماد در عراق و ایران به‌عنده ناظر نظامی ارشد و کادر ارشدی (گروه فرماندهی) می‌باشد که طی هفته‌های متناوب، در مراکز فرماندهی بغداد و تهران مشغول بکار هستند، ناظران نظامی سازمان ملل در محل در چهار منطقه ایران در مراکز فرماندهی سقز، باختران، دزفول و اهواز و در سه منطقه عراق در مراکز فرماندهی سلیمانیه، بعقوبه و بصره استقرار خواهند یافت *

مراکز فرماندهی هر بخشی تعدادی از حوزه‌های استحقاقی تیم‌ها را که گشتی‌هایی در امتداد خط آتش بس تعبیه می‌نماید، تحت نظارت دارد، طول خط آتش بس که در حوزه نظارت یک تیم قرار گرفته از ۷۰ کیلومتر در بخش جنوبی منطقه عملیاتی تا ۲۵۰ کیلومتر در مناطق کوهستانی شمال تغییر می‌کند، محل حوزه‌های استحقاقی و مقر بخش مادر هر دو طرف معمولاً "رضایت بخش است، اما مذاکرات و تهیه مقدمات هم در ایران و هم در عراق جهت تغییر محل برخی از بخش‌ها و حوزه‌های تیم‌ها به منظور ارتقا، بهبود کارآیی عملیاتی یونیماد در حال انجام است *

عملیات

عملیات یونیمآگد به همانگونه که در گزارشات دوم فوریه ۱۹۸۹ (سند شماره ۲۰۴۴۲ شورای امنیت، پاراگراف ۱۲) و ۲۵ اکتبر ۱۹۸۸ (سند شماره ۲۰۲۴۲، پاراگراف ۹) اینجانب تصریح گردیده، ادامه خواهد یافت، یونیمآگد روزانه بطور متوسط ۶۴ ماموریت گشتی را از طریق وسائط نقلیه، قایق، هوایی یا پیاده انجام میدهد، کارگشت زنی بین بخش‌ها به گونه‌ای هماهنگی شده تا بتواند بطور مؤثر تمامی خط‌آتش بس را در برگیرد، بدین منظور اصل اساسی استقرار گشتی‌ها در محل و زمان مناسب است تا از نقض آتش بس جلوگیری نماید و یاد در صورت نقض آنرا محدود و یا برطرف سازد، در مقابل اتفاقات جدی نظیر آتش سوزی گشت‌ها در فروروشاندن انفجارات بالقوه موفق گردیده‌اند، همانگونه که در پاراگراف چهارم فوق ذکر شد.

در مواردی طرفین متخاصم اجازه نداده اند یونیمآگد به بعضی مناطق دسترسی یابد، در مواقع لزوم یونیمآگد به دخالت طرف ذینفع در آزادی حرکت آنها اعتراض می‌کند، از جانب ایران عدم داشتن رابطه‌های سرپرست، مترجم، اسکورت و یانبودن وسائط نقلیه غالباً "موجب گردیده تا ناچاراً" برنامه گشت‌های مورد نظر انجام نپذیرد، مقامات ایرانی اخیراً "وعده داده اند تا رابطه‌های سرپرست بی‌بیشتری را آموزش دهند، هرگاه توافق حاصل گردد که از وسائط نقلیه یونیمآگد در کلیه مناطق در ایران بتوان استفاده نمود، رفع این مشکل آسانتر میگردد (به پاراگراف ۲۲ ذیل رجوع شود).

۱۴ - در ماه فوریه ۱۹۸۹ (رجوع شود به سند شماره ۲۰۴۴۲، شورای امنیت، پاراگراف ۱۲) گزارش دادم که هر دو طرف موافقت نموده اند سه نقطه عمودی باز نمایند تا پیرسنل سازمان ملل و وسائط نقلیه آنها بتواند از یک طرف به طرف دیگر تردد نمایند، با اینحال در اینجانبی باید گزارش نمایم مقامات ایرانی تا بحال در خصوص کشایش این سه نقطه عملاً "اقدامی ننموده‌اند".

۱۵ - بمنظور پیشبرد کار آئی عملیاتی یونیمآگد بدفعات تشکیلات سازمانی آن مورد تجدیدنظر قرار گرفته است، نتیجه آخرین تجدیدنظر این شد که تعداد دفاتر مرکزی در بغداد و تهران هر کدام به ۲۰ نفر کاهش یابد و بدین ترتیب ۶ نفر افسر در هر یک از محل‌ها اضافه می‌آیند که به وظایف ناظر نظامی سازمان ملل در منطقه کمک می‌نمایند.

۱۶ - در طول مدت ماموریت یونیمآگد در خط‌آتش بس بطور کلی آرامش برقرار بود و صرفاً "۶ حادثه شلیک آتش صورت گرفت که یکی در ماه فوریه، سه دفعه در مارس و یکی در ماه ژوئن

این حوادث در محل خاموش شد و به مناطق مجاور هدایت نکرد، جای قدر دانی است که هر دو طرف بطور مساعد و بلا درنگ به تلاشهای یونیماک در خاتمه دادن به اتفاقات مذکور واکنش نشان دادند. علاوه بر حوادث فوق طرفین متخاصم طی گزارشات خود به یونیماک اطلاع نمودند که در موارد زیادی طرف دیگر خلاف عمل نموده است، پس از تحقیقات این ادعاها بدلیل عدم وجود مدارک مستدل یا گذشت زمان از وقوع آن مورد نقض نتوانست مورد تأیید قرار گیرد.

یونیماک راجع به کلیه موارد نقض مورد ادعا تحقیق نمود و گزارش داد تا ۳۱ اوت ۱۹۸۹ تعداد ۱۴۳۵ مورد نقض تأیید قرار گرفته است، قریب به ۸۰ درصد از این موارد نقض مربوط به دفاع جزئی و سایر فعالیت های عادی نیروها جهت دفاع صورت گرفته است، در کلیه موارد یونیماک سعی می نماید طرفین ذیربط را در متوقف ساختن یا رفع نقض و اعاده وضعیت جاری ترغیب نماید، این روش غالباً " توأم با موفقیت بوده است، هرگاه یونیماک در اینگونه موارد موفق نباشد به طرف مقصر اعتراض میشود و کوشش بعمل می آید تا آن مورد نقض را رفع نماید.

۱۷ - در بعضی نقاط خط آتش بس طرفین بطرز خطرناکی بیکدیگر نزدیک هستند، تلاشهای یونیماک جهت ترغیب طرفین به عقب راندن نیروها و ایشان از این مناطق بمنظور جلوگیری از روپا روئی های احتمالی صرفاً " درپاره ای موارد موفقیت آمیز بوده است.

مضافاً " اینکه برخی موارد نقض را که در پاراگراف قبلی بدان اشاره کردید ناشی از کوشش های طرفین جهت جلوگیری از نیروها یا ایجاد پاسگاهها یا سایر مواضعی پیشاپیش مواضع دفاعی مقدم میباشد که اغلب موجب تحریک انجام مانورهای مشابهی از سوی طرف دیگر میگردد. در این مناطق حساس یونیماک سعی دارد از طریق تحقق عقب نشینی، کلیه نیروهای مستقر در منطقه خالی وضعیت موجود را بازگرداند.

۱۸ - در آب انداختن منطقه خالی توسط جمهوری اسلامی ایران که در ۱۳ سپتامبر ۱۹۸۸ - آغاز شد و در پاراگراف ۱۴ گزارش دوم فوریه ۱۹۸۹ (سند شماره ۲۰۴۴۲ شورای امنیت) اینجانب تشریح گردید به طرف جنوب گسترش یافت و تا ماه مه ۱۹۸۹ به سواحل شط العرب رسید، طی تابستان سطح آب پائین آمد و مناطق پوشیده از سیل تا حدی کاهش یافت، با اینحال حائز اهمیت است که این وضعیت سریعاً " اصلاح گردد.

۱۹ - طرفین شکایت کرده اند که روشن شده است در ناحیه شمال عبور از مرز صورت گرفته است و فعالیت های خرابکاری از سوی دیگر صورت گرفته است، یونیماک مستقیماً " چنین فعالیت هایی را مشاهده نکرده است، و معتقد است که عملیات مزبور در شب و در مناطقی که آزادی حرکت یونیماک

۷

در دوطرف بمقدار زیادی محدود است ، یونیماکد شماری از این قبیل موارد در منطقه حائل بیسن
دونیر وویا در نزدیکی خطوط آتش بس مور دبیر سی قرار داده است ، ولی به نتایج قطعی در خصوص
حتمی بودن وقوع چنین حوادثی دست نیافت .

شایان اهمیت است که هیچیک از طرفین نباید در خاک خود اجازه انجام فعالیت هائی را دهد
که حفظ آتش بس را در معرض خطر قرار میدهد .

عراق

۲۰ - تلاشهای یونیماکبرای متقاعد کردن مقامات عراقی برای اجازه دادن اطفاء حریق سه چاه
نفت و گاز در منطقه حائل بین دونیر و در قلمرو ایران در ناحیه دهلران (به ۲۰۴۴۲ / ۶ ، بند ۱۵ ،
رجوع شود) کماکان ناموفق بوده است .

۲۱ - در گزارش قبلی خود خاطر نشان کردیم که توافقی با طرفین بعمل آمد جهت شروع کار گروه کاری
مختلط نظامی که به طرفین پیشنهاد شده بود ، منافع سفته حصول به توافق در خصوص محل ملاقات
یا شرح وظایف غیر ممکن گردید و بدین ترتیب تاکنون تشکیل نیافته است ، مع الوصف
به پیگیری شماری از اقداماتی که به کاهش نقش بین طرف کمک نموده ایم ، ادامه داده است از
جمله :

(الف) استرداد اجساد :

در کل ۹۵۵ جسد کشته شدگان جنگی ایران و ۹۷۳ جسد کشته شدگان جنگی عراق در خلال این
دوره ، مسترد گشته است ، این فعالیت هم بخاطر دلایل انسان دوستانه و هم از باب ایجاد یک حسن
ظن نسبت به یونیماکد شایان توجه می باشد .

(ب) - افراد اسیر شده از زمان آتش بس .

یونیماکد به تماس های خود با عراق جهت آزادی چند صد سرباز ایرانی اسیر شده در یک رویداد جدی
در حوالی " عین خوش " بلافاصله بعد از آتش بس در ۲۳ - ۲۴ اوت ۱۹۸۸ به همراه مبادله
دیگر سربازان اسیر شده از ۲۰ اوت ۱۹۸۸ ادامه داد ولی تاکنون حصول موافقت مقامات عراقی
ممکن نشده است .

عراق

(ج) بازسازی اقتصادی .

طرفین تمایل قاطع خود را جهت تداوم و پیشبرد بازسازی اقتصادی ایران داشته اند و یونیماکد
با اعزام ناظرین نظامی سازمان ملل ، تا به طرف دیگر تضمین دهده کاری در جهت مقاصد نظامی
انجام نمی گیرد ، توانسته است در چندین مورد دیبر وند بازسازی اقتصادی کمک کند .

لجستیک

۲۲ - دودولت میزبان مکان‌های بسیار مناسبی را برای دفاتر یونیماک در پایتخت‌های مربوطه فراهم آورده‌اند، این اماکن، هم‌دفتر و هم‌اقامت‌گاه، که توسط دودولت در مناطقی که معمولاً "تحت اشغال نیروهای خودشان در دفاتر بخش وسایت‌های گروهی قرار دارد، در وضعیت عمومی رضایت بخش قرار دارد، در بر توتجارب و شرایط تغییر یافته، تعدیلاتی در شرف انجام و یا تحت بررسی است تا سایت‌های گروهی در نقاطی نزدیک‌تر به خطوط آتش بس قرار داده شود و انجام اصلاحاتی نیز در اماکن موجود در دست انجام است، علاوه بر محدودیت در تردد یونیماک در مناطق عملیاتی که مورد اشاره در این گزارش، فقدان آزادی تردد مجاز برای پرسنل یونیماک جهت تفریح در شماری از مناطق در دو طرف کماکان بصورت یک مشکل باقی مانده است، یونیماک به تلاش‌هایش جهت بهبود ایمنی و وضعیت بدون تلاقی و جوه امنیتی دودولت ادامه می‌دهد.

ایران - عراق

۲۳ - خاطر نشان می‌شود که از هنگام شروع ماموریت دودولت ترسری هوایی و زمینی را بطور موقت نظریه تشکیل بوده ترابری خود یونیماک در اختیار آنان قرار دادند، اینک یونیماک در عراق از نظر ترابری زمینی کاملاً "خودکفاست"، ولی در ایران هنوز نتوانسته است بخش اعظم ۷ وسائط نقلیه خاص خود را که از دسامبر ۱۹۸۸ و فوریه ۱۹۸۹ وارد شده است مستقر سازد. به پرسنل یونیماک اجازه داده شد تا خود و های یونیماک را در تهران از ماه ژوئن و در اهواز (واقع در بخش جنوبی) از ژوئیه ۱۹۸۹ برانند، اما هنوز یونیماک نمی‌تواند وسائط نقلیه خود را در سه بخش دیگر بکار گیرد.

ایران

۲۴ - رادر اختیار دار دکه دولت سوئیس با سخا و تمندی بدان اعطاء نموده است، از آن در اصل برای ارتباط بین تهران و بغداد استفاده می‌شود، یونیماک هوایمی دیگری از نیروی هوایی سلطنتی زلاندنودر تهران مستقر است که جهت انجام پروازها بین تهران و دیگر مناطق در صورت لزوم بین ایران و بغداد مورد استفاده قرار می‌گیرد. (اسنیجاری برای همین مقاصد در عراق استفاده می‌شود، هنوز مقامات ایرانی موافقت خود را برای استقرار یک هوایمی بال ثابت در ایران که در اصل مورد توافق قرار گرفته بود اعلام نکرده‌اند، بهمین ترتیب مذاکرات بمنظور استقرار هلی‌کوپترهای یونیماک که مورد نیاز فوری گروه جهت ارتقاء توانایی گشت زنی است قرار دارد، تاکنون به نتیجه مثبتی نرسیده است.

ایران

در این اثنا، دو دولت هلی کویتر هائی را جهت مقاصد ترابری در اختیار یونیماکد قرار داده‌اند مع الوصف، پرواز بر فراز خط آتش بس که می‌تواند توانائی یونیماکد را در اجرای ماموریت خود برای نظارت رعایت مقررات آتش بس، بویژه در بواحي صعب العبور، در شرایط کنونی مقدور نیست.

۲۵ - علاوه بر خطوط زمینی فراهم آورده شده توسط دو دولت، بیک شبکه ارتباطی نیز در دو کشور تاسیس یافته که بوسیله تکنسین‌های غیر نظامی سازمان ملل اداره میشود، شماری از مشکلات به جهت مناطق صعب العبور پیش آمد، پاره‌ای از آنها بر طرف شده و سیستم‌ها روبه بهبود است.

در ایران نظریه اینکه شمار زیادی از خودروهای مجهز به بی سیم یونیماکد می‌تواند بکار گرفته شود، لهذا ارتباط با واحدهای گشتی بسیار مقدور نیست، یونیماکد همچنین از عدم ارتباط ماهواره‌ای بویژه از فقدان بیک ارتباط راحت و قابل اتکا، بین دو ستاد کل رنج میبرد.

استقرار تجهیزات ماهواره‌ای در بغداد خاتمه یافته است. اما در ایران، تجهیزات ضروری هنوز در گمرک است و در انتظار صدور مجوز مقامات ایران جهت نصب آن سر میبرد.

ایران

روابط با طرفین

۲۶ - مذاکرات با دولت جمهوری اسلامی ایران در ارتباط با وضعیت یونیماکد ادامه یافت و منتج به عقیدیک توافق اولیه در ۲۸ مارس ۱۹۸۹ شد. چگونگی اجرای موثر و کامل موافقت نامه منوط به مذاکرات بیشتری شده است.

بین دولت و سازمان ملل برخی از مشکلات موجود به نفع طرفین مرتفع گردیده است، از آن جمله مسئله ویزا و ورود لوازم اداری جهت یونیماکد را میتوان نام برد. بهر حال همانطوریکه در فصل‌های دیگر این گزارش آمده است، برخی مسائل مهم در رابطه با وضعیت این نیروها و عملکرد آنها لاینحل باقی مانده است، مذاکرات با این هدف صورت می‌گیرد که به یونیماکد طمیان دهد تا بصورت فعال عمل کند و به وظایفی که از طرف دبیرکلی سازمان با آنها تحول گردیده است، حاضرم عمل بپوشانند. همانطوریکه در گزارش قبلی خود (پاراگراف ۲۰ - ۱۱۲ - ۳) نیز ذکر کرده‌ام، از طرف دولت عراق در تاریخ ۵ نوامبر ۱۹۸۸ موافقت اولیه‌ای در مورد وضعیت یونیماکد بعمل آمده است و در طول مدتی که باین گزارش مربوط میشود، موافقت مذکور بدون هیچگونه اشکال جریان داشته است.

وضعیت مالی

۲۷- براساس قطعنامه ۴۳/۲۳۰ مورخ ۲۱ دسامبر ۱۹۸۸ مجمع عمومی به دبیرکل اختیار داده است که در مورد یونیمماگمتعهد شود که هزینه ماهیانه، حداکثر مبلغ ۷/۹۸۶/۰۰۰ دلار - (۷/۸۸۹/۰۰۰ دلار خالص) تجاوز نکند، و این عمل بایستی با صلاح دید قبلی کمیته مشورتی امور اداری و بودجه صورت گیرد و بمدت دوازده ماه از تاریخ ۹ فوریه ۱۹۸۹ جاری خواهد بود.

شورای امنیت می تواند تصمیم بگیرد که اعمال فشار نماید و مدت ۶ ماه را که براساس قطعنامه ۶۱۹ (۱۹۸۸) مجاز دانسته است تجدید نماید، شورای امنیت براساس قطعنامه ۶۳۱ (۱۹۸۹) ماموریت یونیمماگراتا تاریخ ۳۰ سپتامبر ۱۹۸۹ تمدید نموده است، در صورتیکه شورای امنیت تصمیم می گیرد که ماموریت یونیمماگرا تمدید نماید، هزینه های سازمان ملل در مدت تمدید شده بایستی براساس قطعنامه ۴۳/۲۳۰ اجلاس عمومی به تصویب برسد و اطمینان دهد که یونیمماگ متولیت های محوله را کاملاً انجام خواهد داد.

۲۸- هرگاه قرار باشد که ماموریت یونیمماگاز تاریخ ۸ فوریه ۱۹۹۰ تمدید گردد، دبیرکل بایستی طی چهل و چهارمین اجلاس مجمع عمومی ادامه نیاز جهت نگهداری یونیمماگرا به ACABO گزارش نماید.

۲۹- در اول سپتامبر ۱۹۸۹ هدایای برآورده شده، پرداخت نشده به حساب ویژه یونیمماگبرای - دوره ماموریت که از ۳۰ سپتامبر ۱۹۸۹ بایستی خاتمه پذیرد، بالغ بر ۳۳/۵ میلیون دلار می شود، در حالیکه هدایای داوطلبانه نقدی بالغ بر یازده میلیون دلار می باشد.

اجرای قطعنامه ۵۹۸ (۱۹۸۷) شورای امنیت

۳۰- براساس تلاش های اینجانب که بمنظور اجرای قطعنامه ۵۹۸ (۱۹۸۷) شورای امنیت مبذول گردیده است و همانطوریکه در نامه مورخ ۸ آگوست ۱۹۸۸ اینجانب آمده است، مذاکرات فنی ما بین وزرای امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و عراق تحت نظارت اینجانب ادامه پیدا کرده است از تاریخ گزارش قبلی نه به شورای امنیت که در دوم فوریه ۱۹۸۹ (۵/۲۰۴۴۲) واقع شد، چهار ملاقات اقداماتی مشترک با شرکت وزرای خارجه انجام گردیده است.

۳۹- در تاریخ ۹ فوریه ۱۹۸۹، اینجانب در نیویورک با معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه عراق و همچنین در دهم فوریه ۱۹۸۹، با وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ملاقات نمودم. آن ملاقات هادر ۱۰ فوریه با ملاقاتهای مقدماتی مشترک دنبال شد. در آن نه اشاره نمودم به پیشنهاداتی که در نیمه دوم ۱۹۸۸ به استحضار وزراء رسید، موافقت بعمل آمد که مذاکرات مقدماتی بین نماینده شخصی اینجانب وهیا تهایی از هر دو کشور صورت گیر دوز مینه برای برگزاری يك دور ملاقات مشترك بين وزرای دو کشور در اواخر بهار آماده گردد.

۴۰- در ماه مارس و آوریل ۱۹۸۹ نماینده شخصی اینجانب سفیر الیاسون در ملاقات جداگانه ای که با هیات های اعزامی از بغداد و تهران صورت داد، خاطر نشان ساخت که به منظور نیل به توافق در چهار چوب مذاکرات در سطح وزراء نیاز به همکاری داریم، آن ملاقاتها منجر شد باینکه دور پنجم دیدارهای مقدماتی بریاست اینجانب از ۲۰ لغایت ۲۳ آوریل ۱۹۸۹ در ژنو، با شرکت وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ومعاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه عراق صورت پذیرفت.

۴۱- در ماه می و ژوئن ۱۹۸۹ مشاورتهای پیشرفته وی با شرکت مقامات جمهوری اسلامی ایران و عراق صورت گرفت، با این هدف که بتوانیم ملاقاتهای مشترك در سطح وزراء برگزار کنیم که از اجلاسهای قبل بیشتر مثمر باشد.

۴۲- در تاریخ ۴ ژوئیه ۱۹۸۹، اینجانب در ژنو، با وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ونیز در ششم ژوئیه در رم، با معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه عراق ملاقات نمودم، در هر دو این ملاقاتها نگرانی خود در اعلام کردم مبتنی بر اینکه پس از گذشت حدود یکسال از برقراری آتش بس فقط بخشی از پاراگراف يك و دو اجراء گردیده است.

۴۳- نماینده شخصی اینجانب از تاریخ ۲۰ لغایت ۲۳ آگوست ۱۹۸۹ با نمایندگان هر دو دولت در ژنو ملاقات کرد، بمنظور اینکه مقدمات ملاقات مقرره اینجانب را با سران هیاتهای جمهوری اسلامی ایران و عراق در اجلاس غیر متعهد ها در بلگراد فراهم نماید. در چهارم سپتامبر ۱۹۸۹ اینجانب در بلگراد با وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و همچنین در ۵ سپتامبر ۱۹۸۹، با معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه عراق دیدار نمودم، هر دو طرف موافقت نمودند بر اینکه دور بعدی مذاکرات مثل سابق در ژنو برگزار گردد و نیویورک در این مرحله مناسب نخواهد بود.

۴۴- آنها به پیشنهاد من توجه مقتضی مبذول داشتند مبنی بر اینکه در يك زمان که برای طرفین مناسب باشد در فصل پاییز، نماینده شخصی اینجانب دیداری از منطقه داشته باشند و برای اجرای هر چه

ملاحظات

۳۶ - همانطوریکه در فصل‌های اولیه این گزارش روشن شده است، آتش‌بس در سطح وسیعی در دوره ماموریت که نزدیک به اتمام است اجرا گردیده است، از تاریخ اجرای آتش‌بس که در ۲۰ آگوست ۱۹۸۸ بوده است، تعداد بسیاری اندکی درگیری صورت گرفته و این درگیری‌ها هم از نوع خفیف بوده است و بطور کلی طرفین متعهدین به تعهدات خود در مورد آتش‌بس احترام گذارده اند و همکاری‌های لازم را با یونیمیاگ عمل آورده اند، معذالک اینجانب هم در مورد محدودیت‌هاییکه بر آزادی حرکت نیروهای یونیمیاگنگران خواهم ماند * (گرچه می‌پذیرم که در موارد متعددی محدودیت‌های مذکور از نگرانی قابل ستایش طرفین پرسنل نیروهای سازمان ملل ناشی می‌شود) همانطوریکه در این گزارش آمده است، لازم است از تمام امکانات و همکاری‌های لازم که بمنظور اجرای ماموریت محوله از طرف شورای امنیت برخوردار باشیم *

۳۷ - گرچه در مجموع آتش‌بس در طی مدت مورد بررسی رعایت شده است، لکن این موضوع که یکسال از آتش‌بس گذشته و بجز اجرای نسبی بندهای اول و دوم قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت پیشرفت دیگری صورت نگرفته است، مایه نگرانی زیاد می‌باشد، وضعیت فعلی نه جنگ‌گونه صلح‌نه تنها برای دو کشور مربوط، بلکه برای منطقه مایه بی‌ثباتی می‌باشد، هر دو طرف کرارا "پایبندی خود را نسبت به اجرای کامل قطعنامه ۵۹۸ (در سال ۱۹۸۷) ابراز داشته‌اند، معذالک عمدتاً "بدلیل عدم اعتماد متقابل، اختلاف برداشت‌ها از نحوه تحقق این امر مانع از پیشرفت گردیده است، در اسنادی که توسط شورای امنیت توزیع شده است مواضع دو طرف در آنها قید گردیده است *

۳۸ - در واقع عراق تأکید بر این دارد که قطعنامه شماره ۵۹۸ (سال ۱۹۸۷) باید بعنوان طرح صلح کاملاً "اجراء گردد، عراق می‌گوید که موانع خود را بر مبنای قطعنامه و نیز نامه مورخ هشتم ماه اوت ۱۹۸۸ من به دو طرف، که شورای امنیت از آن اطلاع دارد قبول داده است، نگرانی عمده عراق اینست که به محض عقب کشیدن نیروها به مرزهای شناخته شده بین المللی، سایر مفاد قطعنامه اجراء گردد، عراق معتقد است مذاکرات مستقیم می‌راکه بر اثنیل به برداشت مشترك از مفاد قطعنامه مطرح می‌سازد باید عملی گردد *

۳۹ - از طرف دیگر ایران بر این اعتقاد است که عقب نشینی نیروها به مرزهای شناخته شده بیس - المللی از مفاد حکم آمیز و لازم الاجرای قطعنامه است که بدون تاء خیر و پیش شرط میبایست عملی گردد، ایران میگوید که بر طبق بند دوم قطعنامه، عقب نشینی باید بعنوان اولین گام همراه با آتش بس تحقق پیدا کند.

۴۰ - علاوه بر این، طرفین در مورد چگونگی و زمان اجرای بند ۳ مربوط به آزادی و استرداد اسراء برداشت های مختلفی داشته اند، عراق اظهار میدارد که بر اساس اقدام متقابل و در چهار چوب سومین کنوانسیون ژنو، آماده است تا کلیه اسراء را فوراً آزاد و مسترد سازد، ایران آمادگی خویش را جهت استرداد اسراء در چهار چوب اجرای قطعنامه یعنی پس از عقب نشینی نیروها بر از داشته است. در طول مباحثات، من مستراً " از طرفین مصرانه خواسته ام که بدون توجه به اقدام متقابل به کمیته بین المللی صلیب سرخ اجازه دهند تا اینکه از اسرای باز داشت شده در دو کشور دیدن کرده و از آنها ثبت نام بعمل آورد، من همچنین آزادی و استرداد فوری کلیه اسرای بیمار و مجروح طرفین را ترغیب کرده ام.

۴۱ - در طی ماههای گذشته، من و نماینده شخصی من تلاشهایمان را جهت اجرای قطعنامه بنحوی که منطبق با نامه مورخ هشتم ماه اوت ۱۹۸۸ و مطالب اظهار شده مورخ اول اکتبر ۱۹۸۸ من و مباحثات بعدی آنها باشد ادامه داده ایم، ما بر نیاز به اجرای قطعنامه بعنوان کلیتی لاینفک که مورد حمایت مکرر شور بوده است و نیز بر فوریتی که شورابه مفاد خاصی از قطعنامه داده است تا یکدیگر دهام، شورامشخصاً " در نظر داشت که برخی از مفاد قطعنامه فوریت دارند و بعضی دیگر برای اجراء به زمان بیشتری نیاز دارند.

قطعنامه خواستار عقب نشینی بدون تاء خیر نیروها به مرزهای شناخته شده بین المللی است علاوه بر این، قطعنامه خواستار آزادی و استرداد بدون تاء خیر اسراء میباشند. مع الوصف همزمان نیاز به این موضوع میباشد که باید هر دو طرف را مطمئن ساخت که طرف مقابل آنها قاطعانه نسبت به اجرای کامل قطعنامه پایبند میباشد، گرچه اجرای هر یک از مفاد قطعنامه به زمان خاص خود نیاز دارد.

۴۲ - در مورد خروج نیروهای خارجی، عراق کراراً " وحتی در همین ماه جاری اظهار داشته است که هیچ ادعائی نسبت به هیچ قسمتی از خاک ایران ندارد، نگرانی عراق از این است که در صورتیکه عقب نشینی نیروها به تنهایی صورت پذیرد، وضعیت نه جنگ و نه صلح و عدم ثبات منطقه دائمی خواهد

شد.

اظهار نگرانی ایران برای این است که عراق با مورد تردید قرار دادن اهداف ایران نسبت به روابط آینده شان خروج سربازان را به تعویق می اندزد، اگر قرار باشد که ثبات منطقه که یکی از اهداف قطعنامه ۵۹۸ (سال ۱۹۸۷) است تحقق پیدا کند، تشویش هایش و ترسهای دوطرف باید کاهش پیدا کند .

۴۳ - مطمئن هستیم که رهبری هر دو کشور برای نماینده، شخصی من، طی سفر آتی اوبه منطقه در پائیز امکان رسیدگی به موضوعات را به نحو سازنده و پرمحتوی عملی خواهند ساخت، اطمینان دارم که شورای امنیت با توجه به مسئولیت خود نسبت به اجرای کامل قطعنامه ۵۹۸ کما فی السابق از کمکهای لازم خود به من دریغ نخواهد ورزید .

۴۴ - یونیمما گبه سهم خود در حفظ آتش بس نقش بسزائی ایفا کرده است و اعتقاد من این است که ادامه حضور آن جهت پیشرفت بیشتر بطرف اجرای کامل قطعنامه ۵۹۸ شرطی اساسی میباشد هر دو طرف از حمایت خود نسبت به یونیمما گه و نیز از موافقت خود مبنی بر تمدید ماموریت آنها را مطمئن ساخته اند، به همین لحاظ به شورای امنیت توصیه می کنم که ماموریت این نیروها بمدت ۶ ماه دیگر یعنی تا ۳۱ ماه مارس ۱۹۹۰ تمدید گردید .

۴۵ - در خاتمه مایلم از نقش مهم سرکیش جی کلی - معاون سابق نیروهای ناظر نظامی در ایران در طی اولین سال پرحساسیت حضور یونیمما گتقدیر کرده و از کمک های مستمر وی تمجید نمایم - همچنین فرصت را مغتنم شمرده و از سر لشگر اسلا و کایوویج، رئیس نیروهای ناظر نظامی و کلییه مردان و زنان تحت فرماندهی وی اعم از نظامی و غیر نظامی بخاطر مهارت و اراده شان که توسط آن توانستند ماموریت سنگین خود را ادامه دهند تشکر می نمایم . رفتار و اعمال آنها که مایه سرافرازی خود، کشور و سازمان ملل میباشد از نظم و انضباط بالائی برخوردار بوده است .

پاسخ دفتر نمایندگان ایران

۱-۱-۱

۱۰

سؤال : با توجه به امضاء چندین معاهده و پروتکل در سال ۱۹۷۵ بین ایران و عراق منظور شما از معاهده ۱۹۷۵ چیست ؟

پاسخ : منظور معاهده مربوط به مرز دولتی و حسن همجواری مورخ ۱۳ ژوئن ۱۹۷۵ و سه پروتکل ضمیمه و نامه های متبادله و صورتجلسات مشترک و ملحقات آن و همچنین موافقت نامه های چهارگانه تکمیلی است که متعاقباً "در تاریخ ۲۶ دسامبر ۱۹۷۵ به امضاء رسید" آنها در تاریخ ۲۲ ژوئن ۱۹۷۶ مبادله شد و در دبیرخانه سازمان ملل ثبت گردید .

Frontier

- What we have in mind is the treaty of State ~~Boundaries~~ and ~~Good-Neighbourly Relations~~ dated 13 June 1975, its three Additional Protocols and annexed letters and ~~Process-Verbal~~ minutes of joint meetings and 4 agreements dated 26 December 1975. The instruments of ratification for these documents were exchanged on 22 June 1976 and they were registered in the United Nations Secretariat.

منبر

سؤال: اهما صول انجام شده در معا هده ۱۳ ژوئن ۱۹۷۵ کدا مند؟

پاسخ: ۱ - انجام علامت گذاری مجدد قطعی مرز زمینی براساس پروتکل قسطنطنیه

۱۹۱۳ و صورتجلسات کمیسیون تحدید حدود سال ۱۹۱۴

۲ - انجام تحدید حدود مرز رودخانه ای در شط العرب براساس خط تالوگ .

۳ - برقراری امنیت و اعتماد متقابل در طول مرز .

frontier

1. Demarcation of land boundaries according to 1913 Constantinople Protocol and 1914 ~~Process~~ minutes of meeting of Joint Frontier Delimitation Commission.

2. Delimitation of Shatt-al-Arab river boundaries according to Thalweg line.

3. Restoration of security and mutual trust throughout the length of ~~the~~ common border.

the

سؤال : نظر شما درباره توافق الجزیره (*Algiers Accord*)
یا *Algiers Declaration* یا *Algiers Agreement* چیست ، آیا
پذیرش این توافق و عدم پذیرش معاهده ۱۹۷۵ میتواند برای شما قابل قبول
باشد ؟

پاسخ : عهدنامه ۱۹۷۵ و توافق الجزیره (۶ مارس ۱۹۷۵) علی الاصول
لازم و ملزوم یکدیگر هستند و عهدنامه ۱۹۷۵ در واقع همان تفسیر و اجرای توافق
الجزیره است .

*****

- *The 1975 Treaty and the Algiers Agreement (dated 6 March 1975) are basically interrelated documents. The 1975 Treaty is in fact the interpretation and implementation of the Algiers Agreement.*

سؤال : به چه علت پس از تجزیه دولت عثمانی در پایان جنگ جهانی اول اختلافات مرزی ایران و دولت جدیدالتاسیس عراق خاتمه نیافت ؟

پاسخ : زیرا پس از تجزیه دولت عثمانی عراق تحت سرپرستی انگلستان قرار گرفت و با وجود قول و قرارهای متعدد دولت انگلستان و حتی امضاء عهدنامه مرزی در سال ۱۹۳۷ ، بععلت کارشکنی های هیئت ^{مقابل} مقابل، عملاً "علامت گذاری مرزهای دوکشورینگیر از قسمت کوچکی در جنوب، در قسمت اعظم مرزها ، انجام نگردید. لذا ریشه های ^{اموال نوزاد} استعمار در این اختلافات قابل توجه است .

- After the disintegration of Ottoman Empire, Iraq was placed under protection of England. At that time, in spite of several promises by the English authorities and even the conclusion of 1937 border Treaty, the demarcation of common border areas, except that of minor part in the Southern section, was not materialized because of stumbling blocks created by Iraq.

The colonial roots of these disputes are noteworthy.

جمهوری اسلامی ایران

نماینده دائم نزد قمر ظل متحد - رشتونو

۵

تاریخ .....
شماره .....
پریت .....

" بسمه تعالی "

سؤال : آیا اظهارات سعدون حمدی در خصوص عدم تحویل (است - رداد)

اراضی متعلق به عراق در زمان شاه صحیح است ؟

پاسخ : عدم اجرای توافقات مرزی در منطقه کوچکی که مورد ادعای عراق است -
نتیجه کارشکنی های آن دولت بوده و این امر از یادداشت های ^{مستند} ^{مربوط} ارسال شده دولت ایران
برای عراق مشهود است .

Non-implementation of frontier
The agreed points regarding a very small area of state boundaries, were the direct results of stumbling blocks caused by the Iraqi government. This point can be easily proved by reference to several formal notes sent from the Ministry of Foreign Affairs of Iran to the Iraqi government.

سؤال : عراق مدعی است که ایران اصولاً به معاهدات مرزی خود با عراق پایبند نبوده است. نظر شما در این خصوص چیست ؟

پاسخ : در پاسخ به سؤال فوق نکات زیر مورد توجه است :

- ۱ - در زمان انعقاد معاهده رضوم دوم در سال ۱۸۴۷ و پروتکل و صورتجلسات ۱۹۱۳ - ۱۹۱۴ کشوری بنام عراق وجود نداشته که ایران قراردادهای مرزی خود را با آن فسخ کند و بعلاوه یادداشت‌های اضافی به معاهده رضوم که غیر قانونی بوده هیچگاه توسط ایران تأیید نگردید . پروتکل و صورتجلسات ۱۹۱۳ - ۱۹۱۴ نیز اصولاً به تصویب قوای مقننه ایران و عثمانی نرسیده و لازم الاجرا نگردیده است .
- ۲ - این عراق بوده است که عهدنامه ۱۹۷۵ را در ۱۷ سپتامبر ۱۹۸۰ به زعم خود و بدون توجه به حقوق معاهدات وادائی بودن عهدنامه مزبور را بدون اعتبار دانسته است .

- The following points should be taken into consideration.

When the second Arezerroom Treatu was concluded in 1847 and also at the time of 1913 Protocol and 1914 Minutes of meeting. the state of Iraq did not exist and the violation of treaties concluded with Iraq, is out of the question. In addition, the letters illegallu added to the above said documents were never approved by Iran. The 1913 Protocol and 1914 Minutes of Meetina were not ratified by the parliament of Iran and Ottoman Empire. It is noteworthy that Iraa claims that it has unilaterallu abrogated the 1975 Treatu contrary to the Convention on the Law of Treaties, and

not withstanding the permanent nature of the border treaties, permanency

سؤال : عراق ميگويد که طرف ايراني همکاري لازم راجهت تهيه نقشه‌هاي ۱/۲۵۰۰۰ مرزي موضوع بند ج ماده يک پروتکل مرز زميني بعمل نيا ورده است . آيا ايمن مطلب صحيح است .

پاسخ : خير ، نقشه‌هاي ۱/۲۵۰۰۰ مورد بحث توسط اداره جغرافيا ئي ارتش ، در ايران تهيه شده است ليکن عراق علي رغم ارسال نسخ اوليه چاپي اين نقشه به ضميمه يادداشتهاي عديده براي درج اسامي دهات ، قراء و عوارض طبيعي و مصنوعي واقعي در سمت عراق ، آنها را اعاده ننموده است بهر حال اين نقشه‌ها در مدت مقرر تهيه و چاپ شده است .

- No. The maps with the scale of 1/25000 were prepared by the Geographical Organization of Iranian Army, but despite the dispatch of the initial versions of printed maps, along with several notes to Iraq, for the inclusion of the names of Iraqi villages, town and natural and man-made land characteristics, they were not returned. In any case, the maps had been prepared and printed in due time.

سؤال : عراق اعلام میدارد که بعضی از علائم مرزی در محل خود و مطابق شرح مرز مذکور در صورت جلسات ۱۹۱۴ نصب نشده اند نظر شما چیست ؟

پاسخ : مرز مینی ایران و عراق در سال ۱۹۷۵ توسط هیئت های فنی ایران و عراق و الجزایر بر اساس مواد پروتکل قسطنطنیه ۱۹۱۳ و صورت جلسات تحدید حدود سال ۱۹۱۴ تجدید علامت گذاری شده است . بدین طریق که محل یکا یک علائم توسط کارشناسان فنی طرفین ابتدا بررسی و سپس مشترکا " تعیین شده است و در مواقع بروز اختلاف کارشناسان الجزایری با اعمال حکمیت محل آنرا تعیین و سپس نصب علامت می شده است ، خاصه اینکه مسئولیت احداث کلیه این علائم بعهده مهندسان عراقی بوده است .

- The land boundary of Iran and Iraq was demarcated in 1975 by expert teams consisting of representatives of Iran, Iraq and Algeria, according to 1913 Constantinople Protocol and Proces Verbal of border delimitation dated 1914. The exact location of each border sign has been determined by the experts of both parties. In cases of disagreement, the representative of Algeria was the arbitrator and after his view was enforced, the location of border signs were demarcated. It is noteworthy that the actual building of border signs was solely entrusted to Iraqi engineers.

Minutes of Meeting
Commission
Pillar

(۴)

۹

جمهوری اسلامی ایران
نماینده دائمی نزد دفتر ملل متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پوست .....

سؤال : دولت عراق اظهار داشته که دولت ایران تن به حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات نداده است .

پاسخ : راههای حل و فصل اختلافات براساس ماده ۶ معاهده ۱۹۷۵ به ترتیب عبارت بوده است :

۱ - مذاکره

۲ - میانجیگری دولت ثالث

۳ - داوری اجباری بین المللی که عراق هیچیک از راههای مزبور را طی نکرده است . قابل ذکر است که ماده ۳۳ منشور ملل متحد نیز راه حل‌های رفع اختلافات را ذکر کرده لذا عراق دقیقاً "مخالف مفاد ماده مزبور عمل نموده است ."

The means for peaceful settlement of disputes according to article 6 of 1975 Treaty are:

1. Direct bilateral negotiation
2. Good offices of a friendly third state
3. Compulsory Arbitration.

The government of Iraq had not resorted to any of the above said means. In addition, the article 33 of the United Nations Charter has also mentioned the means for settlement of disputes and the government of Iraq has not observed any of these provisions.

سؤال : آیا صدور انقلاب که رسماً "از طرف مقامات ایران بارها مطرح شده بمنزله دخالت در امور داخلی کشورهای دیگر از جمله عراق نیست ؟

پاسخ : ۱ - بر مبنای تعریف حقوق بین الملل مداخله در امور داخلی کشورهای دیگر عبارتست از " نقض تمامیت ارضی ، استقلال سیاسی و حاکمیت دیگر دول " .
۲ - دخالت " فعل است یعنی انجام عملی که نتیجه آن خدشه به عنا صر مذکور در بند بالاست . "

۳ - صدور انقلاب در بیان مسئولین و مقامات ایران همیشه در معنای بیان یک ایده و فکرونشر آن بوده است و اینها از بیدیهی ترین و مسلمترین حقوق هرفرد و یا یک ملت است .

۴ - قابل توجه است که آقای طارق عزیز وزیر خارجه عراق در کتاب " منازعه ایران و عراق " سئوالات و توضیحات منتشره در سال ۱۹۸۱ انقلاب ایران را با ادعای عدم تکامل آن قابل صدور نمی داند . مفهوم مخالف این حرف جواز صدور فکرو ایده انقلابی به کشورهای دیگر است البته ما انقلاب اسلامی خود را بر مبنای اسلام متکاملترین انقلابها میدانیم .

قانون
آرایه

1. According to rules and principles of international law, interference in internal affairs of other states means: violation of territorial integrity, political independence and sovereignty of them.

2. Interference is an action which would be against the points mentioned above.

3. The expansion of Islamic Revolution in the remarks of Iranian officials has always aimed at expression of an idea and way of thought which is one of clearest rights of every state or even any person.

4. It is noteworthy that Mr. Tareah Aziz, Minister of Foreign Affairs of Iraq in a book entitled "Iran-Iraq Dispute: Facts and Allegations" published in 1981. called the Iranian Revolution an immature movement - which is not capable of expansion or spreading to other countries. In other words. he has admitted that the revolutionary ideas are generally exportable. Of course. we believe that the Islamic Revolution is the most advanced Revolution.

Spreading

با این
توضیح

سؤال : قبل از شروع جنگ مقامات عراقی و شخص مدام حسین به کرات خواستار شناسائی " حقوق مشروع " اقلیت عرب استان خوزستان شدند نظر شما در این خصوص چیست ؟

پاسخ : با توجه به این اصل بدیهی کتبه خوزستان بخشی از سرزمین ایران است، تحریکات عراق در این استان ، از جمله ایجا دگروهائی مانند جبهه تحریر عربستان جهت براندازی حکومت اسلامی، ناقض حاکمیت و تمامیت ارضی ایران بشمار میآید و منافی با اصل عدم مداخله در امور داخلی دیگر کشورها است . هدفی را که دولت عراق دنبال میکرد ایجا دحرکتی در برابر انقلاب اسلامی و فراهم نمودن زمینه های لازم برای ورود نیروهای خود به این استان بود که این خود حاکی از نیت تجا و زکارانه و طرح تجزیه ایران توسط این دولت است .

- Noting the obvious reality that Khuzestan is a part of Iran, provocations of Iraq in this province, including setting up of groups such as the Front for Liberation of Arabestan! to subvert the rule of Islamic Republic, are violation of the sovereignty and territorial integrity of Iran and contrary to the principle of non-interference in the internal affairs of other countries. Iraq's intention was to set up a movement against the Islamic Revolution and prepare the grounds for invasion of its forces to this province. These facts reveal the aggressive intentions of Iraq and plots for dividing Iran.

جمهوری اسلامی ایران
نماینده دائمی نزد دفتر ملل متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پرست .....
د.....

سؤال : چرا قبل از سال ۱۹۷۵ خط تالوگ بعنوان مرز آبی بین ایران و عراق مطرح نبوده است ؟

پاسخ : ۱ - انعقاد آخرین معاهده بین کشورهای معنی توافق نهایی برای حل اختلافات و ادعاهای گذشته .
برای تقسیم رودخانه های بین المللی
۲ - تالوگ ، کاملترین رژیم حقوقی رودخانه های و ناشی از تکامل حقوق بین الملل است .
۳ - خط تالوگ قبل از ۱۹۷۵ هم در مهمترین قسمتهای رودخانه خط مرزی دو کشور بوده است و در سال ۷۵ این حق مسلم ایران در تمامی رودخانه تثبیت شده است .

است

1. The conclusion of the ~~last~~ treaty between the two states shows their final agreement to settle all outstanding disputes and claims.
2. The principle of Thalweg is the latest and most developed legal regime for delimitation of international rivers, and this principle is, in fact, the outcome of the development of international law.
3. The Thalweg was the principle used even before 1975 for delimitation of river boundary in important sections of Shattal Arab. In 1975 this important principle was applied to all parts of Shattal Arab.

سؤال : در سال ۱۹۷۵ مرز زمینی ایران با چه نوع علامتی مشخص گردید و اصولاً
فاصله بین علائم زیکدیگر چقدر است ؟

پاسخ : علائم مرزی منصوبه در سال ۱۹۷۵ بسته به نوع زمین متفاوت است در نواحی
کوهستانی و سنگی عمق کمتر از زمین برای زیرسازی کنده شده و در مناطق با خاک
نرم مقدار بیشتری زیرسازی برای استحکام انجام شده است. ارتفاع این دو نوع علامت
۱۷۰ سانتیمتر از سطح زمین می باشد . بعلاوه در منطقه مردابی هورالعظیم بعلت
وجود آب و نی های بلند علائم بصورتی شبیه دکلهای چاههای نفتی ساخته شده است . در
مورد فاصله می با یستی متذکر شد که در طول قریب به ۱۳۰۰ کیلومتر مرز خاکی بیش از
۷۴۰ علامت ساخته شده است و بدین ترتیب بطور متوسط در هر ۱۷۰۰ متر یک علامت مرزی
نصب شده است . البته باید توجه داشت که در بعضی از مناطق که خط مرز تغییرات ناگهانی
دارد فواصل این علائم بسیار کمتر و در بعضی از مناطق که خط مرز مستقیم می باشد فاصله
از حد متوسط بیشتر است .

Frontier marks (or boundary pillars) approved and constructed
in 1975 differed according to the types of land. In mountainous
areas the depth of frontier marks were less than plains and their
length were 170 centimeters, from the ground level. In marshes
of Hor al-Azim because of the existance of water and high bambos,
they were built in a shape similar to oil platforms. In the
length of 1300 Kms land border areas, more than 740 boundary pillars
were built and thus, in every 1700 meters there were almost one
boundary pillar. It should be noted that in some areas there are
sudden change of direction in border and therefore the distance
between boundary pillars are less than areas which the border is
in direct line.

سؤال : مرز زمینی ایران و عراق چند مرتبه تجدید حدود شده است ؟

پاسخ : با توجه به اینکه عراق مولود پس از جنگ جهانی اول است در واقع مرز زمینی ایران و عثمانی بر اساس پروتکل ۱۹۱۳ در سال ۱۹۱۴ توسط کمیسیون مشترک مرزی ایران و عثمانی و روس و انگلیس تجدید گردیده است ، و مرز زمینی ایران و عراق قسمتی از آن است . نتیجه اینکه مرز زمینی طرفین یکبار تجدید حدود شده و در سال ۱۹۷۵ تجدید علامت گذاری شده است .

- Taking into consideration that Iraq was created after the first world war. the land boundaries of Iran and Ottoman Empire ~~was~~ were demarcated according to the 1913 Protocol, in 1914 by the Joint Border Commission consisting of the representatives of Iran, Ottoman Empire, Russia and England. The land boundary of Iran and Iraq is a part of the boundarie demarcated at that time. Therefore, the land frontier of two states had been demarcated before and the demarcation was repeated in 1975. once

جمهوری اسلامی ایران
نماینده دائم نزد دفتر ملل متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پوسته .....

سؤال : دولت عراق ادعا دارد که ایران از مقررات ماده ۳ عهدنامه ۱۹۷۵ که مربوط به رعایت مقررات امنیت مرزهاست تخلف کرده و این امر دلیل فسخ یک جانبه معاهده مزبور است ، پاسخ شما چیست ؟
پاسخ : ۱ - دولت ج . ا . ا همواره مقررات امنیت مرزها را رعایت کرده ، باقی ماندن افسران رباط ایران در مناطق مرزی و فرستادن استاندار آذربایجان غربی پس از مباران یکی از روستاهای کردنشین ایران به استان سلیمانیه عراق جهت مذاکره در ژوئن ۱۹۷۹ از جمله دلائل این مدعاست .
۲ - عدم رعایت مقررات امنیت مرزها نمی تواند موجب فسخ معاهدات مرزی از جانب یکی از طرفین قرارداد باشد .

بند ۱ و ۲

concerning

1. The Government of the Islamic Republic of Iran has always observed the provisions of the 1975 Treaty ~~regarding~~ state frontier boundaries and ~~good~~-neighbourly relations. The continual presence of the Iranian border commissioners in the borders ~~and~~ areas ^{and} dispatch of the Governor General of West Azarbiajan following the bombardment of one of the Kurdish-populated villages in Iran to the Iraqi province of Soleimanieh in an effort to negotiate with the Iraqi officials in June 1979, can be regarded as a case in point.
2. Non-observance of provisions of good-neighbourly relations cannot constitute a basis for unilateral abrogation of border treaties.

سؤال : عراق مدعی است معاهده ۱۹۷۵ تحمیلی بوده است ، نظر شما چیست ؟

پاسخ : این ادعا از لحاظ حقوقی قابل قبول نیست ، زیرا :

- ۱ - در زمان انعقاد عهد نامه ۱۹۷۵ هر دو دولت دارای صلاحیت حقوقی لازم بوده اند . بر اساس کنوانسیون ۱۹۶۹ حقوق معاهدات (مواد ۲ و ۱۱) تصویب یک عهدنامه به بیانگر رضایت دولت نسبت به آن می باشد . دولت عراق از تاریخ تصویب عهدنامه ۱۹۷۵ تا زمان اعلام فسخ یکجانبه آن هیچ مطلبی درباره بی اعتباری بودن آن ابراز نکرده و حتی موضوع لغو یکجانبه را به ثبت سازمان ملل نرسانده است .
- ۲ - عهدنامه ۱۹۷۵ در زمان قدرت حزب فعلی حاکم بر عراق منعقد شده است و رهبران عراق رضایت و خشنودی خود را از انعقاد این عهدنامه بارها اعلام کرده و حتی برای آن جشن گرفته اند . آقای صدام حسین ، انعقاد عهد نامه ۱۹۷۵ را یک پیروزی بزرگ برای مردم عراق و شخص خودش خوانده است .
- ۳ - جالب توجه است که در اولین جمله معاهده ۱۹۷۵ به اراده ما دقانه طرفین برای انعقاد آن اشاره شده است .

- This claim cannot be accepted according to legal rules and regulations for the following reasons: *conclusion*

1. During the ~~signing~~ of the 1975 Treaty, both sides enjoyed proper and required legal authority. According to the 1969 Convention on the Law of Treaties (Articles 2 and 11) the ratification of a treaty expresses the consent of a state to it. The Iraqi Government had not declared the 1975 Treaty as ~~invalidated~~ until its unilateral abrogation. They have not even tried to register the unilateral abrogation of the treaty with the United Nations.

conclusion

concluded

.../2

2. The 1975 treaty was signed during the reign of the present ruling party in Iraq and the leaders of Iraq have expressed their satisfaction at and happiness about the signature of this treaty on several occasions and they have even celebrated it. Saddam Hossein had called at that time, the signature of the 1975 treaty a great victory for the people of Iraq and for himself.

3. It is noteworthy that in the first sentence of the 1975 treaty, it is stated that both parties have expressed their sincere desire to solve their problems.

۱۸
۱۷

سؤال : عراق ميگويد جنگ ۸ ساله بين ايران و عراق شرايط جديدي را بوجود آورده كه موجب عدم اعتبار معاهده ۱۹۷۵ گرديده ، نظر شما چيست ؟

پاسخ : قراردادهاي دوجانبه اي كه بين دو كشور منعقد و عملاً "به اجرا درآمده" ماهيت دائمي دارند بويژه معايدات مربوط به تعيين مرزها ، برغم وجود حالت جنگ بين دو كشور بقوت خود باقي مانده و همچنان معتبر خواهد ماند .

- *Bilateral agreements which are concluded between two countries and practically are applied, have permanent characteristics, especially those treaties related to demarcation of boundaries are valid despite state of war between the parties and remain reliable.*

(۱)

سؤال : عراق اعلام داشته معاهده ۱۹۷۵ بیرونی تحمیل شده یعنی با اجبار آنرا امضاء کرده است ، نظر شما چیست ؟

پاسخ : اولاً "حاکمان فعلی عراق امضاء کنندگان معاهده مزبور بوده اند ، آقای صدام حسین با اعلام پیروزی بزرگ برای ملت عراق اعلام جشن نمود . مسلماً "وی قصد فریب مردم خود را نداشته است ! قابل توجه است که پس از میادله اسناد آقای سعدون حمادی وزیر خارجه وقت عراق اظهار داشت ... حل اختلافات ۴۲ ساله نباید دستاورد پیش پا افتاده ای بشمار آید .

ثانیاً "حتی بر اساس اصل حقوقی "ولادت مطهر " که حق تغییر قرارداد های استعماری را برای دول جدید استقلال میبخشد این اصل را در مورد عهدنامه های مرزی قویاً "منع نموده و در این مورد استثناً "بر اصل تداوم معاهدات تاکید مینماید .

1. *First of all the present rulers of Iraq were the same persons who signed the 1975 treaty. Mr. Saddam Hosein celebrated the conclusion of the 1975 Treaty "as a great victory" for the people of Iraq and presumably he was not decieving the people of his own country. It is also noteworthy that Mr. Saddon Hamadi, the Minister of Foreign Affairs of Iraq at that time, had said ..... the final settlement of 42 years old disputes of two states, should not be regarded as negligible achievement.*

1. *Secondly, although on the basis of the principle of "clean state", the treaties concluded by former colonial powers are subject to changes, but application of this principle is strongly prohibited to border treaties and in such cases, the principle of "continuity of treaties" is reaffirmed.*

۴۱۸

جمهوری اسلامی ایران
نمایندگی دائم نزد دفتر ملل متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پریت .....

سوال : دلیل ایران برای غیرقابل فسخ بودن معاهده ۱۹۷۵ چیست ؟
پاسخ : ۱ - ماده ۵ معاهده که به لایتغیر بودن و دائمی و قطعی بودن مرزهای
زمینی ورودخانه ای دو کشور تصریح دارد .
۲ - مقررات کنوانسیون^{معمول} معاهدات ۱۹۶۹ از جمله ماده ۶۲ و ماده ۵۴ کنوانسیون
مذبور .

frontier

1. Article 5 of the 1975 Treaty regarding state ~~boundaries~~, clearly reiterates that the state boundaries are inviolable, permanent and final.
2. Articles 62 and 54 of 1969 Convention on the Law of Treaties also support the above-mentioned idea.

سؤال : معاهده ۱۹۷۵ از طرف ایران بعنوان یک معاهده قطعی و لازم الاجرا قلمداد میشود، توضیح شما در این رابطه چیست ؟

پاسخ : قطعی و لازم الاجرا بودن این معاهده به دو اعتبار است :
اولاً " بلحاظ رعایت اصول حقوقی در تنظیم قراردادها یعنی جمع بودن شرایط صحت عقداً نند قیداراده ما دقانه طرفین در اولین جمله عهدنامه که مبین قصد و رضاء و آزادی اراده طرفین است و یا قید تمایل به تحکیم پیوندهای مودت و حسن همجواری ... و نیز ذکر " اعتقاد به مشارکت در اجرای اصول و تحقق آمال و اهداف منشور ملل متحد " بشرح مذکور در مقدمه معاهده .
ثانیاً " بلحاظ تشریفات قانونی لازم اجرا شدن و یا قطعیت یک معاهده بدین توضیح که معاهده مزبور و پروتکلها و ضمیمه آن پس از طی مراحل قانونی و تصویب نهائی در هر یک از دو کشور براساس ماده ۷ آن و برطبق ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد تحت شماره های ۱۴۹۰۳ تا ۱۴۹۰۷ در دبیرخانه سازمان ملل متحد ثبت گردیده است .

1- This treaty is final and obligatory because of two reasons: This Treaty was concluded on the basis of legal principles governing the conclusion of treaties, which means the existence of necessary conditions for treaty making, such as the sincere desire of both parties, stated in the first sentence of 1975 treaty which the exact text of it is as follows: "....."

2- The Treaty and its annexes and protocols were duly ratified according to article 7 and they had passed all legal procedures and were registered in United Nations Secretariat according to Article 102 of the United Nations Charter under Nos. 14903 to 14907.

تاریخ: ۱۳۵۷
ص ۱۴۹۰۳ تا ۱۴۹۰۷
(۲)

۵۲۸

سؤال : مستند حقوقی شما در مورد اعتبار معاهده ۱۹۷۵ چیست ؟

پاسخ : اولاً "پاراگراف الف بند ۲ ماده ۶۲ کنوانسیون ۱۹۶۹ وین درباره حقوق معاهدات که میگوید :

" در موارد ذیل تغییرات اساسی اوضاع و احوال را برای پایان دادن به معاهده یا خروج از آن نمیتوان مورد استفاده قرار داد " .
الف - اگر معاهده تعیین کننده مرز باشد ... "
ثانیا " ماده پنجاه و ششم همان کنوانسیون که میگوید : معاهداتی که در آن مقرراتی برای فسخ و یا خروج پیش بینی نشده است قابل فسخ نیست .. "
قابل توجه است که " طرفین تا ئید می نمایند که خط مرز زمینی ورودخانه های آنان لایتغیر و دائمی و قطعی میباشد . "

- 1. The sub-paragraph "a" of para 2 of the article 62 of 1969 Convention on the Law of Treaties provides that: "2. A fundamental change of circumstances may not be involved as a ground for terminating or withdrawing from a treaty: {

(a) if the treaty established a boundary; "

2. According to article 56 of the above-said convention:

" 1- A treaty which contains no provision regarding its termination and which does not provide for denunciation or withdrawal is not subject to denunciation or withdrawal ...". It should be noted that there is no provisions in 1975 treaty for its termination, instead of that, it is clearly stipulated: "The two high contracting parties reaffirm that their territorial and river borders are inalterable, permanent and definitive." (Article 5).

سؤال : آیا ایران معاهده ۱۹۷۵ را پاسخگوی کلیه مسائل مرزی بین عراق و ایران میدانند ؟

پاسخ : پاسخ به این سؤال مثبت است ، زیرا در اصطلاح حقوقی این معاهده کامل و جامع الاطراف است به دلایل زیر :

- ۱ - استحکام و جامعیت اصل عهدنامه یعنی ، عهدنامه مربوط به مرز دولتی و حسن همجواری مورخ ۱۳ ژوئن ۱۹۷۵ ، از جمله راه‌حلهای پیش‌بینی شده در ماده ۶ جهت رفع اختلافات ناشی از تفسیر و اجرای عهدنامه .
- ۲ - کامل بودن و عدم ابهام در پروتکل‌های سه‌گانه راجع به تعیین مرز رودخانه‌های ، علامت‌گذاری مجدد مرز زمینی و پروتکل مربوط به امنیت در مرز .
- ۳ - ضمیمه شدن الحاقیه مربوط به بند ۵ از ماده ۶ در خصوص نحوه رفع اختلاف و نیز موافقتنامه‌های مربوط به کلانتران ^{مرزی} - مقررات کشتیرانی در شرط العرب ، تعلیف احشام و رودخانه‌های مرزی و همچنین امضاء صورت جلسه مورخ ۲۲ ژوئن ۱۹۷۶ در خصوص حل و فصل کامل کلیه دعوی دولت که بعنوان فیصله قطعی و جامع کلیه مطالبات دو کشور تلقی گردید . موارد احصاء شده فوق همراه با نقشه‌های متعددی این معاهده را از هر حیث کامل و جامع الاطراف نموده است .

- The answer is positive. Taking into consideration the legal principles, this treaty is complete and comprehensive for the sake of the following reasons:

1. the 1975 Treaty is comprehensive and ^{Frontier}concret. Article 6 of the Treaty concerning state ~~Boundaries~~ and ~~Good Neighbourly Relations~~ dated 13 June 1975 had foreseen the means for settlement of disputes arising out of interpretation and implementation of the Treaty.
2. Comprehensivity and unequivocality of three protocols concerning river boundaries, demarcation of land frontiers and security in border areas.
3. Addendum to para. 5 of the Article 6 concerning the means for settlement of disputes, and also Agreement concerning frontier commissioners, Agreement concerning the rules governing navigation on the Shatt-al-Arab, Agreement concerning transhumance, Agreement concerning the use of frontier watercourses, and the Proces Verbal dated 22 June 1976 concerning the total settlement of all outstanding claims of two states which is considered the final settlement of all claims, along with the ^{numerous} maps, make the 1975 Treaty a comprehensive and complete document from all aspects.

numerous

سؤال : اکنون که در مورد معاهده ۱۹۷۵ اختلاف بروز کرده است ، راههای قانونی برای حل اختلاف چیست ؟

پاسخ : اصل معاهده اختلاف بردار نیست لیکن در مورد اختلاف در تفسیر و یا اجرای عهدنامه در ماده ۶ ترتیبات زیرپیش بینی شده است :

- ۱ - حل و فصل از طریق مذاکرات مستقیم دو جانبه طی مهلت دو ماه از تاریخ درخواست یکی از طرفین .
- ۲ - توسل به مساعی جمیله یک دولت ثالث دوست ظرف سه ماه .
- ۳ - اگر بندهای یک و دو مذکور به نتیجه نرسد ، رجوع به داوری طی مدت یکماه از تاریخ رد مساعی جمیله و یا عدم موفقیت آن .
- ۴ - در صورت منتفی شدن داوری رجوع به " دادگاه داوری " ظرف پانزده روز از تاریخ احراز عدم توافق . لازم به ذکر است که تصمیم دادگاه داوری برای طرفین الزام آور و لازم الاجرا خواهد بود .

- Generally speaking, the 1975 treaty is not subject to any changes as a principle. But, as far as the disputes arising out of interpretation and implementation of the treaty are concerned, article 6 of the same treaty stipulates:

1. Disputes shall be resolved in the first instance by the contracting states by means of direct bilateral negotiations to be held within two months after the date on which one of the parties so request.
2. Recourse to the good-offices of a friendly third state, within a three month period.
3. If the measures stated in the above paragraphs fail, the dispute shall be settled by arbitration within a period of more than one month after the date of such refusal or failure.
4. Should the parties disagree as to the arbitration procedure, one of them may have recourse, within 15 days after such disagreement.

It is noteworthy that the decision of such arbitration is considered to be final and obligatory.

سؤال: اگر عراق بر نظرات خود در زمینه فقدان اعتبار عهد نامه ۱۹۷۵ اصرار ورزدا قدام حقوقی ایران چه خواهد بود؟

پاسخ: ۱ - مکرر گفته شد که این اعلام فسخ یکجا نبه بلحاظ حقوقی عملی است لغو و بی اعتبار .

۲ - این اظهار مقامات عراقی در شروع جنگ که عراق آماده است که مسائل خود با ایران را از طریق زور حل کند در عمل با شکست مواجه شده است .

۳ - قبول قطعنامه ۵۹۸ از طرف عراق در واقع چیزی غیر از مساعی جمیله ثالث پیش بینی شده . در ماده ۶ عهد نامه ۱۹۷۵ نیست ، اگر این مساعی جمیله با کارشکنی های عراق به نتیجه نرسد دورا هد رپیش است :

الف - ادامه مذاکره بر اساس اعلامیه ما نیلا مورخ ۱۹۸۲

ب - اعمال شقی بعدی مذکور در ماده ۶ یعنی مراجعه به داوری و متعاقبا " مراجعه به دادگاه داوری .

1. It has been repeatedly stated that unilateral abrogation of 1975 Treaty is not valid because of legal rules and principles.

2. The claims of Iraqi authorities in the beginning of war concerning their readiness to solve their problem with Iran by resort to force now has actually failed.

3. The acceptance of Resolution 598 by Iraq was in fact the same point enshrined in article 6 of the 1975 Treaty regarding the good-offices of a third party. Even if the good-offices of the United Nations fail because of stumbling blocks created by Iraq, there are still two other steps to take:

A. Continuation of negotiations on the basis of 1982 Manila Declaration;

B. Resort to the other point enshrined in article 6, which means recourse to arbitration.

۲۲

جمهوری اسلامی ایران
نماینده دائم نزد دفتر ملل متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پوسته .....

سؤال : آیا این ادعای عراق که جنگ در چهارم سپتامبر ۱۹۸۰ توسط ایران
به آن کشور تحمیل شده است ، صحیح است ؟

پاسخ : اولاً " گمان میکنم که بر همگان آشکار گردیده که چه طرفی جنگ در ۲۲ سپتامبر
۱۹۸۰ را شروع کرد .

ثانیا " بهترین سند در رابطه با اثبات اینکه جنگ در ۲۲ سپتامبر توسط عراق به
ایران تحمیل گردیده ، سند شماره S / ۱۴۱۹۱ (A / ۳۵ / ۴۸۳) مورخ ۲۱ سپتامبر ۱۹۸۰
عراق تدبیر کل سازمان ملل است که در آن عراق صریحا " اعلام داشته که بلحاظ خودداری
ایران از انجام تعهداتش ، مجبور به توسل به زور برای اعاده حقوق خود گردیده است .

- First of all, I think it is quite clear to everyone that who started the war on 22 September 1980. Secondly, the most concrete document to prove that the war was imposed upon Iran on 22 September 1980 is doc. No. S/14191 (A,35,483) dated 21 September 1980. This is a letter by Iraq, addressed to the Secretary General of the United Nations, in which Iraq had stated that because of avoidance by Iran to fulfil its commitments, they had to resort to force for restoring their rights.

سؤال : نظر شما در توجیه عراق در حمله به ایران بعنوان دفاع پیشگیرانه چیست ؟

- پاسخ : اصولاً "دفاع پیشگیرانه فاقد مبنای حقوقی معتبر در حقوق و موازین بین المللی است . رد این تئوری در آراء دیوان بین المللی دادگستری از جمله در دعوی نیکاراگوئه علیه آمریکا و موضع گیریهای تمام اعضای شورای امنیت در محکومیت اسرائیل در رابطه با حملات به اصطلاح پیشگیرانه این کشور به جنوب لبنان در سال ۱۹۸۲ و مقر سازمان آزادیبخش فلسطین در تونس سال ۱۹۸۶، بخوبی مشهود است .
- ۲ - طرح دفاع مشروع توسط عراق پس از مدت کوتاهی از طرح دفاع پیشگیرانه ، موبدبی اعتباری توجیه عراق در توسل به دفاع پیشگیرانه است .
- ۳ - در سال ۱۹۸۰ ج . ا . ه ایران بلحاظ مشکلات داخلی و وضعیت نیروهای مسلح آن ، در شرایطی قرار داشت که قادر به تهدیدی جدی علیه عراق باشد .
- ۴ - در صورت قبول این دعای عراق مبنی بر وجود خطرات و تهدیداتی علیه آن کشور توسط ایران ، عراق میتواند توجه شورای امنیت را به این موضوع جلب یابی بایست بر اساس توافقات بین دو کشور ، به طرح موضوع در مراجع بین المللی پردازد ، حال آنکه به هیچیک از این راهها متوسل نگردیده است .

1. Preventive self-defense lacks the necessary legal basis in international law and regulations. decisions of the International Court of Justice especially on the case concerning Nicaragua versus United States, and also the positions taken by members of the Security Council in condemning Israel for preventive self-defense in Southern Lebanon in 1982 and for attacking the PLO Headquarter in Tunisia in 1986 are all quite revealing.

2. The Iraqi's reference to Preventive self-defense, after a short while of insisting on self-defense reveals the unvalidity of Iraqis claims for explaining their resort to preventive self-defense.

not

3. In 1980, the Islamic Republic of Iran was in a position to constitute a real threat against Iraq, taking into consideration the internal difficulties and the situation of armed forces.

4. Even if the Iraqi claims concerning the existance of threats against that state were true, Iraq could draw the attention of the United Nations Security Council to this issue or it could recourse to international bodies according to agreements of both parties. But Iraq did not take any of these steps.

سؤال : عراق شروع حمله خود را به خاک ایران که در ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ صورت گرفت بعنوان دفاع مشروع قلمداد کرده است . نظر شما چیست ؟

پاسخ : ۱ - عمل عراق یعنی تهاجم مسلحانه علیه حاکمیت و تمامیت ارضی و استقلال سیاسی، دقیقاً "برتعریف تجاوز بخصوص تعریفی که در قطعنامه ۱۹۷۴ سازمان ملل متحد بعمل آمده انطباق دارد .

۲ - ادعای دفاع مشروع از جانب عراق به بهانه وجود بعضی زدوخوردهای مرزی در روزهای قبل از حمله گسترده ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ بوده است . در این مورد باید گفت که "گفته شود که ولا" در این برخوردهای مرزی نیز عراق محرک و عامل بوده است که فهرست ۶۳۶ مورد این تجاوزات اعم از زمینی ، هوایی و دریایی موجود است . ثانیاً ، بر فرض صحت این ادعاها، بر مبنای ضرورت رعایت اصل تناسب دفاع با حمله ، این برخوردهای ساده مرزی نمیتواند توجیه کننده حمله مسلحانه و اشغال خاک ۱۰۰۰ کیلومتر (بطول ۵۵۰ کیلومتر و بین ۲۰ تا ۱۱۰ کیلومتر) باشد .

1. Armed invasion of Iraq against the sovereignty and territorial integrity and political independence of Iran is exactly compatible with the definition of aggression as stated in the 1974 United Nations Resolution on definition of aggression.

2. The Iraqi claims concerning self-defence because of certain minor border clashes in the days before its aggression in 22 September 1980 are unfounded for the following reasons:

1. The border clashes were the result of Iraqi actions and provocations and we have a list of 636 cases of violations in land, air and sea.

2. Even if we consider that the claims of Iraq were not baseless, the principle of proportionality of defense and attack proves that such minor border clashes could not be considered as an excuse for massive armed attack and occupation of an area as long as 550 kms. and in depth of 20 to 110 kms. inside the Islamic Republic of Iran.

سؤال : آیا برخوردهای مرزی بین ایران و عراق در قیبل از ۲۲ سپتامبر ۸۰ بمعنای جنگ یا ایجا دشرايط جنگی بین دو کشور است ؟

پاسخ : خیر. علی الاصول جنگ که به نقض صلح منجر و موجب ایجا دشرايط جنگی میگردد، از دو عنصر شدت و نیت (عناصردی و معنوی) برخوردار است. بدین معنی که طرف آغا زکننده جنگ با قصد و نیت تحمیل نظر و خواسته‌ای بر طرف مقابل و بکارگیری نیروهای نظامی خود در سطحی گسترده به عملیات نظامی مبادرت میورزد. عراق در تاریخ ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ با دوازده لشکر زرهی به سرزمین ایران تجاوز نمود و بیش از ۳۰۰۰۰ کیلومتر از اراضی ایران را اشغال نمود و فرودگاههای شهرهای عمده ایران و تاسیسات اقتصادی نظامی ایران را بمباران نمود. بدیهی است بکارگیری نیروهای نظامی در ابعاد گسترده بشرح فوق به لحاظ حقوق بین الملل معنای جنگ دارد نه برخوردهای مرزی محدود.

- No. Generally, war means breach of peace and establishment of state of war. This requires two factors which are gravity and intention. In other words, a state which intends to start a war and impose its intentions over another state, using all its forces in a large scale, resorts to military operations, Iraq invaded the territory of Iran in 22 September 1980 with 12 armoured brigades and occupied more than 30,000 Kms of our land and at the same time, bombarded the airports of major cities and economic and military establishments. It is obvious that according to international law deployment of armed forces in such a massive scale had the meaning of war and not border clashes.

divisions

۸۶

جمهوری اسلامی ایران
نمایندگی دائم نزد قمرل متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پرست .....
.....

سؤال : چرا ایران قطعنامه‌های شورای امنیت را قریب هشت سال نپذیرفته است ؟

پاسخ : در قطعنامه‌های شورای امنیت به استثنای قطعنامه ۵۹۸ ساله اصلی تعیین متجاوز و تعیین مکانیسمی برای شناسائی متجاوز بر اساس منشور سازمان ملل که وظیفه اصلی شورای امنیت نیز می‌باشد، پیش‌بینی نگردیده بود .

- In the United Nations resolutions regarding Iran-Iraq war, except for the Resolution 598, the important and crucial issue of identifying the aggressor or defining a mechanism for recognition of the aggressor according to the United Nations Charter which is the primary responsibility of the Security Council, had not been propounded.

۱۱۶

۵۹۸ (۷)

جمهوری اسلامی ایران
نماینده دائمی نزد دفتر ملل متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پرست .....

سؤال : علت تاخیر ۱۰۱۰ در پذیرش قطعنامه شماره ۵۹۸ شورای امنیت
چگونه است ؟

پاسخ : این امر ناشی از ضرورت حصول اطمینان از ترتیبات لازم جهت اجرای
بند ۶ قطعنامه شماره ۵۹۸ یعنی تشکیل کمیته بیطرف جهت شناسایی متجاوز بوده
است . لازم به یادآوری است که ما هیچگاه قطعنامه مزبور را رد ننموده و هماهنگی
برهنگان آشکار است . ۱۰۱۰ همکاری همه جانبه ای برای اجرای دقیق قطعنامه
مورد بحث با دبیرکل داشته است .

- The delay was necessitated by the requirement to obtain assurance for the implementation of the measures provided in Para. 6 of Resolution 598 for the establishment of an impartial body to determine the aggressor. It is noteworthy that we had not rejected the above said resolution at any time and as it is generally well-known, the Islamic Republic of Iran has been co-operating fully with the United Nations Secretary-General for the full implementation of the Resolution.

سؤال : مجمع عمومی طی قطعنامه اکتبر ۱۹۸۲ ، ادا مه جنگ را منافی با تعهدات
دول عضوانست است ، نظر جنا بعالی در این خصوص چیست ؟

پاسخ :

۱ - قطعنامه های مجمع عمومی اصولاً جنبه توصیه دارد و الزام آور نیست و در قطعنامه
مذکور ، بشروع جنگ و عامل آن توجهی نشده است . گذشته از این مجمع عمومی مادامیکه
موضوعی در دستور کار شورای امنیت قرار دارد ، نمیتواند آن موضوع را مورد رسیدگی
قرار دهد .
۲ - در این قطعنامه عبارت " تعهدات دول عضو " مشخص نبوده و مبنای حقوقی این
تعهدات معین نمیشد .

1. The resolutions of the United Nations General Assembly are of recommendatory nature and they are not binding. In that resolution, there is no reference to the state which is responsible for the start of war. Furthermore, the General Assembly shall not make any recommendation with regard to a dispute which is in the agenda of the Security Council.

2. In that resolution, the phrase "commitments of member states" is not clear and there is no concrete legal basis for such commitments.

سؤال : میدانیسم که پس از صدور قطعنامه شماره ۵۱۴ مورخ ۱۲ ژوئیه ۱۹۸۲ شورای امنیت که طی آن آتش بس و عقب نشینی به مرزهای بین المللی توصیه شده بود، عراق برخلاف ایران پیشنهادها را پذیرفت آیا ایران مسئولیت ادا مه جنگ را پس از آن تاریخ می پذیرد ؟

پاسخ :

- ۱ - آنچه موجب مسئولیت است شروع عمل تجاوز و آغاز جنگ است بهمین جهت منشور ملل متحد که برآمده ۱۰۳ آن در راس مقررات حقوق بین المللی است تکیه بر روی حفظ صلح و جلوگیری از تجاوز دارد .
- ۲ - پس از شروع جنگ توسط عراق ، ادا مه عملیات نظامی توسط ایران عنوان دفاع مشروع را داشته و دفاع مشروع نه تنها مسئولیت آور نیست بلکه طبیعی ترین حق فردی یا اجتماعی است .
- ۳ - اساسا "در حقوق بین الملل مفهومی بنام " مسئولیت ادا مه جنگ " وجود ندارد .
- ۴ - عراق در طول جنگ ۸ ساله با طرح تئوری یا جنگ کامل و یا صلح کامل عملا - مسئولیت ادا مه تجاوز را داشته که خود آغازگر آن بوده است .

- 1- The basis of responsibility is the initiation of war and commitment of aggression. For the sake of the same reason, the United Nations Charter which is prevailing over other agreements according to its article 103, puts an emphasize on maintenance of peace and prevention of aggression.
2. After the initiation war by Iraq, all steps taken by the Islamic Republic of Iran in continuation of military operations was considered as legitimate self-defense. Self-defense is not only a basis for responsibility but it is the most natural right of every person or community.
3. Generally there is no concept as "responsibility for continuation of war" in international law.
4. The government of Iraq, throughout 8 years of war has insisted on the theory of complete peace or complete war and thus it is responsible for the continuation of an aggressive war initiated by itself.

سؤال : با توجه به اینکه ه ۱۰۱۰ در جنگ هشت ساله عراق علیه ایران ، بارها ارتکاب جرائم جنگی و جرائم علیه صلح و بشریت را به عراق نسبت داده است ، جرائم فوق از نظر شما چه میباشند ؟

پاسخ: ۱- با رزترین مصدق جنایات جنگی یعنی نقض قوا عدا که جنگ عبارتست از : حمله به مناطق مسکونی ، استفاده از سلاح های شیمیائی ، تخریب میمرات فرهنگی ، تهدید خطوط هوائی و دریائی ، رفتار سوء با ساکنین مناطق اشغالی و اسراء .

۲ - بطور کلی طبق بندالف ماده ۶ اساسنامه نورنبرگ ، طرح ریزی ، تدارک آغاز و یا ادا مهیک جنگ تجا و زکارانه ، یا جنگی که خلاف عهدنامه ، پیمانها و قرارداد های بین المللی واقع شود ، بعنوان یک جنایت قابل مجازات و به خودی خود جنایت علیه صلح تلقی میشود .

۳ - با رزترین موارد جنایت علیه بشریت بر طبق بندج ماده ششم اساسنامه نورنبرگ عبارت است از :

کشتار جمعی ، قتل ، انجام اعمال غیر انسانی علیه سکنه غیر نظامی ، شکنجه ، و یا اعدامهای سیاسی ، نژادی ، مذهبی و امثالهم .
برای اسناد و شواهد ، در ارتکاب کلیه اعمال فوق توسط متجاوزین عراقی هیچگونه شک و تردیدی نیست .

1. The most obvious cases of war crimes, or violations of the law of armed conflicts are as follows:

Attacks to residential areas, deployment of chemical warfare, destruction of cultural heritage, threatening the air and sea lines, mistreatment with the inhabitants of occupied areas and prisoners of war.

2. According to para. "A" of article 6 of Nurenburg Charter. any act of planning, preparation, initiation or waging of a war of aggression, or a war in violation of international treaties, agreements, assurances, is considered as a punishable crime. Such crimes are against the peace and security of mankind.

3. The most obvious cases of crimes against humanity according to article 6 (d) of Nurenburg Charter are: "murder, extermination, enslavement, deportation and other inhuman acts committed against civilian population, before or during the war, or prosecution on political, racial or religious grounds".

Based on all available documents and evidences, there is no doubt in the commitment of the actions mentioned above by Iraqi aggressors.

سؤال: آیا تجاوز عراق در ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ بلحاظ حقوق جزای بین المللی نیز جرم و درخور مجازات است؟

پاسخ: مفهوم جنایت بین المللی عبارتست از مسئولیت بین المللی متجاوز یعنی مسئولیت در قبال جامعه جهانی. در این رابطه این مسئولیت میتوان به ماده ۲۷۷ معاهده ورسای، و نیز اصول دادگاه نورنبرگ که مجمع عمومی ملل متحد طی قطعنامه شماره ۹۵ در سال ۱۹۴۶ آنرا به اتفاق آراء تصویب نمود اشاره کرد. بعنوان مثال در اصل شماره یک آمده است که ارتکاب هر جنایت مانند جنگ تجاوزکارانه و نیز دستور حمله به نیروهای مسلح، موجب مسئولیت بین المللی شناخته شده است.

- The concept of international crime refers to the international responsibility for aggression before the world community. In this context we can refer to article 277 of Versailles Treaty and principles enshrined in Nuremberg Trials which have been endorsed by the United Nations resolution 95 dated 1946 unanimously. The first principle of the above said document is concerning crimes such as aggressive war and giving orders to armed forces which is basis of international responsibility.

attack

سؤال : بنظر شما ، آنچه تحت عنوان " مسئولیت خاصه " *responsibility for the conflict* در قطعنامه ۵۹۸ ذکر شده است چه معنای دارد؟

پاسخ : مسئولیت خاصه علی الاصول به معنی تعیین آغاز جنگ یا در واقع متجاوز است . البته تلاشهایی برای گسترش مفهوم مسئولیت خاصه به نکات دیگری انجام گرفته است ولی در حقوق بین الملل تنها آغازگری متجاوز جنگ مطرح میباشد .

- *The responsibility of conflict generally refers to the state which is responsible for the start of war or in fact for the aggression. Of course, there are certain endeavours to deviate this concept to other points. but according to the rules and principles of international law, only the initiator of war or aggressor is responsible.*

سؤال : آیا از نظر جناب عالی مفهوم منازعه *Conflict* که در قطعنامه ۵۹۸ آمده است بمعنای رسیدگی و پرداختن به ریشه های درگیری و اختلافات طرفین نمیشود ؟

پاسخ : ۱ - منازعه یک مفهوم کلی و عام است و تمام درگیریها و برخوردها را شامل میگردد. در حالیکه لفظ (مفهوم) منازعه *the conflict* که در بندش قطعنامه ۵۹۸ آمده است نمیتواند منازعه بمفهوم عام و کلی آن باشد بلکه بلحاظ نقض صلح در ارتباط با منازعه ایران و عراق ، بمعنای اخص کلمه یعنی *Armed conflict* است که علی الاصول بسیار گسترده بوده و در آن نیروهای مسلح در مقیاس وسیعی بکار گرفته شده و نقض صلح را بدنبال دارد .

۲ - عبارت *responsibility for the conflict* مندرج در بند شش قطعنامه به ریشه درگیری که از طرق مسالمت آمیز قابل حل و فصل بوده مربوط نمی گردد و بلحاظ ارتباط با نقض صلح ، همان منازعه مسلحانه است که در حال حاضر در اسناد سازمان ملل معادل و بجای اصطلاح جنگ *War* بکار برده میشود .

1. *Conflict is a general and common concept and it covers all types of clashes and encounters. but the meaning of "conflict" in para. 6. of Resolution 598 could not be considered as a general and common usage of it. Because of the breach of peace in Iran-Iraq war. the exact meaning of "armed conflict" was in the mind of those who have drafted it. In an armed conflict, the armed forces are deployed in a large scale which results in breach of peace.*

2. *"The responsibility for the conflict" mentioned in Para. 6 of Resolution 598, does not refer to the origins of conflict which could be resolved by peaceful means for settlement of disputes, but it refers to an armed conflict in Iran-Iraq war because of the breach of peace. This concept appears in the United Nations documents at present as a substitute for "war".*

سؤال : بنظر شما مسئولیت اصلی کمیته بیطرف کدامست و چه آثاری برگزارش این کمیته مترتب است ؟

پاسخ : وظیفه اصلی کمیته تعیین مسئول شروع جنگ و یا متجاوز است :

۱ - بر اساس بند ۲ ماده ۵ قطعنامه تعریف متجاوز مورخ ۱۹۷۴ مجمع عمومی ملل متحد جنگ تجاوزکارانه جنایتی است علیه صلح بین المللی.

۲ - بنا بر اصول و موازین حقوق بین الملل هر دولت مکلف است خساراتی را که در صورت نقض قوا عدیبین المللی به دولت دیگری وارد شده است جبران نماید . کمیسیون حقوق بین الملل نیز این نکته را در طرح مسئولیت دولتها مورخ ۱۹۷۶ مورد تأیید قرار داد و عمل تجاوز از جدی ترین موارد نقض تعهدات بین المللی دانست .

۳ - ما بر این عقیده هستیم که حمله سراسری عراق بتاريخ ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ که منجر به اشغال بیش از سی هزار کیلومتر مربع اراضی ایران شد اقدامی تجاوزکارانه بشمار میرود و دولت عراق موظف است خسارات جانی و مالی ناشی از آنرا جبران نماید .

- The main responsibility of the impartial body is to determine the aggressor or the one who started the war:

1. According to para. 2 of Article 5, the United Nations General Assembly has called the aggressive war as a crime against international peace.
2. According to international rules and principles every state is liable to compensate for the damages caused to other states by violation of international rules. The International Law Commission has noticed this point in the draft prepared for state responsibility dated 1976. The Islamic Law Commission has called the act of aggression the most severe case of violation of international commitments.
3. We believe that the all-out attack of Iraq on 22 September 1980 which resulted in occupation of 30,000 Kms of Iranian territory, is an aggressive act and Iraq is responsible to compensate all human and material losses.

International

سؤال : آیا تشکیل کمیته بیطرف بر طبق بندش قطعنامه ۵۹۸ کا فی برای
تأمین نظرو خواسته ج . ا . ه ایران در مورد مجازات متجاوز نیست ؟

پاسخ : بدون تردید پس از آنکه مسئولیت محاصره بر اساس بند ۵ قطعنامه ۵۹۸ تعیین
گردید ، اقداماتی جهت تنبیه متجاوزان و از جمله رسیدگی به جنایات جنگی ، علی الخصوص
استفاده از سلاح های شیمیائی ، حمله به مناطق مسکونی ، قطارها و هواپیما های
مسافربری و نظائر آن بایستی انجام شود که تشکیل دادگاه جنایات جنگی یکی از
راههای آن است .

- There is no doubt that following the determination of responsibility for the conflict according to para. 6 of the Resolution 598, certain arrangements should be made to punish the aggressor, including the responsibility for war crimes, especially deployment of chemical warfare, bombardment of residential areas, attacking civilian airlines and trains and so on. The establishment of war crimes tribunal is one of the ways to achieve the above said aims.

سؤال : بنظر شما دبیرکل ملل متحد در به‌ثمر رساندن مذاکرات کنونی چه نقشی دارد ؟

پاسخ : ۱ - بر اساس بند چهارم قطعنامه ۵۹۸ دبیرکل ملل متحد در این مذاکرات نقش میانجی را ایفا میکند .
 ۲ - بر اساس ماده ۹۹ منشور، دبیرکل ملل متحد میتواند توجه شورای امنیت را به هر موضوعی که بنظر او ممکن است فقط صلح و امنیت بین‌المللی را تهدید نماید، جلب نماید .
 بدیهی است که دبیرکل، شورای امنیت را در جریان کارشکنی‌های عراق در - مذاکرات کنونی تا "صلح را تهدید میکند" قرار دهد .

1. According to para. 4 of the Resolution 598, the Secretary-General of the United Nations is to act as a mediator in the negotiations.

2. According to Article 99 of the United Nations Charter, the Secretary-General may bring to the attention of the Security Council any matter which in his opinion may threaten the maintenance of international peace and security.

It is obvious that the Secretary-General may draw the attention of the Security Council to the stumbling blocks created by Iraq in the course of the negotiations which eventually endanger peace.

۱۱۲۷

سؤال : آیا برای خاتمه حالت جنگ بین دو کشور یا یستی لزوماً "معاهده صلح منعقد شود ؟

پاسخ : ۱ - خاتمه دادن به حالت جنگ *state of war* از طریق انعقاد پیمانهای صلح *Peace Treaties* از قدیمی ترین نهاد های حقوق بین الملل است . ولی پیمان صلح تنها راه خاتمه حالت جنگ نیست و راه های دیگری همواره برای این امر وجود داشته است . بعد از جنگ جهانی اول مفهوم ونحوه جنگ ها بطور فاحشی دستخوش تغییر شده و اکثر جنگ ها بدون اعلان جنگ شروع شده و بدون پیمان صلح پایان یافته است . تعلیق عملیات خصمانه ، همراه با اقداماتی که حاکی از وجود روابط صلح آمیز متقابل باشد ، میتواند جای نشین پیمان صلح گردد . برقراری روابط دیپلماتیک و یا انعقاد قراردادهای در زمینه های مختلف مثل امور اقتصادی یا فرهنگی میتواند از جمله اقدامات فوق الذکر محسوب شود .

۲ - با توجه به جامعیت معاهده مرز دولتی و حسن همجواری مورخ ۱۹۷۵ که خود تضمین کاملی برای صلح است نیازی به معاهده صلح نیست . قابل توجه است که با تصریح روابط حسن همجواری در رابطه با امنیت سرحدات مذکور در معاهده فوق عملاً نیازی به معاهده صلح جدیدی نخواهد بود .

1. *Termination of the State of war through the conclusion of peace treaties. is one of the oldest institutions of international law. But the conclusion of peace treaties is not the only method to terminate the state of war and there have been other ways to get to this point in the past. After the first world war. concept and ways of war have changed to a large extent and many wars started without a declaration of war and ended without conclusion of peace treaties. Suspension of hostile actions, along with arrangements which reflect the existence of mutual peaceful relations, may substitute the peace treaties. Resumption of diplomatic relations or conclusion of agreement concerning different fields, such as economic or cultural affairs, may be considered as part of the above said arrangements.*

2 *Taking into consideration the comprehensive nature of the 1975 Treaty concerning State Boundaries and Neighbourly Relations, this treaty may be a proper framework to and guarantee the peace and we feel there is no need to conclude a peace treaty. It is noteworthy that the 1975 Treaty has put emphasis on good-neighbourly relations in border areas, and therefore, conclusion of a peace treaty is not necessary.*

Frontier

سؤال : تکلیف کشتی‌های که قبلاً "توسط نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس به خاطر نقض مقررات بیطرفی توقیف شده است و یا اموال آنها ضبط شده است چه خواهد شد ؟

پاسخ : دول متخاصم می‌توانند در طول جنگ مبادرت به بازبینی و تفتیش کشتی‌های تجارتي دول بیطرف در دریای آزاد نمایند، و در صورتیکه این کشتیها حامل قاچاق جنگی باشند آنها را توقیف نمایند. چنانچه این عمل مورد اعتراض صاحب کالاهای مذکور قرار گیرد نا می‌توانند به دادگاه غناثم جنگی جهت تعیین تکلیف قطعی مراجعه کنند.

The belligerent states are entitled to search and visit commercial ships of neutral states in the high seas. If such ships carry contraband of war, they will be put under arrest. In case of protest to that measure, the owner of the cargo is entitled to refer to the Prize Court for final settlement of the case.

سؤال : با توجه به تفسیرهایی که در رابطه با معنای آتش‌بس وجود دارد، تعریف مورد نظر شما چیست ؟

پاسخ : بر مبنای حقوق بین الملل و رویه‌های موجود، تعریف آتش‌بس عبارت است از قطع کامل عملیات نظامی بطور موقت .

- *According to the rules and principles of customary international law, the definition of ceasefire is the complete cessation of active military operations for a temporary period leading to the peace.*

سؤال : از نظر شما تفاوت بین آتش بس (*ceasefire*) ، متارکه

(*Truce*) و ترک مخاصمه (*Armistice*) وجود دارد ؟

پاسخ : در گذشته ، آتش بس ، متارکه و ترک مخاصمه ، سه مرحله از جنگ تا صلح را تشکیل میدادند ولی در حال حاضر تعریف یا تفکیک کامل و دقیق حقوقی بین این سه مرحله امکان پذیر نیست و نمیتوان عواقب حقوقی معینی را که دارای اعتبار عمومی باشد در هر کدام از این سه مرحله انتظار داشت . بهر حال تعلیق مخاصمات حالتی نیست که بتوان به دلخواه آنرا برهم زد . اصل مربوط به قدوسیت معاهدات (*Pacta Sunt Servanda*) یا قاعده وفای به عهدنا ظریر این امر است و همان قوا عدم مربوط به عدم توسل به زور و دفاع مشروع در اینجا نیز حاکم میباید . طرفین متعهد هستند که در مدت تعلیق مخاصمات از تقویت بنیه نظامی در مناطق خاصی اجترار نمایند .

In the past, "ceasefire", "truce" and "armistice" were three stages from war to peace but at present it is very difficult to recognize them separately and define the exact legal framework of each stage, in a generally acceptable manner. However, the suspension of hostilities can not be breached at will, this situation is subject to the principle of Pacta Sunt Servanda and the rules and regulation governing use of force and self-defence should be observed by all sides. In addition the parties are under obligation not to enhance their military potential in certain areas.

سؤال : در رابطه با مبادله اسراء نظرات و پیشنهادات شما چیست ؟

پاسخ : ۱ - مبادله اسراء برطبق کنوانسیونهای ژنومیباید بطور کامل پس از اجرای آتش بس و توافق طرفین در خصوص طرح زمان بندی صورت گیرد . البته توجه به وضع اسرای غیرنظامی و کسانیکه در ابتدای جنگ توسط عراق برخلاف مقررات کنوانسیون چهارم ژنور بوده شده اند از اولویت و اهمیت زیادی برخوردار است و این افرادی باید سریعاً " وبدون توجه به مسائل مطروحه در مذاکرات طرفین آزاد گردند .

۲ - در رابطه با مسأله مبادله اسراء باید به نظرات و خواسته های اسرائیلی که بدلیلی خواهان بازگشت به کشورشان نیستند توجه شود و از اجبار آنان به بازگشت به کشورشان خودداری بعمل آید .

1. The release and repatriation of prisoners of war will be done completely according to Four Geneva Conventions, after the enactment of ceasefire and agreement of both parties on the time table of implementation plan. Of-course, the priority should be given to the situation of civilian prisoners and the people who have been kidnapped by Iraq during the early stages of war by Iraq and contrary to the provisions of the 4th Geneva Convention. These people should be released immediately and not withstanding whatever is discussed in the negotiations.

2. In this context, the views and wishes of those prisoners of war who are not interested in returning back to their country, should be taken into consideration and no one should be compelled to return.

سؤال : دولت ایران چه اقداماتی جهت بازگرداندن افراد رانده شده از عراق به کشورشان انجام خواهد داد ؟

پاسخ : افرادی که بطور دسته جمعی و برخلاف میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی مورخ ۱۹۶۷ و اعلامیه جهانی حقوق بشر و اعلامیه سازمان ملل متحد درباره رفع تبعیض نژادی ، صرفاً "بخاطر ایرانی الاصل بودن اخراج شده اند بایستی اجازه پیدا کنند که به خانه و زندگی خودشان بازگردند و یا در صورت تمایل خسارات وارده به آنها و پناهندگان عراقی و کرد مورد محاسبه قرار گیرد و به آنها پرداخت شود . بدیهی است پیش بینی ترتیباتی جهت عدم وقوع چنین اقداماتی توسط عراق در آینده ضرورت دارد و آن دولت بایستی تضمین هایی در مورد تامین حقوق رانده شدگان و جلوگیری از تبعیض نسبت به آنها در صورت بازگشت به موطن آنها ، بدهد .

- People who have been mass-expelled contrary to the 1966 ~~Convention~~ on Civil and Political Rights, Declaration of Human Rights and the United Nation Declaration on the Elimination of all kinds of Racial Discrimination, solely for the sake of being Iranian origin, should be permitted to return to their normal living conditions in Iraq or if they so request, compensated for the damages incurred to them and also to all Iraqi and Kurdish refugees. Taking proper measures to prevent the recurrence of such actions by Iraq in future is quite necessary. The Iraqi government should undertake certain commitments to respect the rights of refugees and refrain from taking any discriminatory action against them following their return.

Convention

being from

سؤال : اطلاع دارید که یکی از ادعاهای عراق تردید کردن نسبت به حاکمیت ایران بر جزایر سه گانه ابوموسی ، تنب بزرگ و کوچک بوده است . بنظر شما علت سکوت فعلی عراق در رابطه با جزایر سه گانه مزبور چیست ؟

پاسخ : این ادعا آنقدر واهی بوده که عراق برای حفظ آبروی خود مجبور به خودداری از تکرار آن گردیده است . «تعلق این جزایر به ایران بر مبنای سوابق حقوقی و اسناد و مدارک موجود ، جای هیچگونه شک و شبهه ای وجود ندارد و باید توجه داشت که به لحاظ وجود استعمار در منطقه در گذشته ، اعمال حاکمیت ایران برای این جزایر مدتی بحالت تعلیق در آمده بود که پس از خروج استعمار از منطقه حاکمیت ایران بر جزایر مزبور مجدداً «عاده گردید .

- This claim is so out of question that Iraq has already stopped repeating it to save its face. There is not slightest doubt in the sovereignty of Iran over these islands, based on historical and legal rights and documents. It is noteworthy that only because of the presence of colonial powers in the region, the enactment of our rights over these islands was temporarily suspended and as soon as the colonial powers left the region, our sovereignty was restored.

precedents

enforcement

سؤال : نظرایران درخصوص انعقادقراردادیا ترتیبات دیگری برای تامین امنیت منطقه خلیج فارس چیست ؟

پاسخ : از نظر دولت جمهوری ایران حفظ امنیت منطقه خلیج فارس امری است که صرفاً "مربوط به دول منطقه است و دول این منطقه حساس نمیتوانند بدنبال کاهش تشنج و خروج بدون قید و شرط تمامی نیروهای خارجی ، در چهارچوب محترم شمردن مرزهای بین المللی و عدم تجاوز و احترام به تمامیت ارضی به گسترش همکاریهای اقتصادی ، فرهنگی و علمی بپردازند . اینگونه همکاریهای دوجانبه یا چندجانبه میتواند اساسی برای فراهم آوردن امکان ایجاد ترتیباتی جهت تامین امنیت منطقه درآینده فراهم نماید .

The Islamic Republic of Iran believes that the preservation of security in the Persian Gulf is solely the task of the states of the region. The states of this sensitive region may enter into co-operations in the field of economic, cultural and scientific considerations, following the unconditional departure of all alien forces and in the framework of respect for internationally recognised boundaries, non-aggression and respect for the territorial integrity. Bilateral or multi-lateral co-operations may constitute a basis for preparation of proper grounds required for the arrangements of regional security in future.

سؤال : از نظر کشتیرانی در شط العرب چه تحولاتی در معاهدات ۱۹۱۳ - ۱۹۱۴ و ۱۹۳۷ و
بالاخره در عهدنامه ۱۹۷۵ به وقوع پیوسته است ؟

پاسخ: پروتکل ۱۹۱۳ و صورتجلسات ۱۹۱۴ اصولاً "هیچگاه به تصویب قوه مقننه دودولت
ایران و عثمانی نرسید و در نتیجه لازم الاجرا نگردید .
لیکن عهدنامه ۱۹۳۷ که کشتیرانی در شط العرب تحت نظر دو کشور در آن پیش، بینی
شده بود بعلت عدم اجرای مفاد آن توسط عراق عملاً "بلا استفاده مانده بود و علی الاصول
موضوع کشتیرانی در شط العرب در معاهدات ۱۹۳۷ و ۱۹۷۵ تقریباً "مشابه است و تفاوت
اصلی آن در تشکیل دفتر مشترک هماهنگی امور مربوط به شط العرب C.B.C و همچنین
تعیین خط تالوگ در بقیه قسمتهای آن است .

- The protocol of 1913 and Proces Verbal of 1914 were not at all ratified by the Parliaments of Iran and Ottoman Empire, and thus they never came into force. The 1937 Treaty which had certain provisions concerning the navigation in Shatt-al-Arab under the control of both sides, had become actually useless because of its violation by Iraq. Generally the rules governing navigation in Shatt-al-Arab in 1937 and 1979 Treaties remained almost unaltered. The only basic difference was the establishment of a common Barrier of co-ordination and application of Thalweg line to all parts of the river boundary.

سؤال: آیا با انعقاد عهدنامه سال ۱۹۷۵ حقوق جدیدی برای ایران در شرط العرب بدست آمد؟

پاسخ: در معااهده رضوم ۱۸۴۷ که پس از چهار سال مذاکره به امضاء رسید در کلیه مسائل از جمله شرط العرب تساوی حقوق طرفین مورد نظر بود لیکن با اعمال نفوذ دولت انگلیس در هنگام مبادله اسناد تصویب یا دداشتهائی به نمایندگی ایران دیکته گردید که حقوق ایران بر اساس آن در شرط العرب پایمال گردد ولی هیچوقت اینها دداشتها و همچنین پروتکل ۱۹۱۳ و صورتجلسات ۱۹۱۴ مورد قبول قرار نگرفت. عهدنامه ۱۹۳۷ نیز که علیرغم فشار و نفوذ دولت انگلیس منعقد گردید در قسمتهای مهم رودخانه خط تالوگ در نظر گرفته شده بود سرانجام در عهدنامه ۱۹۷۵ منحصراً "اصل مقبول در حقوق بین الملل در رودخانه های مرزی بین المللی یعنی خط تالوگ درستاً شرط العرب تسری یافت."

In the Rez-oom Treatu of 1847 which was concluded after 4 uears of neaotiations, all bilateral issues, including Shatt-al-Arab problems were solved on the basis of equality in rights of both partie but under the pressure of English authorities, at time of exchange of documents of ratific tion, certain memorandums were taken from the representative of Iran. bu mischievous acts (or unlawful behaviour) As a result the protocol of 1913 and Procos Verbal of 1914 were not accepted. In the 1937 Treaty which was also concluded under the influence and pressure of English government, important sections of river boundary was delimited on the basis of Thalweg line and and finally in 1975 Treaty the internationally recoanized principle of Thalweg for demarcation of international rivers was applied all over Shatt-al-Arab.

سؤال : آیا تالوگ شط العرب بعنوان خط مرز طرفین صرفاً "در پروتکل مربوطه
تعریف شده یا اینکه روی نقشه مشترک مرزی نیز ترسیم شده است ؟

پاسخ : علاوه بر تالیف و ادعای طرفین در معاهده ۱۳ ژوئن ۱۹۷۵ و پروتکل مرز رودخانه‌ای منضم به آن مبنی بر اینکه مرز در شط العرب مسیر تالوگ آن میباشد ، کارشناسان فنی ایران و عراق و الجزایر مسیر شط العرب را دقیقاً " عمق یابی نموده و مسیر خط تالوگ را بر روی چهار برگ نقشه بشماره های ۳۸۴۲ و ۳۸۴۳ و ۳۸۴۴ و ۳۸۴۵ چاپ وزارت دریا در ایران ترسیم و سپس به امضای نمایندگان مختار طرفین رسیده است .

In addition to 13 June 1975 Treaty which has clear provisions regarding Thalweg line and Protocol of River Boundaries annexed to it which defines the Thalweg line as the limits for the river boundaries the experts groups consisting of the representatives of Iran, Iraq and Algeria have actually demarcated Shatt-al-Arab according to Thalweg and marked the route of Thalweg in four maps registered under numbers 3842, 3843, 3844 and 3845 and printed in the Admiralty of England. These maps are all signed by the plenipotentiary representatives of both parties.

جمهوری اسلامی ایران

نماینده دائمی نزد قمرالملک متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پریت .....

سؤال : در بیانیه خیرسعدون حامی آمده است که شط العرب یک آب-راه

عراقی است و تنها راه آبی عراق بخارج است ، نظر شما چیست ؟

پاسخ : اولاً " این رودخانه یک رودخانه مرزی مشترک است ثانياً " عمده ترین صادرات عراق یعنی نفت از طریق اسکله های عراقی در خلیج فارس انجام میشود ثالثاً " بفرض اینکه این آبراه تنها معبر هم باشد این مساله ایجا حقوق خاصی برای عراق نمیکند و موقعیت جغرافیایی یک کشور نمیتواند عاملی برای دست اندازی و تجاوز به حقوق دیگران باشد رابعاً " عراق میتواند طبق مفاد عهدنامه ۱۹۷۵ حقوق خود را استیفا نماید .

1. First of all, Shattal-Arab is an international river bordering Iran and Iraq. Secondly, a major part of Iraqi oil is exported through the platforms situated in the Persian Gulf. Thirdly, even if the Shattal Arab were the only waterway for Iraq, this issue would not create any particular rights for Iraq and the geographical situation of a state cannot be used as a pretext for violating and disregarding the rights of others. Fourthly, Iraq can enjoy its rights according to the 1975 Treaty.

۲۴۹

جمهوری اسلامی ایران
نماینده دائمی نزد قمر المل متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پرست .....

سؤال : با توجه به اینکه تنها راه آبی عراق شط العرب است و اینکه ایران بنا در متعددی دارد آیا حقوقی از این بابت برای عراق ممتور است ؟

پاسخ : این وضعیت جغرافیائی خاص حقی برای عراق ایجاد نمی نماید مثل اینکه یک کشور فاقد ساحل یک جا ده ترانزیتی اختصاصی تا دریای آزاد بخواهد و همین طور یک کشور فاقد منابع نفتی نمیتواند از چاههای نفت کشور دیگری مطالبه حقی نماید .

- The geographical situation does not create any particular right for Iraq. This is similar to a supposed claim of a land-locked state for an exclusive transit road to the high seas or a state which lacks oil resources claims any rights regarding the resources of another state.

۵۰

جمهوری اسلامی ایران
نماینده دائم نزد قمر الملل متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پرست .....

سؤال : آیا اصل انصاف در حقوق بین الملل اقتضای کمی کند که حاکمیت
برای رودخانه به عراق واگذار شود (با توجه به وضعیت نامسا عد عراق) .

پاسخ : اصل حقوقی قابل قبول در این مورد از نظر حقوق بین الملل برابری
و آزادی است همانگونه که در کنوانسیون بارسلون ۱۹۲۱ در خصوص رودخانه های مرزی
نیز پیش بینی شده است .

- The acceptable legal principle in this regard is the
equality and freedom of usage, as it is conceived in
Barcelona Convention of 1921 regarding international rivers.

۵۱

جمهوری اسلامی ایران
نمایندگی دائم نزد قمرللمتحد - رثنو

تاریخ .....
شماره .....
پیوست .....

سؤال : نظر شما در خصوص آغاز لایروبی که از طرف عراق مطرح شده است ،
چيست ؟

- پاسخ : ۱ - این موضوع در بند اول قطعنامه ۵۹۸ مطرح نمیباشد .
۲ - ترتیبات این امر در مواد ۶ و ۸ موافقت نامه مورخ ۲۶ دسامبر
۱۹۷۵ در مورد کشتیرانی در شط العرب پیش بینی شده است .

1. This issue has nothing to do with the first paragraph of the 598 United Nations Resolution.
2. This issue has been completely taken care of in Articles 6 and 8 of rules governing navigation on the Shattal Arab signed on 26 December 1975.

سؤال : منظور هاه ایران از تفتیش و بازرسی کشتی‌ها در خلیج فارس چه می‌باشد؟

پاسخ : تا برقراری صلح ، این حق مسلم هر دولتی است که از طریق تفتیش و بازرسی کشتی‌ها از تقویت بنیه نظامی طرف دیگر جلوگیری نماید .

- Pending restoration of the state of peace, it is the legitimate right of every state to prohibit the strengthening of its enemy's military capacity through the search and visit of all commercial ships as well as other means.

سؤال : با توجه به ادامه بازرسی و تفتیش کشتیها در دریا توسط ج. ا. ه. ایران عراق مدعی است آتش بس در دریا هنوز برقرار نگردیده است . نظر جناب عالی چیست ؟

پاسخ : لازم به یادآوری است که بازرسی و تفتیش حقی است که در قبال دول غیر متخاصم اعمال میگردد و در واقع این امتیازی است که دولت ایران برای عراق از روزا اجرای آتش بس قائل شده است بعبارت دیگر رفتار ما با عراق همانند رفتار با دول غیر متخاصم بوده است .

بدیهی است در صورتیکه عراق در صدمه مقابله برای جلوگیری از اعمال حق مزبور برآید ، در آن صورت آتش بس بعلت عمل عراق نقض خواهد شد .

- It should be noted that search and visit of ships is aimed at the commercial ships of neutral and non-belligerent states. In fact, we have given Iraq some kind of advantage that we extended the above said position towards her from the beginning of the D. Day for ceasefire.

It is obvious, the ceasefire would be violated if Iraqis try to creat an impedement in the path of implementation of such right. In that case, they should bear in mind the consequences and all responsibilities of their illegal actions.

سؤال : آیا تفتیش و بازرسی کشتی ها منافی با آتش بس نمیباشد ؟

پاسخ : ۱ - علی الاصول بازرسی و تفتیش یک اقدام خصمانه تلقی نمی گردد . گذشته از این ، اقدام مزبور تنها به کشتیهای عراقی منحصر نمی گردد بلکه کشتیهای سایر کشورها هم مشمول این امر میگردند .

۲ - بازرسی حقوق مسلم هر دولتی برای جلوگیری از تضییع حق آن کشور است و این امر صراحتاً " در اعلامیه لندن ۱۹۰۹ تصریح گردیده است .

۳ - بدیهی است که اگر صلح واقعی حاصل گردد ، علی الاصول نیازی به اعمال این حق وجود نخواهد داشت .

۴ - قابل ذکر است که در بازرسی ، کشتی مورد نظر است نه دولت صاحب پرچم ، چه بسا دولتی از ما موریت ، محموله و مقصد آن بی اطلاع باشد .

1. Normally, search and visit of all commercial ships during the wartime is not considered a hostile action and this measure is not confined to Iraqi ships, and it covers all ships.

2. It is the legitimate right of every state in war to prohibit others from violation of its rights and this point is clearly expressed in the 1909 London Declaration.

3. It is obvious that after the restoration of the state of peace, there will not be any reason to continue enactment of this right.

4. It is noteworthy that the search and visit of ships is aimed at the ships not the flag states of them. There may be many instances that the flag state is not at all aware of the operations and cargo or destination of the ships flying their flags.

۶۵۴

جمهوری اسلامی ایران
نمایندگی دائم نزد قمرالملل متحد - رشتنو

تاریخ .....
شماره .....
پوسته .....

سؤال : چنانچه بهنگام تفتیش و بازربینی ، کشتی های عراقی درخلیج فارس
مقاومتی ابرازنما بند آ یا بقوه قهریه متوسل خواهید شد ؟

پاسخ : امیدواریم که چنین مقاومتی بروز ننماید ولی ما یلم هرگونه شبهه های
را از اذهان بزدا یم که دولت ج . ا . ا در اعمال حقوق حقه خود بر اساس موازین
بین المللی کوچکترین تردیدی بخود راه نخواهد داد .

- We hope that there will be no such resistance but I would like to put an end to any doubt regarding the determination of the Islamic Republic of Iran for realization of her legitimate rights according to the international norms and standards without any hesitation.

جمهوری اسلامی ایران
نماینده دائمی نزد دفتر ملل متحد - ژنو

تاریخ .....
شماره .....
پریمت .....

سؤال : حقوق مورد قبول دولت ایران در تنگه هرمز برای عراق چیست ؟
پاسخ : برابر اصول حقوق بین الملل، عراق در زمان صلح مانند هر کشور
دیگری حق عبوری ضرر ندارد .

*According to the principles of international law, Iraq may
enjoy the right of innocent passage in peace time, like any
other state.*

سؤال : آیا ایران حق عبور ترانزیت از تنگه هرمز برای عراق را برسمیت می‌شناسد؟

پاسخ : عبور ترانزیت مفهومی حقوق جدیدی است که برای اولین بار در کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها آمده و صرفاً مبنای قراردادی دارد، لذا تا زمانیکه دولت جمهوری اسلامی ایران به این کنوانسیون ملحق نگردیده، عبور از تنگه هرمز بر مبنای اصل عبوری ضرر که قاعده عرفی است صورت خواهد پذیرفت.

- *Transit passage is a new concept in international law which has appeared for the first time in 1982 United Nations Convention on the law of the Sea and has contractual basis. For the same reason, the government of the Islamic Republic of Iran has not yet ratified this convention. Navigation of all ships through the Strait of Hormoz is subject to innocent passage which is a customary rule of international law.*

سؤال : از نظر شما مبنای حقوق قابل قبول برای تحدید حدود دریای سرزمینی و فلات قاره ایران و عراق چیست ؟

پاسخ : حدجانبی بین دریای سرزمین ایران و عراق و فلات قاره دو کشور خط منصف است که تقریباً " برادامه خط تالوگ در شرط العرب منطبق است .

- Demarcation of lateral territorial sea and continental shelf of Iran and Iraq will be done according to the equidistance line which nearly compatible with the continuation of Thalweg line at the Shall-al-Arab River.

۱۶

" جنگ جنگ است و عزت و شرف و استقلال مادرگروه‌مین مبارزات است . "

امام خمینی

جزوه حاضر در واقع ثبت شبکه‌ای از روند عملیات ایران علیه تجاوز رژیم بعثی صهیونیستی عراق از مهرماه ۱۳۵۹ تاکنون میباشد . که حاوی اطلاعات زمانی ، مکانی ، بگونه‌ای تصویری و نگارشی از مراحل گوناگون هر حمله است .

اصولا " حوادث در زمره اطلاعات خاص میباشد که در چهار رکن زمان ، مکان ، موضوع و عامل حادثه بیان میشوند . در جدول ارائه شده ، تاریخ و نوع حملات در قالب زمان ، نقشه‌های نوآرمرزی ، در فرم مکان ، مقادیر خسارات وارده بردشمن از نظر انسانی و نظامی و غنائم حاصله بعنوان موضوع و نهایتا " عامل حادثه شامل نوع حمله هوایی ، موشکی ، ... میباشد .

بنابراین نتایج و محل هر حمله بطریقی بیان میشود که خواننده می تواند ، علاوه بر درک کلیه مشخصات زمانی و تاریخی ، در عین حال مشخصات تصویری محل و نوع حمله را در نوآرمرزی مشاهده نماید .

ضمنا " در انتهای جزوه پیش طرحهایی با الهام از حماسه آفرینی‌های رزمندگان در طول جنگ تحمیلی ارائه گردیده است که بعنوان تجلیل از شهدایه زبان معماری بصورت بناهای یادمان ارائه می شوند .

دفتر حفظ آثار و ارزشهای جنگ تحمیلی

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۵۹

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	عناوین	خازات دشمن	تلفات دشمن	ساحت آزاد شده	نتیجه عملیات
۱	افتتاح راه	۵۹/۷/۲۱	منطقه افتار آباد - کمربندی و زهاب		انهدام پستگاه دنا تک انهدام پمپ بن عمود	۴۵۰ کشته		عبور بدون ۲ کیلومتر دشمن در منطقه زهاب - کمربندی
۲	-	۵۹/۷/۲۲	مورد زبول (جرم نبادری)					عدم موفقیت
۳	کوهها و کج	۵۹/۹/۲۸	کوههای کچر منطقه کمربندی		انهدام پستگاه دنا تک	۱۵۰ کشته ۱۱ نفر اسیر		
۴	خوبه	۵۹/۱۰/۱۵	آزادی خوبه		پستگاه تا ننگه - ننگه خوب بندهم - ننگه	۲۰۰ کشته ۱۰۰۰ اسیر		عدم موفقیت
۵	تسیر	۵۹/۱۰/۲۰	مورد چاده ما شهر - آبادان					عدم موفقیت
۶	ارتقاغات ۵۷۷	۵۹/۱۲/۱۵	ارتقاغات ۵۷۷ منطقه رفساب		انهدام پستگاه دنا تک	۲ کشته ۱۶۰ اسیر		نسیبنا - موفق
۷	جما لوند	۵۹/۱۱/۱۵	هدف دست با بیره ارتقاغات نورا لندی - جما لوند	دنا تک و سفیر	انهدام پستگاه دنا تک انهدام پمپ آب و تویخانه انهدام پمپ آب و تویخانه انهدام پمپ آب و تویخانه انهدام پمپ آب و تویخانه مهمات و دستگا همای مقا برانسی	۳۳۳ کشته ۸۰۰ اسیر		تصرف ارتقاغات مهم جما لوند
۸	انام مهدی زنج	۵۹/۱۲/۲۶	حمله از محور غرب سوئنگره انجام شد توسط گانگنا لندی از سوئنگره زل به اردوگاه دشمن رسید.		انهدام پمپ آب و تویخانه	۱۰۰ کشته ۱۶۰ اسیر		نسیبنا - موفق

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۰

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	عناوین	خسارات دشمن	تلفات دشمن	مساحت آزاد شده	نتیجه عملیات
۹	—	۶۰/۱/۱۵	محرور گرده در قبول محورت بغداد	انهدام ۵۰ دستگاه تانک و نفربر	۵۰ کشته ۱۵۱ سیر	۳ کیلومتر پیشروی در مواضع تصرف نیروهای اسلام در آندک بیدیه در شریک اردک داده شد.		
۱۰	—	۶۰/۱/۲۵	محرور توش محورت بغداد	انهدام ۵۰ دستگاه تانک و نفربر و انهدام ۱۰۰ دستگاه تانک				
۱۱	ماری دراز	۶۰/۲/۲	چند محورا ارتفاعات مازندران	دستگاه تانک و نفربر ۱۰۰ سوزو	انهدام ۵۰ دستگاه تانک و نفربر انهدام ۳۷ دستگاه تانک و نفربر انهدام ۱۰۰ دستگاه تانک و نفربر	۵۰ کشته ۳۷ سیر	آزادی ارتفاعات مازندران	
۱۲	اسامه امدی (ع) اسامه علی (ع)	۶۰/۲/۲۱	محرور تپه ها یا لاله اکبر شوش غرب سوگسود	دستگاه تانک و نفربر	انهدام ۵۰ دستگاه تانک و نفربر	۵۰ کشته ۱۴۴ سیر	۵/۵ کیلومتر ارتش ۱۲ کیلومتر ارتش سوگسود	تصرف ارتفاعات لاله اکبر
۱۳	کاسپان	۶۰/۲/۱	ارتفاعات کاسپان در مازندران	انهدام ۳۳ دستگاه تانک و نفربر	انهدام ۱۶ دستگاه تانک و نفربر			تصرف ارتفاعات کاسپان
۱۴	فرمانده کل قوا خمینی روح خدا	۶۰/۲/۱۱	صید هاروسین	انهدام ۳۳ دستگاه تانک و نفربر	۳۳ کشته ۱۲۴ سیر	۳ کیلومتر پیشروی پیشروی		پیشروی از صید هاروسین تلفات دشمن از طرف دیگر پل خرشهر
۱۵	شهید چمران	۶۰/۳/۲	محرور هاروسین	انهدام ۳۳ دستگاه تانک و نفربر	۳۳ کشته ۱۲۴ سیر			بوفسیت آمیز نمود
۱۶	رمضان	۶۰/۵/۵	محرور صیدیه - کره سور	انهدام ۵۰ دستگاه تانک و نفربر	۵۰ کشته ۱۹۲ سیر			
۱۶	—	۶۰/۶/۱۰	محرور صیدیه - کره سور					
۱۷	—	۶۰/۶/۱۱	محرور تپه ها در غرب لاله اکبر محورت همدان					
۱۸	شهید مدنی	۶۰/۶/۲۲	محرور سوگسود	انهدام ۵۰ دستگاه تانک و نفربر	۵۰ کشته ۱۹۰ سیر			انهدام ۵ کیلومتر پیشروی
۱۹	تاسر لاله باقر نصر الله وضع قرب	۶۰/۷/۵	تکسیر حرآبادان در منطقه آسبادان	انهدام ۱۶۰ دستگاه تانک و نفربر و ۵ سوزو انهدام ۱۵۵ دستگاه تانک و نفربر انهدام ۱۰۰ دستگاه تانک و نفربر انهدام ۱۰۰ سوزو انهدام ۱۰۰ سوزو انهدام ۱۰۰ سوزو	۲۰۰۰ کشته ۱۸۰۰ سیر	۵۰ کیلومتر پیشروی تکسیر حرآبادان با ۱۰۰ سوزو تکسیر حرآبادان با ۱۰۰ سوزو		

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۰

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	غنائم	خسارات دشمن	تلفات دشمن	ساحت آزاد شده	نتیجه عملیات
۲۰	طریق القدس تارمسیر پانصد تن (۲)	۶۰/۹/۸	دو محور شمال و جنوب کرمانه منطقه پیشان - [منطقه ارتشال سه شبه های رطوبت و ارتش] بدنای تلافی و آب محدود بود	۱۵۰ دستگاه تانک و نفربر ۲۵۰ دستگاه خودرو ۳۰ قبضه مدهوش ۱۲۰ دستگاه لودر - بلدور ۱۶۰ قبضه - توب ۵۲ و ۱۳۰ ۱۵۲ سیلیندری پسگوی پروتاپ موتک	انهدام ۱۵۰ تانک و نفربر انهدام ۲۰۰ نفر و کویپر انهدام ۱۳ فروند هواپیما انهدام ۲۰۰ خودرو انهدام حدود پنجاه اردشمن	۳۵۰۰ کشته ۵۴۶ اسیر	۶۵۰ کیلومتر مربع	آزادسازی شهرستان و غرب سوسنگرد و قطع ارتباط شمال و جنوب دشمن رسیدن به جرز آزادسازی تعداد رستخا و روستا
۲۱	منطقه الفجر تارمسیر پانصد تن ادیرگسی	۶۰/۹/۱۹	غرب کبلا سرب و رها -	خودروهای گوناگون تعدادی - تانک و نفربر و تعدادی جنگ انفساز	انهدام دهها تانک و نفربر انهدام یک قطعه کویپر انهدام و گردان نظامی	۱۲۰۰ اسیر ۱۰۰۰ کشته	۶۰ کیلومتر مربع	آزادسازی منطقه ای بطول ۱۰۰ کیلومتر تعلق ۱۰ کیلومتر و ارتفاعات خاص
۲۲	حضور سوزان لاله	۶۰/۱۰/۱۲	ورود به خاک عراق و نماندن توان رزمی	مقاومین مناسبت مهم است	انهدام گروهان او ۳۰۰ ۱۲ گردان یکم تیپ ۱۱۲	۱۹۱ اسیر ۱۵۰۰ اسیر سنا طق	۱۰۰ کیلومتر مربع	آزادسازی با سنگاه طریقه و روزه شهر عراقی ارتفاعات ملکا و پشته
۲۳	موزی عشقان تارمسیر رابطت محض و یک است	۶۰/۱۲/۱	محور غرب صبه -		انهدام ابرو حد نشا رو تعداد زیادی تانک	۱۰۰۰ کشته	۱۰۰ کیلومتر مربع	آزادسازی ارتفاعات گل سفید - پاکسازی رعد روستا
۲۴	ام الخسیر تارمسیر پانصد تن و سوزان ۱۰۰۰	۶۰/۱۲/۲۲	محور صبه به - کرمانه نور			۱۵۰ اسیر	۱۰۰ کیلومتر مربع	

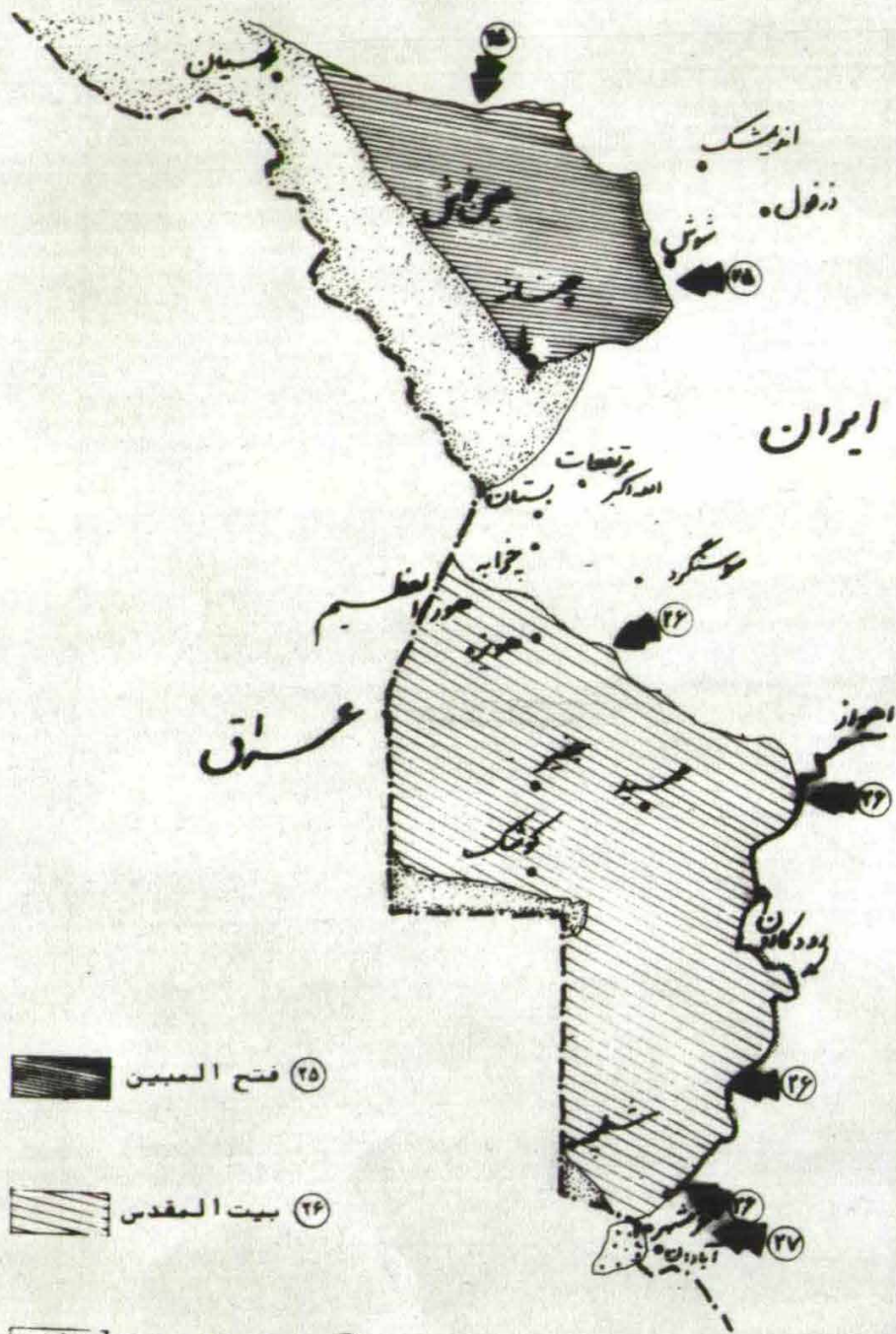

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۱

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	غنائم	خاوات دشمن	کشتار دشمن	ساخت آزاد شده	نتیجه عملیات
۲۵	منطقه لسمین طره کربلا (۲) بارمنز پارسی	۶۱/۱/۲	جبهه نئون - درهول	۱۵۰ دستگاه تانک و نفربر ۱۷۰ خودروی زرهی ۵۰۰ خودرو ۱۶۵ تانک ۱۸۲ میلیمتر ۱۳۰ تانک ۱۵۲ میلیمتر شماره‌های گوی پرتاب موشک	۱- ۲۶۰ دستگاه تانک ۱۵۰ دستگاه نفربر ۳ فروند هواپیما ۳ فروند هلیکوپتر	۲۵۰۰۰ کشته ۱۵۲۵۰ اسیر	۲۰۰ کیلومتر مربع	آرامش کامل در منطقه شهرهای نئون و درهول سلسله میادین پاسگاه هوایی درهول
۲۶	سنت المهدی بارمنز پامی این ای قلعه	۶۱/۲/۱۰	محدوده بندر خرمشهر - جنوب خرمشهر - کرخ نور جاوه - هواز - خرمشهر	۱۰۵ تانک ۱ هلیکوپتر ۵۶ خودروی زرهی ۲۰۰ نفر ۲۰۰ اسیر پارسیان	۱- ۲۶۰ فروند هواپیما ۳ فروند هلیکوپتر ۴۱۵ دستگاه تانک ۷ لشکر سواره ۱۵۲ تا ۱۵۰	۱۶۰۰۰ کشته ۱۹۰۰۰ اسیر	۲۵۰ کیلومتر مربع	آرامش کامل در شهر جاده اهورا و خرمشهر کرخه - نور - بلخ پاسگاه هوایی استرازیبک حصه و شهر
۲۷	سنت المصباح بارمنز ساخت ایران امرکی	۶۱/۲/۲۲	منطقه غرب جاده خرمشهر طول ۵۰ کیلومتر	۹۶ دستگاه تانک و نفربر ۱۲ تانک T۷۲ شماره‌های گوی سلاح	۵۰۰ دستگاه تانک نفربر ۱۵۰ دستگاه خودرو	۵۵۰۰ کشته ۱۹۰۰۰ اسیر	۱۰۰ کیلومتر مربع در خاک مسواک	رسیدن به میانه راه سازمان شاه شایگان
۲۸	سنت سن عقیل بارمنز با اولیاء	۶۱/۲/۶	قلعه حونه - رینگ در غرب شهر اسلام	۵ دستگاه تانک یک تانک T۷۲ خودروی حمل و نقل یک واحد ۳۰۰ تانک بمباران یک تانک ۱۲۲ سینه بولدور	۵ دستگاه تانک یک تانک T۷۲ خودروی حمل و نقل یک واحد ۳۰۰ تانک بمباران یک تانک ۱۲۲ سینه بولدور	۱۷۰ اسیر	۵۰ کیلومتر مربع ۱۰۰ کیلومتر مربع آن در خاک عراق است	آرامش کامل در منطقه استقرار در منطقه‌های شرق به غرب سندلی در مسند کیلومتری بمسند
۲۹	سنت المصباح بارمنز بارمنز امرکی	۶۱/۲/۱۰	شمال خرمشهر	۱۹۰ دستگاه تانک و خودرو نفربر ۲۰۰ فروند هواپیما ۱۰۶ هلیکوپتر	۱۹۰ دستگاه تانک و خودرو نفربر ۲۰۰ فروند هواپیما ۱۰۶ هلیکوپتر	۲۵۰۰ اسیر	۱۰۰ کیلومتر مربع ۱۰۰ کیلومتر مربع آن در خاک عراق است	آرامش کامل در منطقه استقرار در منطقه‌های شرق جاده نصره - بمسند
۳۰	والفروغند مانی پامی با اولیاء	۶۱/۱۱/۱۸	جبهه مرکزی فکده آرامش از منطقه‌های زمین اسلامی خارج کردن مناطق سرری کشور از زیر آتش توپخانه دشمن			۲۵۰۰ کشته نفربر		آرامش کامل در منطقه سویله نظریه برشده و پاسگاه‌های و عبور گواستد و مغربه عراق

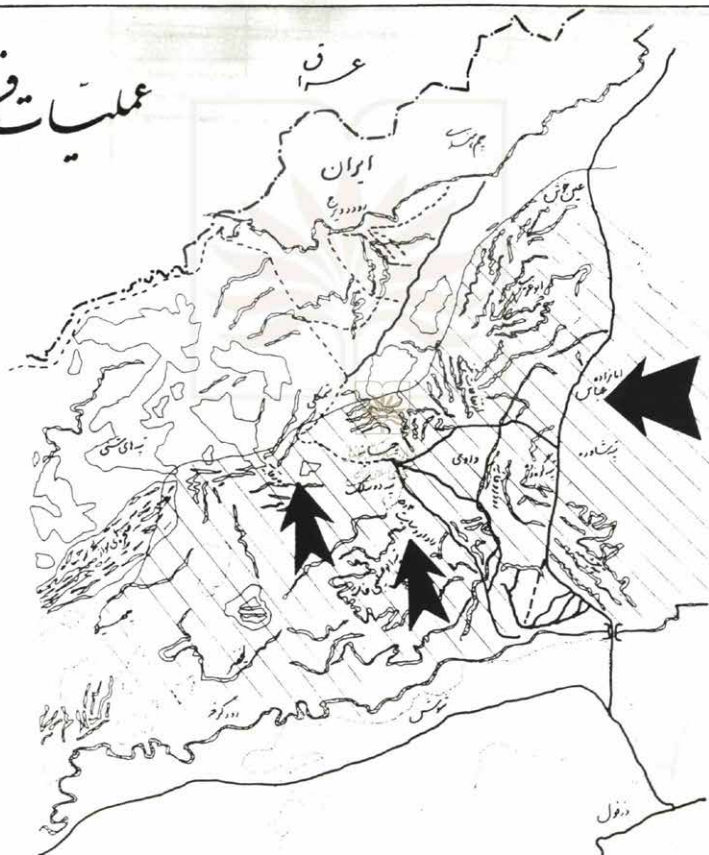
۲۵ فتح المبین

۲۶ بیت المقدس

۲۷ رمضان المبارک

سرزمینهای اشغال شده توسط عراق

عملیات فتح ابلهین

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۲

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	عناصیر	خوارات دشمن	تلفات دشمن	مساحت آزاد شده	نتیجه عملیات
۳۱	والفجریک تاروم بالله بالله بالله	۶۲/۱/۲۲	حمله مرکزی (شمال مکه) و آرادسازی سختی از - سواربرگویی در شمال مکه	انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو - چندین سینه سلاح سنگین و نیمه سنگین انهدام نیروهای دشمن	انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو - چندین سینه سلاح سنگین و نیمه سنگین انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو - چندین سینه سلاح سنگین و نیمه سنگین	حدود ۵۰۰ کشته ورخمی بیش از ۲۵۰ سیر		صرف ارتفاعات ۱۱۲ و ۱۲۵ و ۱۲۳ در منطقه حیرین چند رودخانه در - حاشیه رودخانه دویج و باسگاه - حوزی بیج انگیزه
۳۲	والفجریک تاروم بالله بالله بالله	۶۲/۵/۱	حمله شمال غربی (سلفه بهران) شهر باج باغش شهرهای کوردشیر ارتش آتش دشمن - آرادسازی ارتفاعات مهم و استرازیگ - سلفه بهران با دکان حاجی عمران	انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو ۱۲ سینه توپ چندین دستگاه لودر و بولدور مدافعان سلاح سنگین	انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو ۱۲ سینه توپ چندین دستگاه لودر و بولدور مدافعان سلاح سنگین	حدود ۵۰۰ کشته ورخمی بیش از ۲۰۰ - اسیر		تخریب ارتفاعات مهم کینگ عراق و دهها باسگاه اطراف آن - خوارات شمال غربی شهر بهران و رود سنگین در سلفه - با دکان حاجی عمران کمرک حوزی عراق سنگه چومان سلفی و ارتفاعات سیار زیادهای از قبیل ۲۰۶۲ - ۲۸۲
۳۳	والفجریک تاروم بالله بالله بالله	۶۲/۵/۸	حمله مرکزی (سلفه بهران) با حضور مدافع شهر عراق و عراق باغش شهرهای اطراف آن از جمله سلفه بهران و آرادسازی باسگاههای برزی - سلفه بهران و رودخانه گنگا بهیم و حوز - عمران - عمران	بیش از ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو ۲۰ سینه توپ ۲۲ دستگاه اسلحه	انهدام یک هواپیما انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو	حدود ۵۰۰ کشته ورخمی ۵۱۰ اسیر		ارتفاعات حاس و الوات گنگا مل ارتفاعات کله سیمی و سکلان کو دبزرگ و باسگاههای برزی و باسگاه بهران و آرادسازی رودخانه گنگا بهیم و باسگاه مهم و استرازیگ بهران - عمران
۳۴	والفجریک تاروم بالله بالله بالله	۶۲/۷/۲۷	سلفه بهران - بریان - سطح ارتفاعات مدافعان سلفه بهران - خارج کردن شهرهای برزی از - شهر آتش دشمن - انهدام نیروهای دشمن	انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو ۲۰ سینه توپ ۱۳ سینه توپ ۱۵ سینه توپ انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو چندین دستگاه تانک و نیروهای دشمن	انهدام یک فروند هلیکوپتر انهدام ۹۰ دستگاه تانک انهدام ۱۰۰ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۰۰ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو	حدود ۱۲۷۵ کشته ورخمی حدود ۱۰۰۰ اسیر	آرادسازی ارتفاعات مهم و - استرازیگ سلفه شمال غربی - بهران و سلفه بهران و سلفه بهران - همچنین آرادسازی زندان مولدشو	
۳۵	والفجریک تاروم تاروم	۶۲/۱۱/۲۲	حمله عمل بهران و دهران و سلفه سکرانسه	دهها دستگاه تانک و نیروهای خودرو و ادوات و تجهیزات سنگین	انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو انهدام ۱۵۸ تانک دهبسانفرس و خودرو	حدود ۱۰۰ کشته ورخمی	آرادسازی ارتفاعات بهران و - آرادگشایی سنگه چنگوله باسگاه شمالی عراق - و شده ای شهرکهای حوزی	

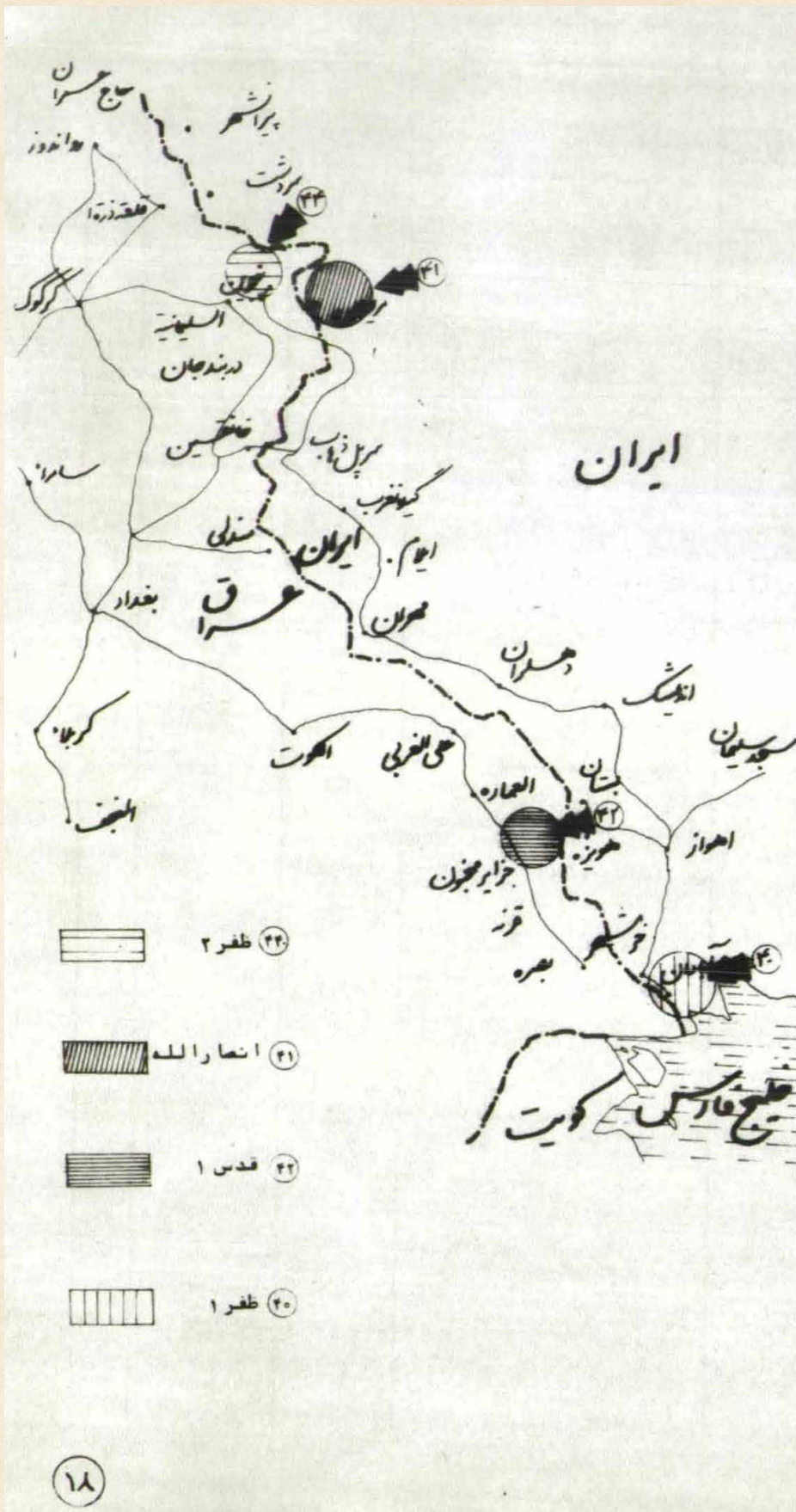
عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۳

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	بخش	خسارت دشمن	کفایت دشمن	مساحت از دست رفته	نتیجه عملیات
۲۸	هیسک باره یا - عبدالله الحسین	۲۲/۲/۲۲	منطقه مرزی ملام (ارتشعات سینگ)	استراژیک ۲۲۰۰ استگاه دنا تک و... دانشگاه خودروی سینگ و سنگین کلیه توب مدفواشی کلیه توب ۱۰۶ دانشگاه شماره ۱۰۰۰ سین ارتشکوار قبضه سلاح	استدادم خودروند هواپیما استدادم خودروند طیفی کوپتر استدادم دانشگاه دنا تک استدادم ۱۰۰۰ استگاه سینگ استدادم دانشگاه خودرو سنگ و سنگین استدادم کامل نتیجه پیاده گروهانیا ز لشکر کوپتر پیاده دیگر	۲۰۰۰ کشته ورشی ۱۵۰۰ اسیر	۰ کیلومتر مربع	آرادهاری ارتشعات حاصرو - استراژیک سینگ با سینگ - سابقه مهم سرری سینگ سجاو - سنگه سینگ و جاده ها یواطلتی سینگ سنگ و ارتشعات کاسه کافو - با سینگ اسیرل عراق
۲۹	بدر باره بادنه ر...	۲۲/۱۰/۲۰	منطقه شرق و غرب رودخانه		استدادم خودروند هواپیما استدادم خودرو سینگ استدادم خودروند طیفی کوپتر استدادم مدفواستگاه دنا تک استدادم حدود ۱۰۰۰ توب استدادم ۱۰۰۰ دانشگاه خودرو استدادم ۱۰۰۰ شماره ۱۰۰۰ استدادم سینگ سینگ و سنگین استدادم ارتشعات دریا دی ار تیب های پیاده تصور گارد	سین ارتش ۱۲ هزار کشته و خروج		آرادهاری سینی ارتشعات الحظیم - واقع در جنوب استان المصاره عراق صرف تمام روستاهای منطقه - رسم ارتش فرارادن جاده استراژیک المصاره

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۴

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	عناوین	خازان دشمن	ملاحظات آزاد شده	نتیجه عملیات
۴۰	تفریک - مضاف - طودی	۶۶/۲/۱۷	منطقه آبادان و جزیره سیمو	اهدای م سگهای دشمن در منطقه			خراب کردن به سازمان نیروی دشمن
۴۱	انباران لکه نارنج - باغی این ایالت	۶۶/۲/۲۲	مناطق بین شهرهای بندر خرموان - مهران دیوان در منطقه کردستان		۵۰۰ تن کشته ۲۲ اسیر ۵۰۰ تن تسلیح		آرام سازی روستاهای ماند - مهران دیوان در مهران - خرموان
۴۲	فدریک نارنج - باغچه رسول (۱۰۰۰ نفر) - انت اکثر	۶۶/۲/۲۲	منطقه هورالهبور - شرق رودخانه دلمه و شرق خسانه صابزه - منطقه محمودین (توانا) لاسان - المرحبه (السببه)	تعداد ۵۰۰ تن سلاح خردی - بمب خنجره - آتش - بمب سلاح ضد هوایی - ۹۹ تیرانداز با سلاح کشتی - ۱۰۰ تن تسلیح	اهدای م ۹۹ تیرانداز - ۱۰۰ تن تسلیح - ۱۰۰ تن اسیر	حدود ۴۰۰ کتله و تسلیح	اهدای م وسیع آرمی و نیروهای دشمن و آتش گاه - سایر و تصرف با سنگ آتش گاه - بمباران و الحیدان
۴۳	تقسیم - نارنج - باغچه رسول (۱۰۰۰ نفر)	۶۶/۲/۲۲	هورالهبور - منطقه فدریک بطرف جنوب - توسعه داده شد	تعدادی مایه و بمب سلاح - سنگ و تسلیح سنگین	اهدای م ۹۹ تیرانداز - ۱۰۰ تن تسلیح - ۱۰۰ تن اسیر	۱۰۰ کتله و تسلیح	خراب کردن معدن دشمن در منطقه فدریک
۴۴	تفریک - مضاف - طودی	۶۶/۲/۲۵	بند خرموان	اهدای م ۱۰۰ تن اسلحه - ۱۰۰ تن اسیر - ۱۰۰ تن تسلیح			خراب کردن به سازمان نیروی دشمن
۴۵	تفریک - مضاف - طودی	۶۶/۲/۲۷	شمال غرب کشور	اهدای م ۱۰۰ تن اسلحه - ۱۰۰ تن اسیر - ۱۰۰ تن تسلیح			خراب کردن به سازمان نیروی دشمن
۴۶	تفریک - مضاف - طودی	۶۶/۲/۱۰	فکره	اهدای م چندین با سنگ دشمن - به حیرت تعدادی خودرو			تصرف یک تپه به نام سی در منطقه که از لحاظ استراتژیکی بسیار مهم است
۴۷	تقسیم - نارنج - باغچه رسول	۶۶/۲/۲۵	مهران - شهرک طب فراق شمال صابزه - غرب رودخانه سببه	مقاومت در برابر سلاحی سنگین - تسلیح - بمب و تسلیح های دیگر	اهدای م ۱۰۰ تن اسلحه - ۱۰۰ تن اسیر - ۱۰۰ تن تسلیح	۴۰۰ کتله و تسلیح	خراب کردن به دشمن و اهدای م تسلیح و اسلحه

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۴

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	مخاطب	حزبات دشمن	تلفات دشمن	مساحت آزاد شده	نتیجه عملیات
۴۸	فدس چهار بارسیز یاخته‌های غیر قابل	۶۴/۵/۲۲	صوب ترفی شماره واقع در شمال هورالعظیم	کامروندفا بقی مقاوم بر ریا دی سلاح سنگین و بیمات و دستکاههای مبارزاتی	انهدام یک فروند طیفیکوپتر انهدام ۲ فروندفا بقی انهدام چندین پانگه شناور دشمن و خیاره انهدام	حدود ۲۰۰ کشته ۲۰۰ زخمی ۵۵ اسیر	۱۶۰ کیلومتر مربع	کثرت دریاچه سیم امدالینتاج روستا های الهیروز و نطق السوب ۲۰۰ پانگه شناور سرکه های امالتوشه و امانتله ام رازرای
۴۹	فدس پنج بارسیز یاخته‌های غیر قابل	۶۴/۵/۱۶	منطقه غرب هورالعظیم	جسعه سلاح گرسینک مقاوم بر ریا دی سلاح سنگین تعدادی فایق موشوری چندین قنیه خیاره انداز چندجا درمنهفات	انهدام چندین فروندفا بقی موشوری انهدام پانگه شناور انهدام چندین قنیه خیاره انداز	حدود ۵۰ کشته ۱۸ زخمی ۱۸ اسیر	۱۰ کیلومتر مربع ارحاک عراق	تصرف پانگه النج و سه پانگه عربی و انهدام پانگه شناور
۵۰	ناخوری یک .	۶۴/۵/۲۲	منطقه کتاب و ما شین در شمال کردستان	مقاوم بر ریا دی اراواج سلاحهای سنگین و سیمه سنگین وسایل مجهول بند		حدود ۲۰ کشته وسایل درزیادی مخسروج		پانگه سازی کلمه ارتفاعات منطقه ازمنطقه آن دره و وسایل درزیادی و بیش از ۲۸۰ ارنه زماندهی انقلاب و کشف مدارک بسیار
۵۱	ناخوری دو	۶۴/۵/۲۲	منطقه هسکوله واقع در صوب نهسران	مقاوم بر ریا دی سلاحهای سنگین وسیمه سنگین و چندین قنیه خیاره انداز و روغنداری بیمات مربوطه	انهدام تعدادی درزیادی از تجهیزات و بیمات و چندین دستگاه خودرو انهدام گردان یک و دو از نسب ۱۲ لشکر ۲۵	حدود ۵۰ کشته ۱۰۰ زخمی ۱۰۰ اسیر		انهدام نیروی وسیع و ازمن مردن سازمان و آرایش نظامی دشمن
۵۲	ناخوری سه	۶۴/۵/۲۵	شمال مکه	مقاوم بر ریا دی سلاح سنگین و خیاره انهدام	انهدام موتاسک انهدام یک لودر انهدام ۱۹ اتیشای مهمات انهدام پانگه ریشای انهدام یک پانگه موشوری	۲۰۰ کشته و زخمی ۲۵ اسیر		انهدام گردان یک و دو از نسب ۱۰۸ لشکر ۱۶ عراق

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۴

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	عناوین	حزبات دشمن	تلفات دشمن	مساحت آزاد شده	نتیجه عملیات
۵۳	والمغرب	۶۶/۱۱/۲۱	تصرف بندر استراتژیکی مارو	۲۰ دستگاه تانک و نفربر ۲۰ تانک T72 ۵۰ خودرو و وسایل ۲۰ قلمه خوب	انجام ۰ - نفرو سه هواپیما انجام ۰ - قطب کوبینر انجام ۶۰۰ - تانک و نفربر انجام ۰ - هتیمه هدفواشی انجام ۲ - رادار انجام ۰ - هتیمه خوب انجام ۲ - هدفواشی انجام ۰ - هدفورد انجام ۲ - ناوچه انجام ۰ - هدف ریزه بار و خودرو انجام ۱ - اسب پیاپی و درختی انجام ۰ - اسب حینر الششی	۰۰۰۰۰۰ کشته ۱۵۰۰۰ زخمی ۱۵۰۰۰ اسیر (برهونیا)	۰۰۰ کیلومتر مربع (۰۰۰ کیلومتر مربع - ۰۰۰ کیلومتر مربع)	قطع ارتباط برهونیا شش دشمن از قطع مخابرات و تصرف حدود ۰۰۰ کیلومتر مربع ارتباط آن
۵۴	والمغرب	۶۶/۱۲/۶	آزادسازی قنسی اراضیان علیما سیه و بوردنگ شدن به شهرتیماسیه و شنس راهسجاری سارگانی دشمن به داخل کشور				۰۰۰ کیلومتر مربع - ارض عراق	

۲۰

راههای علائم:

	تحت اشغال
	محاصره
	خط مقدم
	تیررس
	حملات هوایی
	حملات موشکی
	حملات تی پخانه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

عنوان:

مرحله:		شماره:
ماخذ:		تاریخ تهیه:

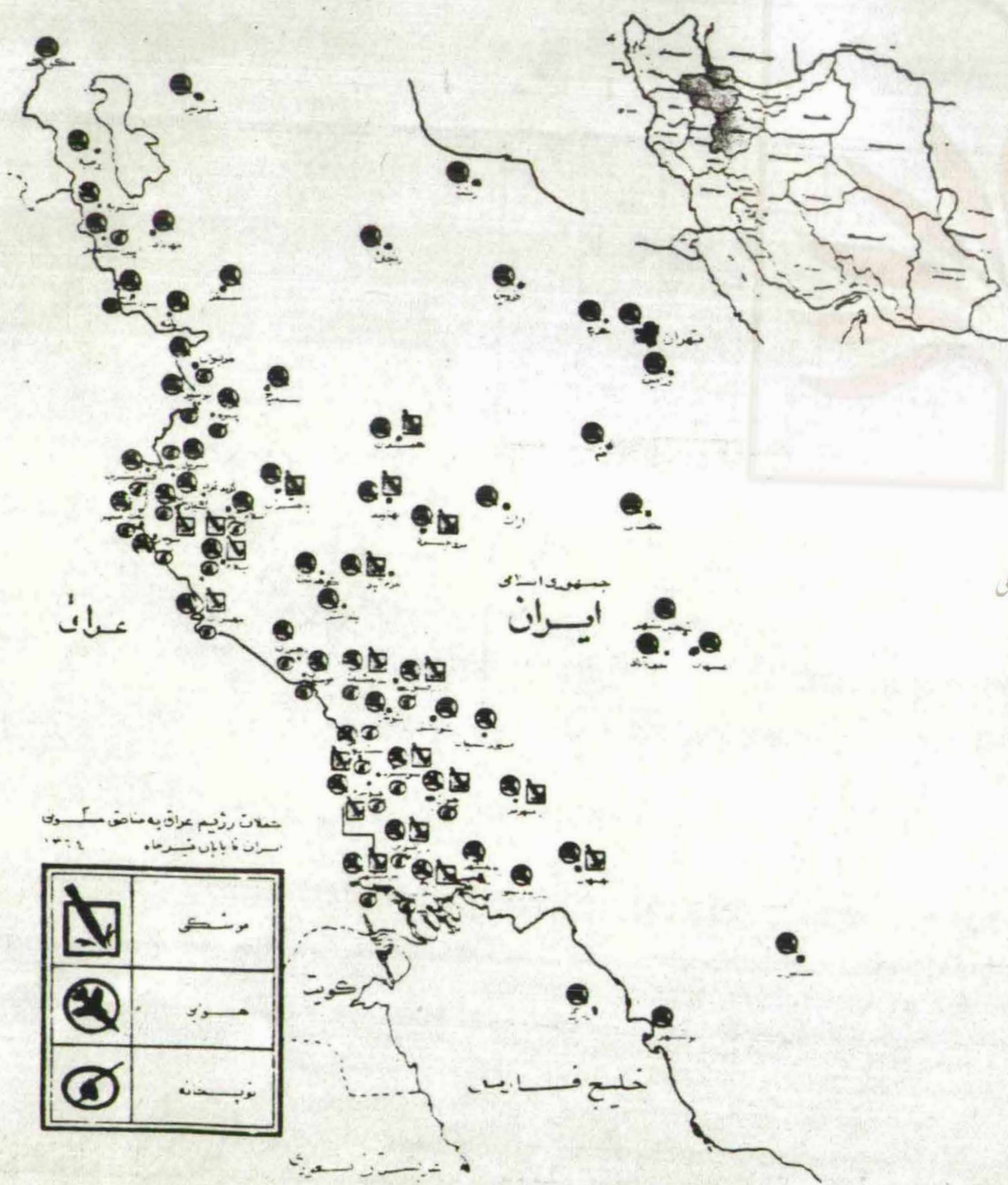

ردیف	نام استان	استانهای مورد تجاوز	نوع حمله	مرحله اول مطالعات	مرحله دوم مطالعات	مرحله سوم مطالعات
۱	استان تهران	○	▽		۹	
۲	استان مرکزی	○	▽			۱۳
۳	استان زنجان	○	▽			۱۲
۴	استان قزوین	○	▽			۱۵
۵	استان مازندران					
۶	استان آذربایجان شرقی	○	▽		۱۰	
۷	استان آذربایجان غربی	○	▽	۵		
۸	استان اصفهان	○	▽	۳		
۹	استان ایلام	○	▽	۲		
۱۰	استان خوزستان	○	▽	۱		
۱۱	استان فارس	○	▽		۱۳	
۱۲	استان کرمان					
۱۳	استان یزد					
۱۴	استان خراسان					
۱۵	استان اقمیان	○	▽		۱۱	
۱۶	استان بوشهر و بروجرد					
۱۷	استان کردستان	○	▽	۴		
۱۸	استان لرستان	○	▽	۷		
۱۹	استان چهارمحال و بختیاری					
۲۰	استان همدان	○	▽	۶		
۲۱	استان گیلان و مازندران					
۲۲	استان هرمزگان					
۲۳	استان بوشهر	○	▽		۸	

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

محلان رژیم عراق به مناطق مکتوبی
ایران تا پایان قیروماه ۱۳۶۹

	موشکی
	موی
	نویخانه

تجاوزات رزیم بطنی عراق به شهرهای استان «خوزستان» از شروع جنگ تحمیلی تا کنون

نوع حمله	۱۳۶۲-۶۵	۱۳۶۳-۶۲	۱۳۶۲-۶۳	۱۳۶۱-۶۲	۱۳۶۰-۶۱	۱۳۵۹-۶۰	نام شهر	۳
◇ ▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	آبادان	
	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	آغاچاری	
	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	اروندکنار	
◇ ▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	اندیمشک	
◇ ▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	اهواز	
							ایذه	
▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	بندرماهشهر	
◇ ▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	بستان	
▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	بهبهان	
	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	حمیدیه	
◇ ▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	خرمشهر	
◇ ▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	دزفول	
▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	رامهرمز	

۲۲

نجاوزات رزیم یعنی عراق به شهرهای آسان «خوزستان» از شروع جنگ تحمیلی تا کنون

نام شهر	۱۳۵۹-۶۰	۱۳۶۰-۶۱	۱۳۶۱-۶۲	۱۳۶۲-۶۳	۱۳۶۳-۶۴	۱۳۶۴-۶۵	نوع حمله
سریندر	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	▼
سوسنگرد	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	◊ ▼ ○
شادگان	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	▼
شوش	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	◊ ▼
شوشتر	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	▼
مجدلیان	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	▼ ○
هفتکل							
هوینزه	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	◊ ▼ ○

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

تجاوزات رزیم یعنی عراق به شهرهای آسان «ایلام» از شروع جنگ تحمیلی تا کنون

ردیف	نام شهر	۱۳۵۹-۶۰	۱۳۶۰-۶۱	۱۳۶۱-۶۲	۱۳۶۲-۶۳	۱۳۶۳-۶۴	۱۳۶۴-۶۵	نوع حمله
	ایلام							
	دره شهر							
	دهلران							
	موسیان							
	مهران							

معاونت اسناد
آرشیو ملی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

۴۵

تجاوزات رزیم یعنی عراق به شهرهای استان «همدان» از شروع جنگ تحمیلی تاکنون

نام شهر	۱۳۵۹-۶۰	۱۳۶۰-۶۱	۱۳۶۱-۶۲	۱۳۶۲-۶۳	۱۳۶۳-۶۴	۱۳۶۴-۶۵	نوع حمله
اسدآباد			⊕	⊕	⊕	⊕	▼
بهار							
نویس‌رکان							
کبوترآهنگ							
مریانج	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	▼
ملایر							
نهایوند	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	▼ ○
همدان	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	▼ ○

تجاوزات رژیم یعنی عراق به شهرهای استان « لرستان » از شروع جنگ تحمیلی تاکنون

نوع حمله	۱۳۶۲ - ۶۵	۱۳۶۳ - ۶۲	۱۳۶۲ - ۶۳	۱۳۶۱ - ۶۲	۱۳۶۰ - ۶۱	۱۳۵۹ - ۶۰	نام شهر	۳
							ازنا	
							الشتر	
							الیگودرز	
▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	بیروجرده	
▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	پلدختر	
▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	خرم آباد	
▼	⊕						درود	
▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	کوهدشت	
							نورآباد دلفان	
								

۲۷

تجاوزات رزیم بعضی عراق به شهرهای استان « باختران » از شروع جنگ تحمیلی تا کنون

نوع حمله	۱۳۶۴-۶۵	۱۳۶۳-۶۲	۱۳۶۲-۶۳	۱۳۶۱-۶۲	۱۳۶۰-۶۱	۱۳۵۹-۶۰	نام شهر	ردیف
◇ ▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	اسلام آباد	
▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊖	⊕	⊕	باختران	
◇ ▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊗	⊗	پاوه	
▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊗	⊗	کردن غرب	
◇ ▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	خسروی	
◇ ▼	⊕	⊕	⊕	⊗	⊗	⊕	سرپل ذهاب	
							سنقر	
◇ ▼	⊗	⊗	⊗	⊗	⊕	⊕	سومار	
							سجده	
◇ ▼	⊗	⊗	⊗	⊗	⊕	⊕	قصر شیرین	
							کنگاور	
◇ ▼ ○	⊕	⊕	⊕	⊗	⊗	⊕	گیلانغرب	
◇ ▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	نفت شهر	

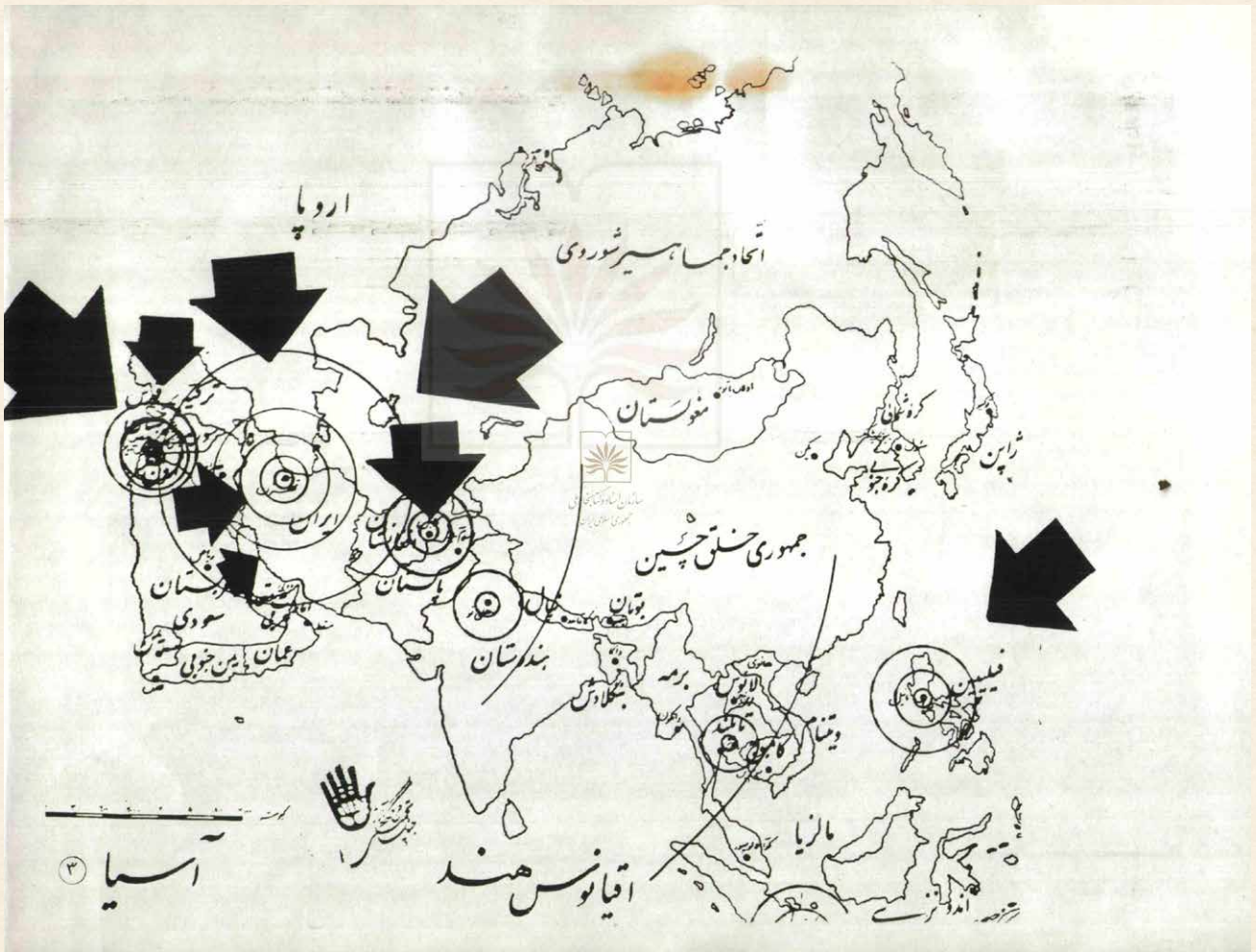
(۲۸)

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

تجاوزات رزیم یعنی عراق به شهرهای استان «کردستان» از شروع جنگ تحمیلی تاکنون

نوع حمله	۱۳۶۴-۶۵	۱۳۶۳-۶۴	۱۳۶۲-۶۳	۱۳۶۱-۶۲	۱۳۶۰-۶۱	۱۳۵۹-۶۰	نام شهر
◊ ▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	بانه
							بچار
							دیواندره
◊ ▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	سقز
◊ ▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	سنندج
							قروه
				سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران			گامیاران
◊ ▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	مریوان

تجاوزات رزیم یعنی عراق به شهرهای استان آذربایجان غربی از شروع جنگ تحمیلی تا کنون

نوع حمله	۱۳۶۴ - ۶۵	۱۳۶۳ - ۶۲	۱۳۶۲ - ۶۳	۱۳۶۱ - ۶۲	۱۳۶۰ - ۶۱	۱۳۵۹ - ۶۰	نام شهر	؟
▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	ارومیه	
▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	اشنویه	
							بوکان	
◊ ▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	پیرانشهر	
							تکاب	
							خوی	
◊ ▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	سردشت	
							سلساس	
							شاهین دژ	
▼							ماکو	
▼	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	مهاباد	
							میاندوآب	
							نقده	

۱۲۰

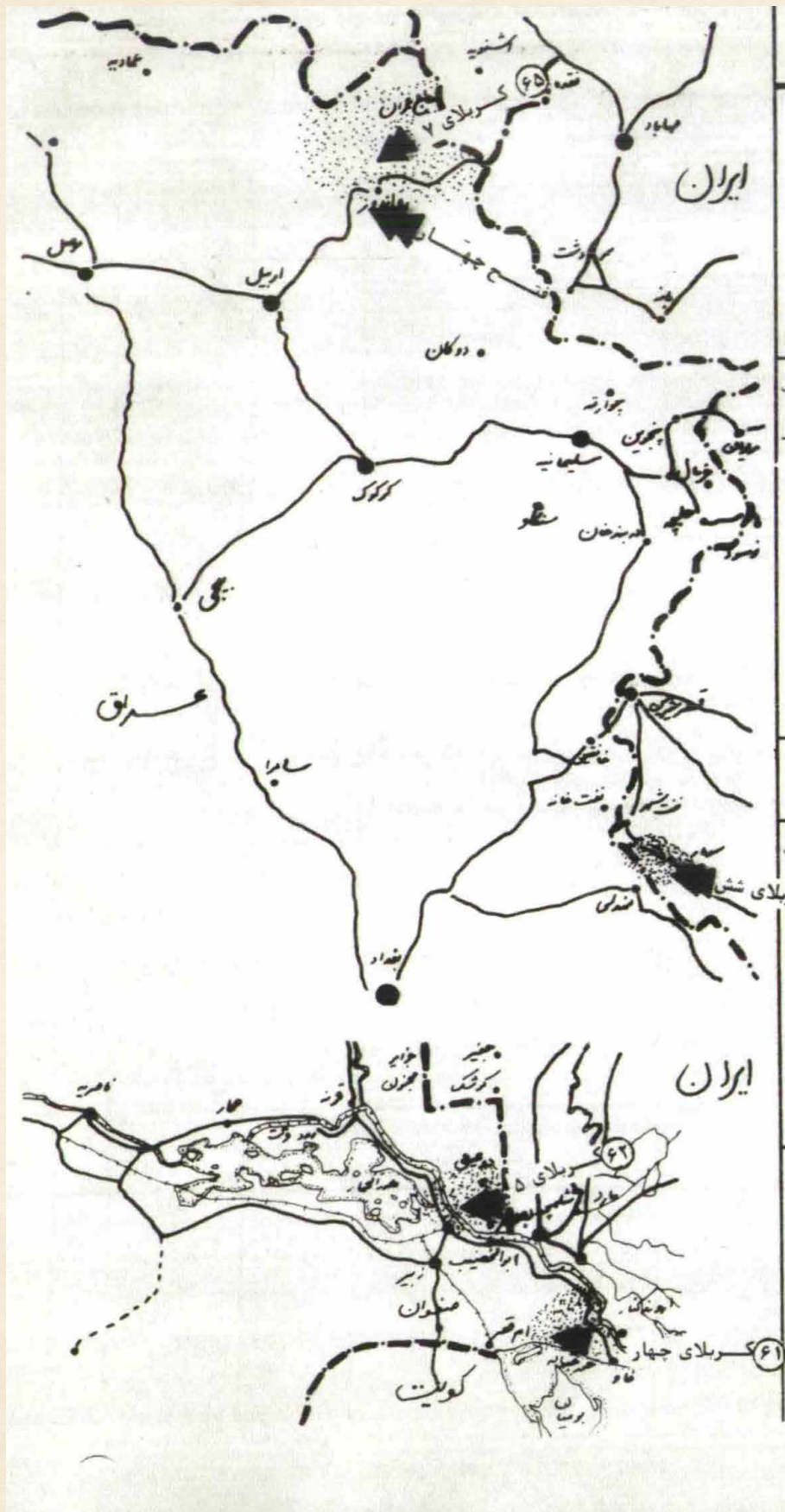
عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۵

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	عناصیر	خبرات دشمن	تلفات دشمن	ساحر آراد شده	نتیجه عملیات
۵۵	کرمانی ک بار پانزدهم تیرماه آمریک	۲۵/۲/۶۱	آرامسازی شهر تهران	۶۵ دستگاه شاتل و نفر سوار از جمله ۲۰ دستگاه تانک تی ۵۹ ۲۰ قلمبه آشکار سنگین ۱۵ اسلحه بزرگ سمات ۱۰ دستگاه خودرو چندیسی ۹۰ قلمبه خنجره انداز هزاران قلمبه سلاح سبک و آر بی بی	انهدام معدنها تانک و نفر سوار و خسارت انهدام شش چهارم و پنجم گارد ریاست جمهوری انهدام شیمیایی ۲۰۵-۲۴۴ انهدام شیمیایی ۲۱۲ به میزان هفتاد تون انهدام تسبیح گمانه نوی انهدام تسبیح ۲۰ زرهی انهدام تسبیح ۶۶ سرسوزی ۲ مورد هواپیمای جنگی	۶۱۰۰ تن کشته و زخمی ۱۲۲۰ تن اسیر	۲۵۰ کیلومتر مربع	آرامسازی ارتفاعات ۲۴۵ - ۲۵۲ - ۲۰۰ - ۲۲۲ - ۲۴۸ - ۲۱۲ - ۲۲۹ - ۲۲۵ - سناقل رضائی - سنگه پانگه آرامسازی شهرک صا وروشاهای سنهورا ساه هرمزآباد - جسروران اجام حسن - قلعه کبک آزاد سازی ارتفاعات مجم و استرا تونیک کلکولوران استقرار در ۱۵ کیلومتری شهر جسرده عراق
۵۶	کرمانی مو بار پانزدهم تیرماه	۲۵/۲/۶۱	جبهه حاج میرزا باهدف بازپس گیری ارتفاعات مهم منطقه و کنترل حرکات موشکی و جابجایی شونهای خودموشی	انهدام حدود ۱۵ موضع جنگ هواری سرسوزی ۴ مورد هواپیمای جنگی	۳۳۰۰ تن کشته زخمی ۲۰۰ تن اسیر		سرب ۷ ارتفاع استراتژیک آرامسازی مردانه	
۵۷	کرمانی سه بار حسنا الله و نعم التوکل	۲۵/۲/۶۰	جبهه جنوب	انهدام باوجه پیشرفته هوا سرسوزی ۳ مورد جنگنده عراق جنگی	۱۰۵ اسیر		صنعت اسلحه الایه - محاصره اسلحه الیکتر رسمر آشن فراگرفتن سدر استراتژیک ام الفجر	
۵۸	منج تک	۲۵/۲/۶۱	اولین عملیات مشترک فراگرا رضمان و اتحادیه جبهی کردستان عراق و به کارگیری روشهای نوین جریکسی	انهدام تأسیسات پالایشگاه کرکوک انهدام نیروگاه حرارتی بوق کرکوک انهدام سه پایگاه موشکی زمین به هوا انهدام حرماطن و وسایل انفلاسیون انهدام تأسیسات نفت و گاز - جسر و وصل بوق - انهدام یادگان دارامان - تسخیر و انهدام بیش از ۲۰ پایگاه فر ارتفاعات رومسلان انهدام مرکز استراتژی سطح فرستال انهدام ایستگاه راه آهن بی پایگروه	۱۵۰ کیلومتر بشیری		انهدام تأسیسات نفتی کرکوک انهدام فولملهای نفتی واحدهای بهره برداری ارتوبیل سک انهدام پایگاه هوایی و تکمیل خودموشی کرکوک	
۵۹	فتح مو	۲۵/۸/۷	شمال ترفی عراق باهدف انهدام تأسیسات بوق و سدوگان و توسط فراگرا جنگهای نامنظم نیروی زمینی سپاه پاسداران و اتحادیه نیروهای جبهی کردستان	شکاری از نیروهای دشمن کشته و زخمی			آسیب دیدن نیروگاه شمال عراق آسیب دیدن تأسیسات سدوگان	
۶۰	فتح سه	۲۵/۸/۲۲	نیروهای مشترک ایران و کردستان نیروهای زاخو - بوسل و اردیل	انهدام دهلیس کویش انهدام دهلیا منشگاه تانک و خودموشی انهدام طرفلنگر ۲۸ - بمباران تأسیسات نفتی و اقتصادی شهرک المناره و تیزخورواتو	۳۲۰ تن کشته	بشیری فرسوق ۲۰۰ کیلومتری شمال خاک عراق	مسعود کردن جاده ترانزیتی عراق شترکبه محاصره شهر اخصو توسط نیروهای کرد	

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۶

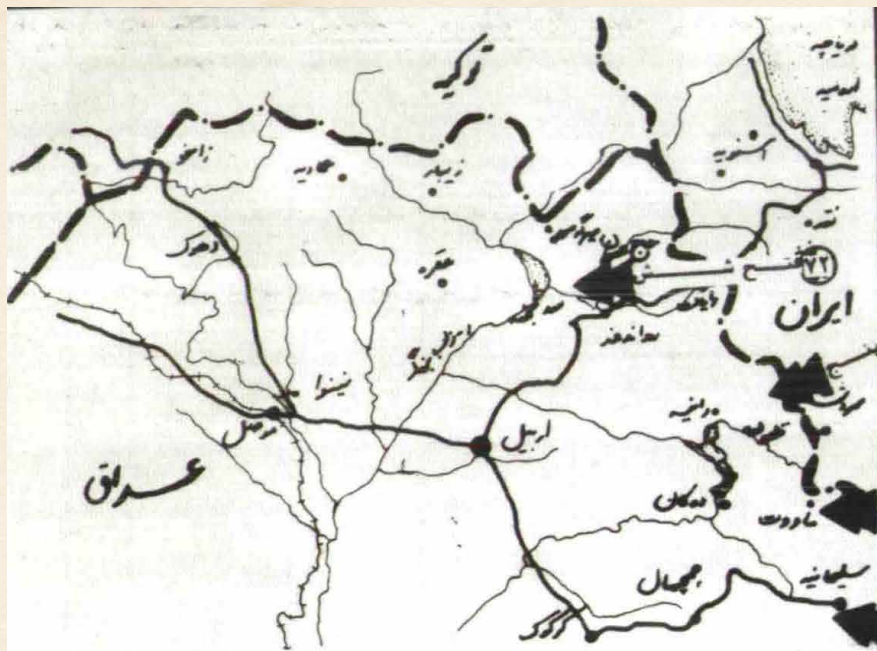
ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	نتایج	خسارات دشمن	کشتار دشمن	مصادر آراسته شده	نتیجه عملیات
۶۶	گرای هشتاد بازر یا صاحب گریان	۶۶/۱/۱۷	ترب مرباچه باغی برای پاسخگویی به تورات های رژیم یعنی درحله به تاسیسات و منابع اقتصادی ایران و انجام مشتورباشتن جنگی دشمن درشرق خرمه	۲۰ دستگاه تانک و نفربر ۳۰ خودرو نظامی ۳۰۰ قطعه خمپاره انفجار تعداد زیادی سلاح سبک و دستگاههای مخابرات	انهدام ۱۸ تانک تپید پادامو ۵ سبب روسی و یک تانک به سرباز ۳۲۰ تا ۳۱۰۰ انهدام ۱۳۰ دستگاه تانک و نفربر انهدام ۱۵۰ دستگاه خودرو نظامی انهدام ۲۰ دستگاه تجهیزات مهندسی سربکس ۱۰ فروند هواپیما و قطعی کوسر	۱۲۰۰۰ تن کشته زخمی ۱۲۷۰۰ تن اسیر	تصرف کامل بیرون باغی و غرب مزرعین	
۶۷	گرای ۹ بارسیز بامهدی اندرگسی	۶۶/۱/۱۹	سوی خرمه به منظور پاسخگویی به تورات های رژیم دشمن در منطقه غربانی خرمه فارس		انهدام ۸ گردانهای یک و سه و چهار ارست کاشویی سیاه دوم برای ۶ سرباز ۳۸۰ انهدام ۲۵ دستگاه تانک و خودرو و نفربر انهدام شانزدهی خمپاره انفجار و تانک جنگ افروز انفرازی ۶ تعداد زیادی تجهیزات	شانزدهی کشته زخمی ۷۵ تن اسیر	آزادسازی ارتفاعات ۵۴۲ - ۴۱۰ - ۴۰۰ ۲۱۵- و پانزده توری ناافانق سر ۶/۵/۲ سال انفجار - تصرف عمده محور که نتیجه راه برخوردان مختلف خرمه - شماره بعد شکل جنگه	
۶۸	گرای ده باربر بامجاهد السربان اندرگی	۶۶/۱/۲۵	حمله های غرب بامهدی انهدام باشتن جنگی عراق		انهدام ۵ تپید پادامو مجهزون و ۱۶ گردان مستقل کاندوینی آسیب دیدن ۶ گردان تیپخانه و و گردان شجاع الوطن بین ۳۲۰ تا ۳۱۰۰	۴۰۰۰ تن کشته و زخمی ۳۲۰ تن اسیر	تصفیر ارتفاعات انبری - کارگاه ش سورگوه و پال فسن و ارتفاعات اسهبهار - گدن و سرگاز آزادسازی شهرک نظامی مابوت عراق	
۶۹	مخ ۵ باربر بامجاهد السربان اندرگی	۶۶/۱/۲۶	ارتفاعات شمالی صهبنای نرسی درحاک عراق - انهدام پانزدهها و تجهیزات هوای دشمن و تسهیل تحرکات ساروس کرد عراق بر محورهای شمالی - جوارنه - مابوت استان شمالی	سلاحهای بسیار ازصل سرباز و سلاح های سبک مدهواتن - خمپاره انفجار	انهدام مکل شورویون شمالی مستراق انهدام پانزدههای استراتژیک دشمن سفر مرموز و ارتفاعات ازین انهدام خطر لشکر ۲۹ ارتش، یکم انهدام مراکسر و قطعی دشمن یعنی مستقرمرا ارتفاعات ۱۲۰۰ - ۱۲۳۲ - ۲۱۶۶ - ۱۹۵۵ - ۱۹۲۵ - ارتفاعات تاج گوجار و صهبن پانزدههای دشمن مرا ارتفاعات ۱۲۱۹ - ۱۵۰۰ - در منطقه اولاج لو سورگ - سیر - غلات انهدام ۵ دستگاه تانک و ۲ فروند قطعی کوسر انهدام پانزدههای دشمن	۲ هزار کیلومتر مربع ارتفاع عراق و ۸۰۰ روستا اسیر	استقرار سپاه اسلام در ارتفاعات شمال شمالی و شرق و جنوب شهرستان و عراق آزادسازی ۱۰ ارتفاع و ۲۰۰ روستای شمال عراق	
۷۰	سورگ	۶۶/۱/۲۷	مخوزیران بامهدی سدودگرن را خهای جنوبی مصادر غلات					

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۶

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	عناوین	حزرات دشمن	قوات دشمن	ساخت آزاد شده	نتیجه عملیات
۷۱	حسره و نابری با حسن نظرم	۶۶/۲/۱۴	منطقه بی جزر هلاله در جنوبه سبک به نالای نهاران روستاهای سردشت	سندها فینه سلاح سنگین حصارها انداز شورابوطا زیادی چکاندایوت جنگی	اهداف گردان یک تب ۲ ارتشگر ۲۲ به میزان ۱۰۰۰ اهداف گردان ۲ بمباران ۳۵۰ اهداف گردان گندومپی به میزان ۳۴۰ اهداف گردان ۳۶۱ و ۳۶۳ نوبخانه به میزان ۳۵۰ و یک گردان تانک به میزان ۳۱۰۰	۲۰ کیلوستر مربع ارهاک برای	استقرار ارتقاءات شرف به ترب ارتقاءات سبک آزادسازی به ارتفاع مهم در منطقه عمومی بی حور هلاله برای ارتقاءات سبک ارتقاءات ۴۵ و ۴۰ و ۴۶ فرزینس ترارگرتی چکان ریبانه و بندره	
۷۲	فتح ۶ نابری با ملی این ای طالب	۶۶/۲/۲۷	منطقه عمومی شمالی اریسبل	طاه بریادی سلاح سنگین	اهداف گردان ۳۵ جیش الششی اهداف یک گردان اهداف دهها دستگاه تانک و نظیر خودره	۱۰۰۰ تن کنده وزعی ۱۳۳ تن اسیر	تصرف شهر برکسور سختوگردن حصاره سرگه سوسو - دایانا	
۷۳	حرف نابری با ملی این ای طالب	۶۶/۲/۲۷	شمال منطقه عملیاتی ریبسات	طاه بریادی سلاح سنگین و چندین فینه توپ و ادوات جنگی	اهداف یک گردان تانک اهداف بخشی از سپاه چهارم فرزینس ارتقاءات حورین اهداف گردانهای ۳۴۲ و ۳۴۱ از تب اهداف مرکز کلبیس	۱۰۰۰ تن کنده وزعی	تصرف ارتقاءات کورگ و شلم خان و قلعه	
۷۴	حرف چهار نابری با نام صفرمادی	۶۶/۲/۱	منطقه استان سلیمانیه به منظور سربردن به مانین جنگی عراق و تزارهای دشمن در حلیج فارس		اسمهام دهها دستگاه تانک و نظیر خودره اهداف تب ۱۵ ایداصه میزان ۳۱۰۰ اهداف گردان تانک التکرار به میزان ۳۱۰۰ اهداف یک گردان از تب ۴۲- میزان ۳۵۰	۱۵۰۰ تن کنده وزعی ۳۶۵ تن	تصرف شهر باره حسن و مهم سساوت آزادسازی دهها روستا و ارتفاعات آزادسازی دره وسیع اسهادر آزادسازی ارتفاعات مهم شش و قطو ژانیه بزرگ و کوچک و پال سوراوه	
۷۵	حسره نابری با رهسرا	۶۶/۲/۴	منطقه سردشت به منظور پاسخ به تزارت های رژیم بغداد در حصاران روستاهای گردنشین شمال عراق	سندها ریبادی سنگین ۱۰۶ و آریه حسی	اهداف تعداد زیادی تانک و حسره اهداف تعداد زیادی خودروسنگ وسنگین اهداف تعداد زیادی سنگ ۱۰۶ حصارها انداز و آریه حسی	۲۰ کیلوستر مربع ارواروزهای ایران وسرانی	نسلط بردها بر شش نظایمین و اشسوار آزادسازی دشت باحجر - ارتفاعات فویار اریل جیزوه ۱۸ ارتفاع دیگر نسلط کامل بر حصاره (قلعه دیره - حورین) منطقه جنگالی - شهر قلعه دیره سده دیوان در استان سلیمانیه	
۷۶	فتح هفت نابری با نام طاه الزهرا	۶۶/۲/۸	دره حوره های سه مادی حلیجه - چکان چکان - کانی بانک و حوراب سلیمان ۵۲ به منظور پاسخ به تزارت های تکرار رژیم صحت و سرکوب مبارزات گسره مردم تحت شتم اشسرای روستاهای گردنشین	طاه ریبادی سهلات و تجهیزات	اهداف دهها تزارتی تب تا مین بیی منطقه اهداف انبارهای مهمات و خودروهایی پادگسکان دواره طنز تب مطاع الوطی اهداف مرکز گردان تانک ارتشگر ۲۷ - سرانی	کنده تب واسر شش طاه ریبادی از دشمن	تصرف شهر سه مادی به مساحت ۴ ساعت و اهدام مراکز دولتی آن تصرف شهر حلیجه به مدت ۷ ساعت و اهدام مراکز دولتی نظامی آن	

۳۴

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۶

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	نتیجه	خسارات دشمن	کتاب دشمن	صحت آلوده	نتیجه عملیات
۷۷	تسلیح ۸ بازرگان عبداله	۶۶/۴/۲۷	شمال استان بومل (عمق ۱۵۰ کیلومتری خاک عراق)	۳۵ دستگاه خودروی سنگ و سنگین چندین خودروی جنگل میقات بوتک آبپاشی ۲ تانک ۷ شماره آمار ۳ صده توبه	آسیب‌های ۱۲ دستگاه خودرو سنگ و سنگین و همچنین آبپاشی و ششاد بر کابل نوسن خاک	آسیب‌های ۱۲ دستگاه خودرو سنگ و سنگین و همچنین آبپاشی و ششاد بر کابل نوسن خاک	۱۲۰۰ تن کشته ۱۳۰۰ نفر زخمی	آسیب‌های ۱۵ پایانه نظامی نیروهای تسلیح شده از جمله اسلحه، مخابرات، مرکز حزب پست، خودرو، دولت شهیدت ۷ - اسلحه، تجهیزات شخصی نیروهای
۷۸	تسلیح ۶ بازرگان عبداله	۶۶/۵/۱۰	سنگ		آسیب‌های ۱۲ دستگاه خودرو سنگین و ۶ خودروی سنگین	آسیب‌های ۱۲ دستگاه خودرو سنگین و ۶ خودروی سنگین	۳۵۰۰ تن کشته ۱۲۰ نفر زخمی	
۷۹	تسلیح ۷	۶۶/۵/۱۲	غرب سرحد	۱۰ دستگاه تانک ۱۲ دستگاه خودروی سنگین مخازن برپادهن سلاح‌های سنگین و مهمه سنگین و سلاح میقات	آسیب‌های ۱۰ دستگاه تانک و خودرو آسیب‌های ۵۰ دستگاه خودرو آسیب‌های ۲ خودروی سنگین آسیب‌های ۲ شماره آمار آسیب‌های ۲ شماره آمار و سنگ	آسیب‌های ۱۰ دستگاه تانک و خودرو آسیب‌های ۵۰ دستگاه خودرو آسیب‌های ۲ خودروی سنگین آسیب‌های ۲ شماره آمار آسیب‌های ۲ شماره آمار و سنگ	۱۰ هزار تن کشته ۲۸ نفر زخمی	
۸۰	تسلیح ۹ بازرگان عبداله	۶۶/۵/۱۸	سنگ عمومی شمال در استان سلیمانیه		آسیب‌های ۲ دستگاه خودرو	آسیب‌های ۲ دستگاه خودرو	۱۰ نفر زخمی	آسیب‌های ۲ دستگاه خودرو و ۱۰ نفر زخمی
۸۱	تسلیح ۱۰ بازرگان عبداله	۶۶/۶/۱۲	شمال غربی استان اردبیل (عمق ۲۰۰ کیلومتری خاک عراق)	دو دستگاه خودروی سنگین و سنگین تراک مدافعان سلاح انفرادی چندین صدهایی یک توبه ۱۵۶ میلی متری یک دستگاه درنگ مخازن برپادهن میقات	۱ دستگاه خودروی سنگین و سنگین ۲ دستگاه خودروی تراک سنگین ۷۵ صده سلاح انفرادی چندین صدهایی ۴ سازه میقات دو دستگاه سنگین آسیب‌های چهار دستگاه خودرو	۶۰۰ تن کشته ۱۰۰ نفر زخمی دو صدها	آسیب‌های ۲ دستگاه خودرو و ۱۰ نفر زخمی	
۸۲	تسلیح ۱۱	۶۶/۶/۲۵	استان دهوک (عمق ۱۰۰ کیلومتری خاک عراق)	تصرف ۳ مرکز گردان دشمن در جاده اصلی شهر گاسی به آتش کندن ۶۰ پایانه حفاظتی دشمن در شهر گاسی به پایانه	آسیب‌های ۳ دستگاه خودروی سنگین و سنگین آسیب‌های ۳ شماره آمار آسیب‌های ۳ شماره آمار سنگین یک خودروی هواپیما	آسیب‌های ۳ دستگاه خودروی سنگین و سنگین آسیب‌های ۳ شماره آمار آسیب‌های ۳ شماره آمار سنگین یک خودروی هواپیما	۱۰ هزار تن کشته ۱۰۰ نفر زخمی	تصرف ۳ مرکز گردان دشمن در جاده اصلی شهر گاسی به پایانه
۸۳	تسلیح ۱۲ بازرگان با حسن (ع)	۶۶/۷/۱۲	بوتک (فوات ایام حسینی) لشکر ۱ در تابع مجلس اقلای انقلاب اسلامی عراق در سطح خاک عراق در استان کرکوک				۳۰۰ تن کشته ۱۰۰ نفر زخمی	تصرف ۳ مرکز گردان دشمن در جاده اصلی شهر گاسی به پایانه

عملیات ایران علیه دشمن متجاوز در سال ۱۳۶۶

ردیف	عملیات	تاریخ	اهداف، موضوع و محل حمله	مخالفان	خسارات دشمن	کتاب دشمن	صاحب آزاد شده	نتیجه عملیات
۸۴	شهرک باربار سول الله	۶۶/۲/۲۵	در جنوب سلیمانیه و منطقه عمومی در بندر چابک ناحیه گران، پیشبرگ، مارگر، نوسنگوزان، تپه ۲۵ طبر خرزک، بیروی رستمی، سیاه ساربان		اسد ام چند بر دستگاه تاکت و خود رو سنگی اسد ام چند توب ۱۳۰ مایستری اسد ام ۵ صحن سوخت اسد ام طرفه کاهدی و احد توپخانه در مرکز استیجایی لشکر ۲۶ سنگر در منطقه با بی کلان اسد ام طرفه کاهدی لشکر ۲۶ اسد ام پادگان بر درشت سفل اسد ام ریزو جانی جیش آنجی اسد ام اولی ارش بنجستی	۱۶۰۰ تن کشته درختی		کنترل کامل جاده مملی سلیمانیه - بندر خسارت ۵۰۰۰۰۰۰ تن میلی در بندر چابک
۸۵	شهرک باربار سول الله	۶۶/۲/۲۸	در سطح ۲۵۰ کیلومتر داخل جاک عراق به استان دهوک		اسد ام بطوریه ۱۱۹ پادام اسد ام تاسیسات بیرونی پادگان مملی دهوک ۵۰۰ اسد ام طرفه کاهدی شپرد دهوک جیش از ۵۰۰ اسد ام ساهنایوت ۵۰۰ سنگر در شپرد دهوک ۵۰۰ اسد ام چسپار کارخانه در اطراف دهوک	مقدار زیادی کشته درختی		مسترد کردن کامل جاده بین دهوک - ترکیه به مدت ۹ ساعت
۸۶	شهرک در محله بن عبد الله	۶۶/۲/۲۹	در منطقه عمومی تاوت استان سلیمانیه		اسد ام تپه ۲۹ ارشکر ۲۶ اسد ام یک گردان کاهدی اسد ام یکم اسد ام یک گویان تاکت ارشکر اسد ام یک گویان تاکت ارشکر ۲۶ اسد ام طرفه کاهدی ۲۶ گارد چسپار اسد ام دیوانسار ۱۳۰ مایستری اسد ام چندین دستگاه تاکت و گریز اسد ام ادوات و تجهیزات دشمن تاسیل گردان توپخانه	بسیار از ۲ هزار تن کشته ظرفی حدود ۱۰۰۰ تن اسیر	اراد سازی ارتباطات استراتژیک و مهارت و ساز و آوازه گردان ارتباطات ارتش	
۸۷	شهرک	۶۶/۲/۱	منطقه حاج عمران		اسد ام در دستگاه تاکت اسد ام ۳ دستگاه انواع خود رو اسد ام ۲ کلاه کاپوتا اسد ام ده انبار مایست اسد ام انبار توپخانه ۱۳۰ مملی متری اسد ام کابل گردان سوم تپه ۲۲۲ ارشکر ۲۲ اسد ام شیبک ۲۲۲۲۲۲ تپه ۲۵ اگر گردان ۲۰۹ توپخانه ارشکر ۲۲ بمباران ۲۰۰ تن در صد اسد ام گردانهای اول و دوم اگر گردانهای کاهدی به میزان ۵۲۰	حدود ۱۲۰۰ تن کشته ۲۸۰۰۰ تن زخمی میلی از ۱۰۰۰ تن اسیر	اراد سازی ۱۲ کیلومتر مربع	

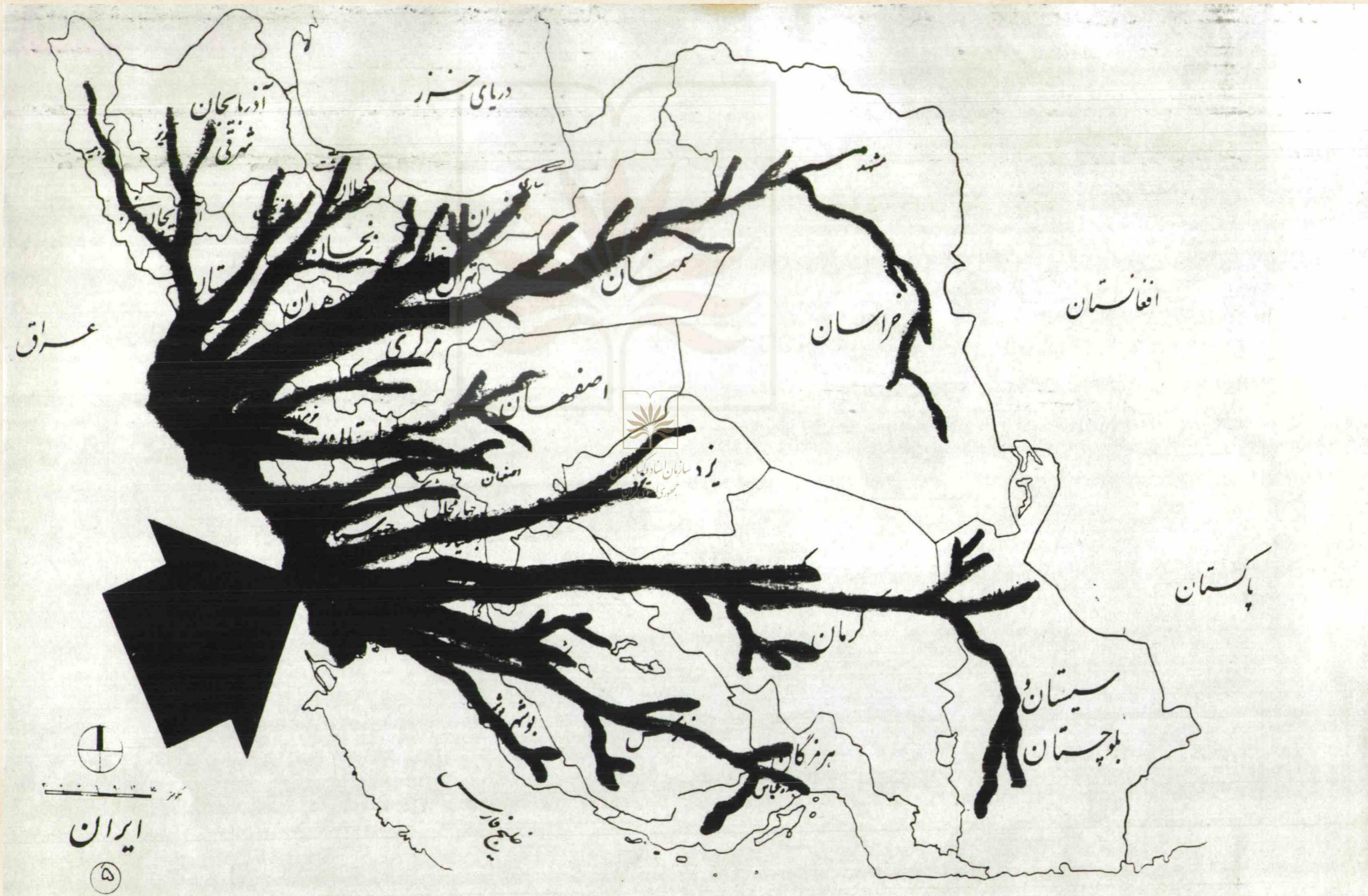

۳۶

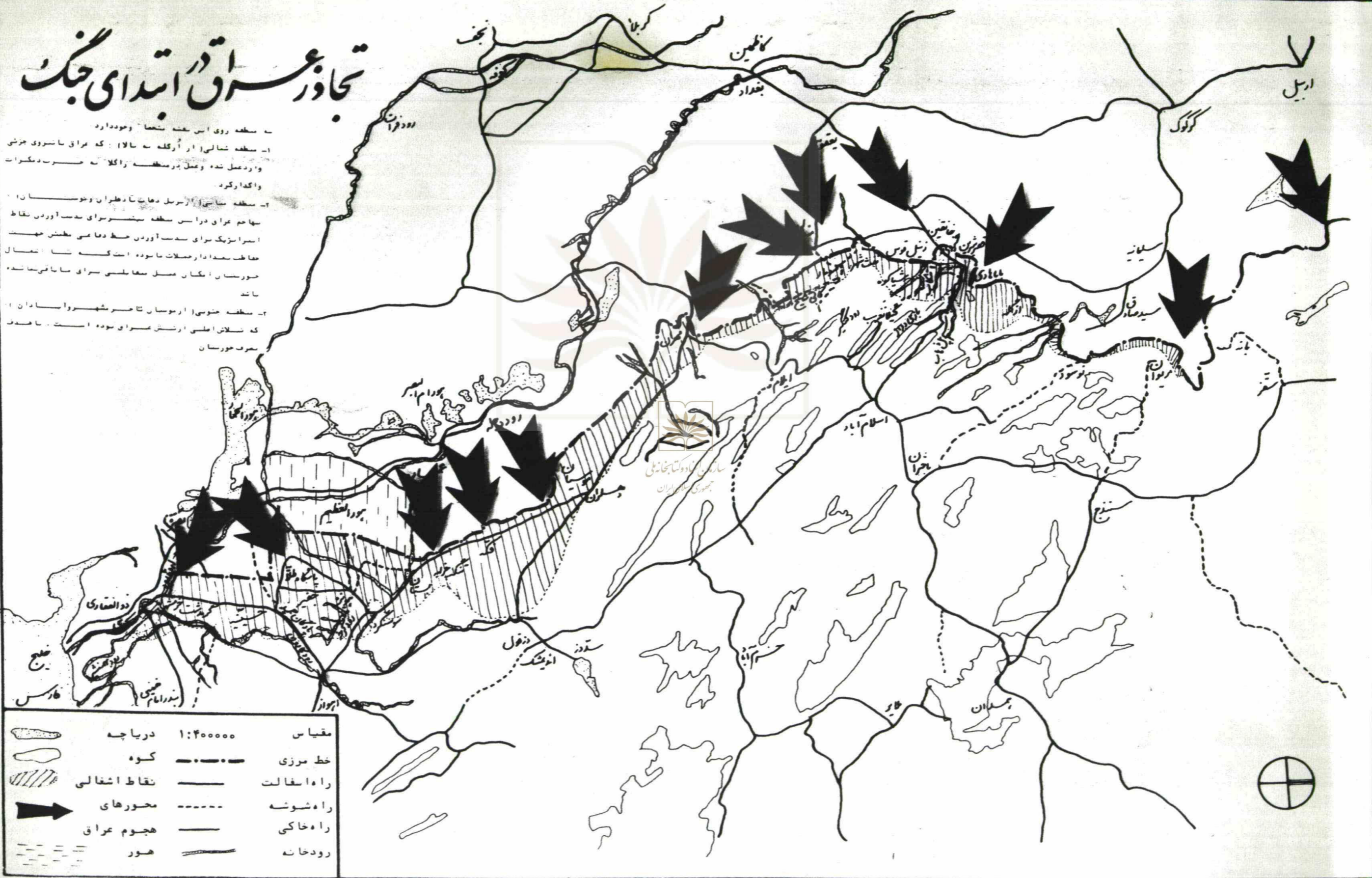
تجاوز عراق ابتدای جنگ

به سطح روی این نقشه مشخصاً وجود دارد

۱- سطح شمالی از ارتفاع ۱۰۰ تا ۱۵۰ متر که عراق با نیروی جوش واد عمل شده و عمل بر منطقه را گسترده کرده و گسترده کرده و گسترده کرده

۲- سطح جنوبی از ارتفاع ۱۰۰ تا ۱۵۰ متر که عراق با نیروی جوش واد عمل شده و عمل بر منطقه را گسترده کرده و گسترده کرده و گسترده کرده

۳- سطح جنوبی از ارتفاع ۱۰۰ تا ۱۵۰ متر که عراق با نیروی جوش واد عمل شده و عمل بر منطقه را گسترده کرده و گسترده کرده و گسترده کرده

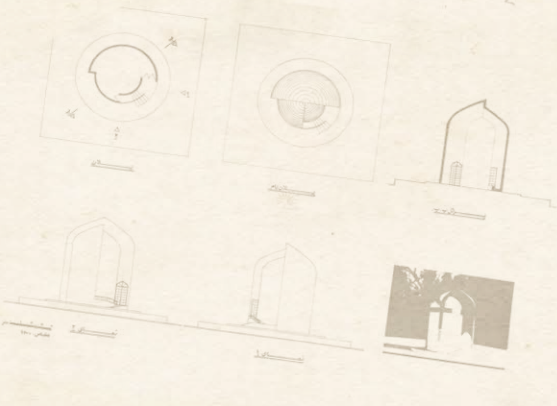
مقیاس	۱:۴۰۰۰۰۰	دریاچه
خط مرزی	-----	کوه
راه اشغالی	=====	نقاط اشغالی
راه شوشه	-----	محورهای
راه خاکی	-----	هجوم عراق
رودخانه	=====	هور

دوره «مأموریت کمتر دیده» به انجام است. آتش پس در سطح وسیعی در
 است و بطور کلی طرفین متخاصمین به مشاهدات خود در مورد آتش پس اجتهاد گدار ده اند و همکاری بوده
 نگرانی قابل ستایش طرفین (اگر چه می بیند که هر دو موافقت هاشمیک بر آرای حرکت
 محوله از طرف شورای امنیت از تمام امکانات و تسلیحات خود به سوی متخاصمین
 ۲۷ - گرچه در مجموع آتش پس در طی مدت موز نیروی رعایت شده است
 نگرانی صورت گرفته و بجز اجرای نسبی بندهای اول و دوم قطعنامه ۵۹۸
 برای اجرای کامل قطعنامه ۱۵۹۸ (۱۹۸۷) سازمان ملل متحد، وضعیت فعلی به جنگ
 مایل است. اختلاف بر فراز عراق در ماه ژانویه ۱۹۸۸ (۱۹۸۷) سازمان ملل متحد، وضعیت فعلی به جنگ
 مایل است. عراق می گوید که موضع خود بر این است که قطعنامه شماره ۵۹۸ (سال ۱۹۸۷) باید به عنوان ط
 ۱۹۸۸ - عراق در مورد طرف، که شورای امنیت از آن اطلاع دار در قبول داده است، نگرانی عمده
 که بعضی عقب کشیدن نیروها به سرزهای شناخته شده بین المللی، سایر مناقشات
 برای مناقشات مذاکرات مستقیم و گسترش شامل بهر دو طرف است.

۳۳ - در تاریخ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۶۷ در شمال استان کرمانشاه
 ارتش ۱۸۱۰ گرزای کرمانشاه در استان کرمانشاه
 ۵۲ - در تاریخ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۶۷ در استان کرمانشاه
 ۱۱ - ایروان بوسماک از سپتامبر ۱۹۸۹ در منطقه بهیست این گزارش
 ۱۲ - شاهنشاهی ایران در فوریه ۱۹۸۹ گزارش کرد که فعالیت های بوسماک در عراق
 باقر طای اشوکا در اردشوی (گروه مماندی) است اینکه طی هفته های مشابه
 فرانسوی بغداد و تهران مسئولان هر دو طرف در مورد «زامیت بخش
 ایران» در فریاد بر مماندی، غیر، ماضیان، ترویل و اجوار و در منطقه، بران فریاد بر مماندی
 سلیمانیه، بندوه و سایر مناطق خواستار است.
 خط آتش پس تعیین می نماید. مختصات دارد، طول خط آتش پس که در حدود مختصات بلندی
 فراتر که ۷۰ کیلومتر در بخش جنوبی منطقه سلیمانیه تا ۱۵۰ کیلومتر در مناطق کوهستانی
 شمال سفیر می کند، محل جبهه های استعماری و غیر نظامی مماندی هر دو طرف در منطقه «زامیت بخش
 است. اما مذاکرات و پیوسته مماندی مماندی ایران و عراق جهت تعیین محل برآیند است
 جبهه های تعیین مسئولان نظامی بوسماک نمی تعیین می نماید که در حال انجام است.

۱۰ - ۱۰۵ گارسیس المانی و ۱۳۲ گارسیس
 المانی است که تخصص آن مودنار سایر هیئت است
 مساند، موانع استخفا برای آن مماند ایجاد هیئت های
 محافظت صلح مثبت حاصل از مذاکرات در مورد بازگشت
 مساندان و در فعال استخدام نیال می کنند تا این استخدام کنند،
 قوی ایستادی شوند، اشغال کردند.
 ۱۱ - ایروان بوسماک از سپتامبر ۱۹۸۹ در منطقه بهیست این گزارش
 ۱۲ - شاهنشاهی ایران در فوریه ۱۹۸۹ گزارش کرد که فعالیت های بوسماک در عراق
 باقر طای اشوکا در اردشوی (گروه مماندی) است اینکه طی هفته های مشابه
 فرانسوی بغداد و تهران مسئولان هر دو طرف در مورد «زامیت بخش
 ایران» در فریاد بر مماندی، غیر، ماضیان، ترویل و اجوار و در منطقه، بران فریاد بر مماندی
 سلیمانیه، بندوه و سایر مناطق خواستار است.
 خط آتش پس تعیین می نماید. مختصات دارد، طول خط آتش پس که در حدود مختصات بلندی
 فراتر که ۷۰ کیلومتر در بخش جنوبی منطقه سلیمانیه تا ۱۵۰ کیلومتر در مناطق کوهستانی
 شمال سفیر می کند، محل جبهه های استعماری و غیر نظامی مماندی هر دو طرف در منطقه «زامیت بخش
 است. اما مذاکرات و پیوسته مماندی مماندی ایران و عراق جهت تعیین محل برآیند است
 جبهه های تعیین مسئولان نظامی بوسماک نمی تعیین می نماید که در حال انجام است.

مختصات ایران علیه دشمن تجاوز در سال ۱۳۶۶

تاریخ	مختصات	مختصات	مختصات
۱۳۶۶/۰۱/۰۱	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۰۱
۱۳۶۶/۰۱/۰۲	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۰۲
۱۳۶۶/۰۱/۰۳	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۰۳
۱۳۶۶/۰۱/۰۴	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۰۴
۱۳۶۶/۰۱/۰۵	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۰۵
۱۳۶۶/۰۱/۰۶	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۰۶
۱۳۶۶/۰۱/۰۷	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۰۷
۱۳۶۶/۰۱/۰۸	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۰۸
۱۳۶۶/۰۱/۰۹	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۰۹
۱۳۶۶/۰۱/۱۰	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۱۰
۱۳۶۶/۰۱/۱۱	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۱۱
۱۳۶۶/۰۱/۱۲	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۱۲
۱۳۶۶/۰۱/۱۳	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۱۳
۱۳۶۶/۰۱/۱۴	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۱۴
۱۳۶۶/۰۱/۱۵	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۱۵
۱۳۶۶/۰۱/۱۶	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۱۶
۱۳۶۶/۰۱/۱۷	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۱۷
۱۳۶۶/۰۱/۱۸	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۱۸
۱۳۶۶/۰۱/۱۹	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۱۹
۱۳۶۶/۰۱/۲۰	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۲۰
۱۳۶۶/۰۱/۲۱	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۲۱
۱۳۶۶/۰۱/۲۲	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۲۲
۱۳۶۶/۰۱/۲۳	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۲۳
۱۳۶۶/۰۱/۲۴	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۲۴
۱۳۶۶/۰۱/۲۵	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۲۵
۱۳۶۶/۰۱/۲۶	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۲۶
۱۳۶۶/۰۱/۲۷	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۲۷
۱۳۶۶/۰۱/۲۸	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۲۸
۱۳۶۶/۰۱/۲۹	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۲۹
۱۳۶۶/۰۱/۳۰	۳۰° ۱۵' ۰۰"	۵۰° ۰۰' ۰۰"	۱۳۶۶/۰۱/۳۰

آرشیو ملی ایران (سازمان اسناد و کتابخانه ملی) ۳۳ سال پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸، اسناد منتشر نشده ای از مکاتبات مسئولان وقت و دفاتر نمایندگی های ایران در سازمان ملل در نیویورک و ژنو، گزارش هایی درباره نقض آتش پس از سوی عراق در ماه های پس از پایان جنگ و گزارش دبیرکل سازمان ملل درباره گروه نظامی ناظر بر آتش پس ایران و عراق و اجرای قطعنامه ۵۹۸ منتشر می کند. به پیوست کامل ترین گزارش عملیات های نظامی ایران علیه دشمن بعثی از آغاز تا پایان جنگ نیز منتشر شده است.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

سؤال: دولت عراق ادعا دارد که ایران از مقررات ماده ۴ پیوسته
 ۱۹۷۵ که مربوط به رعایت مقررات امنیت مرزهاست تخلف کرده و این امر در
 قطع یک ماهه ممانده بوسورات، با حق شما چیست؟
 پاسخ: ۱ - دولت ج. ا. ا. ۱ هجری مقررات امنیت مرزها را رعایت
 مانی ما من افسار دارد ایران در مناطق مرزی و فرسودن استانداردها و آفرینا
 جنبی بر اساس امان یکی از دستهای کودتای ایران به استان سلیمانیه
 جهت مذاکره در ژوئن ۱۹۷۹ از جمله دلایل این ممانده است
 ۲ - عدم رعایت مقررات امنیت مرزها نمی تواند موجب فسخ معاهدات
 از جانب یکی از طرفین قرارداد باشد.
 The Government of the Islamic Republic of Iran has always
 observed the provisions of the 1975 Treaty on good-neighbourly relations
 boundaries and good-neighbourly relations. The continual presence of the
 presence of the Governor General of West Anbarhijan following the
 dispatch of one of the Kurdish-populated villages in the
 Iran to the Iraqi province of Soleimaniyah in an effort to
 negotiate with the Iraqi officials in June 1979, can be regarded
 as a case in point.

۳ - ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵،